

ქსენი

ლიტერატურული ჟურნალი

№ 4 (43)

ქსენი ქსენი ქსენი ქსენი ქსენი ქსენი ქსენი ქსენი

2019

ნაიკითხეთ ქრისტიანული
პოეზიის IX ფესტივალის
„ნმინდა ნინოს ჯვარი“
საფესტივალო ლექსები

ფასი 3 ლარი

ISSN 1512-3995

ოლე

მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთის“ გამოცემა

The Literary Magazine OLE

ჟურნალი გამოდის 2004 წლის ივნისიდან
ISSN 1512-3995

ოლე – ბრყენა, გინა მოგრძე ტყე ველთა შუა
სულხან საბა

ოლე – ახომი საჩრდილობლად დატოვებული
ხე
ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი

ოლე – გიორგი ლეონიძის პოეტური შედეგები

მთავარი რედაქტორი

აკაკი დაუშვილი

რედაქტორები

ფარნა რაინა
ნუნუ ძამუკაშვილი

მხატვრული რედაქტორი

სოფიო ქელიძე

მისამართი: 2200 თელავი
ერეკლე II-ის გამზირი №6
III სართული
მობ: 555 46 44 29
მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთი“
მობ: 558 48 24 80

„ოლეს“ რედაქციაში შემოსული მასალა
არ რეცენზირდება და ავტორს არ უბრუნდება

მასალების გამოგზავნა შეგიძლიათ
ელექტრონული ფოსტით
E-mail: akakidau@mail.ru

ჟურნალ „ოლეს“ წინა ნომრების წაკითხვა
შეგიძლიათ საქართველოს პარლამენტის
ეროვნული ბიბლიოთეკის საიტზე www.nplg.gov.ge — ციფრული ბიბლიოთეკა „ივერიელის“
ვებგვერდზე.

ჟურნალი „ოლე“ გამოიცემა თელავის მუ-
ნიციპალიტეტის მერიის (მერი ბატონი **შოთა
ნარეკლიშვილი**, მერის პირველი მოადგილე
ბატონი **დავით ბეგიაშვილი**) მხარდაჭერით.

მარტი, ივნისი, სექტემბერი, დეკემბერი №4, (43), 2019

გამოდის სამ თვეში ერთხელ

„ოლე“ ლიტერატურული ჟურნალი

შინაარსი

ლიტერატურული ცხოვრების ქრონიკა

2. ჟურნალ „ოლეს“ საიუბილეო ღონისძიება თელავში

ილია ჭავჭავაძე

4. როინ ჭიკაძე. უფლისმიერი „სასულიერო
წყურვილი“ ჭაბუკი ილია ჭავჭავაძისა

**ადამიანები, რომლებიც საშოპოლოსავით
ბიყვარს**

7. მერი ზაალიშვილი. თელავი –
რექტორების ქალაქი და ალექსანდრე
გვენცაძე. ვარსკვლავთცვენა თელავში

**ქრისტიანული პოეზიის IX ფესტივალი
„წმინდა ნინოს ჯვარი“**

16. საფესტივალო ლექსები

მწერლის სიტყვა

33. ფარნა რაინა. სიტყვა საქართველოს
მწერალთა კავშირის XXV ყრილობაზე...

მხატვრული ლიტერატურა

35. ვანო ჩხიკვაძე. ორი მოთხრობა
40. თამარ კოლალიშვილი. ლექსები
42. ირმა კეკელიძე. ოქროს ზოდი. მოთხრობა
46. როლანდ გიორგაძე. დისო, დისო...
რომანი

50. ვაჟა გიგაური. ლექსები
52. გიორგი შარვაშიძე. პირველი
სიყვარული. მოთხრობა

ლამარა იანვარაშვილი – 85

55. ოთარ სუციშვილი. „სხვათაბედა“
ქალბატონი

პოეტის ერთი ლექსი

56. დარეჯან ჭანკოტაძე. ჰერას! ლექსი

გავშოვების ერთი ეპიგრაფი

57. ელდარ ჭიჭიაშვილი. იყო და არა იყო რა
58. ივანე პავლიაშვილი. კუზიანი ხე

თარგმანი

59. დიმიტრი ლინაჩოვი. წერილები
სიკეთესა და მშვენიერებაზე

გარეკანის პირველ გვერდზე
სოფიო ჭაღიძის ნახატი

დაიბეჭდა

გამომცემლობა „მერილიანში“

ჟურნალ „ოლეს“ საიუბილეო ღონისძიება თელავში

21 მაისს თელავის ნიკო სულხანიშვილის სახელობის სამუსიკო სასწავლებლის დარბაზში, თელავის მუნიციპალიტეტის მერიისა და მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ ორგანიზებით, ჟურნალ „ოლეს“ 15 წლისთავისადმი მიძღვნილი ღონისძიება გაიმართა.

ღონისძიება მიჰყავდა თელავის მერიის კულტურის სამსახურის უფროსს – ფიქრია ყუშიტაშვილს.

დამსწრე საზოგადოებას სიტყვებით მიმართეს: მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ თავმჯდომარემ ფარნა რაინამ, ჟურნალ „ოლეს“ მთავარმა რედაქტორმა აკაკი დაუშვილმა, თელავის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარემ არჩილ თხლაშიძემ, საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარემ თემურ ჩალაბაშვილმა, საქართველოს მწერალთა კავშირის თანათავმჯდომარემ ბალათერ არაბულმა, საქართველოს მწერალთა კავშირის საორგანიზაციო განყოფილების უფროსმა ზაალ ბოტკოველმა; როინ ჭიკაძემ, მაყვალა მიქელაძემ, ნანა რჩეულიშვილმა, რამაზ მეფარიშვილმა, ნელი ცქიტიშვილმა, მანანა გოგიშვილმა, რომეო ფირცხელანმა.

თელავის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარემ არჩილ თხლაშიძემ ჟურნალ „ოლეს“ სარედაქციო საბჭოს თელავის მუნიციპალიტეტის სახელით სიმბოლური საჩუქრები გადასცა და ჟურნალ „ოლეს“ თანადგომა აღუთქვა.

ფიქრია ყუშიტაშვილმა ახმეტისა და თელავის მაჟორიტარის გელა სამხარაულის სახელით საჩუქრები გადასცა ჟურნალ „ოლეს“ კოლექტივსა და ფარნა რაინას.

მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ თავმჯდომარემ ფარნა რაინამ მწერლებს ჟურნალ „ოლეს“ 2018 წლის პრემიები გადასცა.

მწერალთა კავშირის თავმჯდომარემ თემურ ჩალაბაშვილმა ჟურნალ „ოლეს“ მხარდაჭერისთვის მადლობა გადაუხადა კახეთის მხარეში სახელმწიფო რწმუნებულს – ირაკლი ქადაგიშვილს, თელავის მუნიციპალიტეტის მერს – შოთა ნარეკლიშვილს, თელავის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარეს – არჩილ თხლაშიძეს, შ.პ.ს. „სერპანტინის“ დირექტორს ზურაბ ფეიქრიშვილს და მათ „ქართული მწერლობის ქომაგის“ წოდებები მიანიჭა.

თემურ ჩალაბაშვილმა ქართული მწერლობის განვითარებაში შეტანილი ღვაწლისათვის ჟურნალ „ოლეს“ მთავარ რედაქტორს – აკაკი დაუშვილს მიანიჭა დავით კლდიაშვილის სახელობის პრემია, რედაქტორს – ფარნა რაინას ქართული კულტურის დესპანის წოდება და ასევე რედაქტორს – ნუნუ ძამუკაშვილს ქართული კულტურის ამაგდარის წოდება.

15 წლის მანძილზე ჟურნალ „ოლეს“ რედაქციამ მრავალ სირთულეს წარმატებით გაართვა თავი. ჟურნალმა ორჯერ გაიმარჯვა კულტურის სამინისტროს მიერ გამოცხადებულ კონკურსებში. ჟურნალთან თანამშრომლობდნენ ქართული ლიტერატურის კლასიკოსები: ფრიდონ ხალვაში და ოტია იოსელიანი; არაერთი სახელოვანი ქართველი მწერალი. დაისტამბა ჭაბუა ამირეჯიბის გამოუქვეყნებელი წერილი.

ჟურნალს თავისი მოკრძალებული წვლილი შეაქვს საქართველოს სხვადასხვა მხარეებს შორის დამეგობრების საქმეში. „ოლეს“ ამა წლის მესამე ნომერი მთლიანად დაეთმო მესხეთში მოღვაწე მწერლებს, ხოლო გაზეთ „ლიტერატურული მესხეთის“ მე-8 ნომერში გამოქვეყნდა თელავში მოღვაწე მწერლების ნაწარმოებები. მსგავსი გაცვლითი ნომრები, განვილილ წლებში, „ოლეს“ ჰქონდა აჭარასთან და ქუთაისთან.

ჟურნალი „ოლე“ უკანასკნელი ხუთი წელია პერიოდულობის დაცვით გამოდის (სამ თვეში ერთხელ), რაც „ქართული ოცნების“ ადგილობრივი ხელისუფლების დამსახურებაა.

საიუბილეოდ წარმოთქმულ სიტყვებს შემოგთავაზებთ „ოლეს“ მომდევნო ნომერში.

ექსპრომტი „ოლეს“ მთავარ რედაქტორს აკაკი დაუშვილს

საასპარეზოდ მწერლობის შეჯიბრზე რადგან დავუშვით წარმატებებს და მიღწევებს მას უკვე ველარ დავუშვით, მამ გაუმარჯოს ნაღდ მწერალს, ჩვენს ძმას – აკაკი დაუშვილს!

21. V. 2019
ბალათერ არაბული

პირველ რიგში მარცხნიდან: თინათინ მრელაშვილი, რომეო ფირცხელანი, ფარნა რაინა, თემურ ჩალაბაშვილი, ბალათერ არაბული, როლანდ გიორგაძე, ზაალ ბოტკოველი, აკაკი დაუშვილი და არჩილ თხლაშიძე

ყურადღება!.. ყურადღება!.. ყურადღება!.. ჩვენ მოვდივართ!..

ქართული მწერლობის წინსვლის, განვითარებისა და ახალგაზრდა, ნიჭიერი თაობის გამოვლენა-დაოსტატებისათვის, – მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთი“ 2020 წელს აწყობს ახალგაზრდა შემოქმედთა, – პოეტთა და პროზაიკოსთა (25 წლამდე) კონკურსს დევიზით: „ჩვენ მოვდივართ!..“

ახალგაზრდა ავტორებმა მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურულ კახეთში“ საკონკურსო ნაწარმოებები უნდა წარმოადგინონ ფოსტით ან პირადად 2020 წლის 10 იანვრიდან 31 მარტის ჩათვლით (მისამართი: 2200 თელავი, ერეკლე II-ის გამზირი №6, III სართული, მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთი“).

ნაწარმოებები განიხილება საკონკურსო ჟიურის მიერ მაისში.

გამარჯვებულთა ვინაობა და მათი ნაწარმოებები გამოქვეყნდება ივნისში, ჟურნალ „ოლეში“.

ივნისშივე მოეწყობა გამარჯვებულთა საზეიმო დაჯილდოება.

მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთი“

ეს ლექსი დაწერილია ტიარლევიში 1858 წლის ივლისში; და ილია ჭავჭავაძე იმავე წლის აგვისტოში კიდევ ერთ ლოცვას უძღვნის უფალს და ღმერთს შესთხოვს, განარიდოს დემონის ურწმუნოებისა და მაცდურობისაგან: „ოდეს დემონი ურწმუნოების, უკუ-თქმისა და მაცდურობის საწამლავით თვის სავეს თასს მაცდურს წინ დაუდგამდეს ჩემს სულსა უძღურს, – ნუ მანდობ, ღმერთო, ბედისა ტრიალს, – ნუ დამანაფებ დემონის ფილს, და უკეთუ არს შესაძლებელი, მე განმარიდენ იგი სასამელი. მაგრამ თუ, ღმერთო, შენ ღვთაებას სურს, რათა გამოცდა მით ჰქონდეს ჩემს სულს, განჰქრენ შენ ხმასთან სურვილნი ჩემნი და იყავნ ნება, უფალო, შენი! ფაქტობრივად, ესაა ღმერთს მინდობილი ყრმის ლაღადისი“ („ლოცვა“).

აკაკი ბაქრაძე ამ ლექსში ხედავს ღვთაებრივ კანონზომიერებას: „ილიას სევდა ბუნების შეცნობილი კანონზომიერების და ღვთაების ნების აღიარება“, ხოლო გურამ ასათიანის აზრით, „ილიას პოეტიკისათვის ასევე არაორდინალური პირობითი სახეა ქრისტიანული მითოლოგიის პერსონაჟი დემონი“. ნიშანდობლივია, რომ ლექსი „ლოცვა“ დაწერილია 28 აგვისტოს – მარიამ ღვთისმშობლის ხსენების დღეს.

ცხადია, არც ისაა შემთხვევითი, რომ ილია „აჩრდილშიც“ ღვთისმშობელს ავედრებს მის წილხვედრ ტანჯულ ქვეყანას:

„დედავ ღვთისაო! ეს ქვეყანა შენი ხვედრია... შენს მეოხებას ნუ მოაკლებ ამ ტანჯულს ხალხსა; საღმრთოდ მიიღე სისხლი, რომელ ამ ხალხს

ულვრია,

ჩაგრულთ სასოო, ნუ არიდებ მონყალე თვალსა! რაცა ტანჯულა ეს ქვეყანა, ტანჯვად ეყოფა, მოეცი ძალი დავრდომილსა კვლავ აღდგომისა, სახელოვანი განუახლე წარსულთ დღეთ ყოფა, მამა-პაპური სული, გული მოჰმადლე შვილსა. ძლიერო ღმერთო! შენთვის ჰბრძოდნენ

ქართველისა ძენი,

დასაბამითვე არ იციან – რა არს მშვიდობა, იკმარე საღმრთოდ მათ პატიჟნი და სისხლის

ძღვენი,

თუ რამ შეგცოდეს, – შეისყიდეს ტანჯვით

შენდობა.

მოჰმადლე ქართველს ქართველის ნდობა და

სიყვარული

და აღუდგინე მშვენიერი ეს მამული!.. ჰოი, სახიერო! ცისარტყელა განავლე ცასა,

რათა წარღვნისა მოლოდინი წარხოცო ხალხსა!..“ („აჩრდილი“, XXVI, 26 იანვარი, 1859წ., პეტერბურგი)

მართებულად შენიშნავს გურამ შარაძე, რომ „ბევრი ბრწყინვალე პოეტური ქმნილება, რითაც ილია ჭავჭავაძის სახელი სამუდამოდ უკვდავყოფილია ქართულ პოეზიაში, სწორედ პეტერბურგში, ტიარლევისა და პავლოვსკშია დაწერილი“.

საერთოდაც, პეტერბურგულ პერიოდში ილიას პოეზია მოცულია ქრისტესმთავარი რწმენითა და საზრისით, რასაც სათანადო ახსნას უძებნის გიორგი ჯიბლაძე: ადამიანმა რომ შეიცნოს „სიცოცხლის ფასი“,

უნდა გაისიგრძეგანოს, რომ სიცოცხლე – ეს არის „უკვდავი ნიჭი“ და თაყვანს უნდა სცემდეს „ღვთიურს ნიჭსა“; მკვლევარი იქვე დაგვაკვლიანებს: „მთელი ეს ფილოსოფიური იდეა და ქრისტიანული მორალი გადმოცემულია 1858 წელს დაწერილ ლექსში „როდემდის“:

როდემდის უნდა ჩვენ არ ვსცნობდეთ სიცოცხლის ფასსა?

როდემდის არ ვსცემთ ღვთიურს ნიჭსა ღირსსა თაყვანსა?

მის ყოველ ნუთსა სიფრთხილთა რატომ არ ვხაჯავთ

და მის აქ ყოფნას ამოებად რისთვისა ვსახავთ? ძრწოდე, სულელო! ნუთუ ქრისტეს არ სცნობ

სიტყვათა,

ნუთუ შენს თავსა მტვრითა შექმნილს ჰხედავ კვლავ მტვრათა.

და შენს სიცოცხლეს, ამ უკვდავ ნიჭს, მტვრის თანამგზავრად?

რომ მარტო მისთვის იგი არ გაქვს, ქრისტემ სთქვა ცხადად...

ნუთუ არ იცი, რას გამცნებდა ღმერთი ჯვარცმული,

როს ბრძანა: „ვითა მამა ზეცის, იყავ შენც სრული“.

აქვე გაგვახსენდება სიცოცხლის ამოებაზე ერთი წლით ადრე დაწერილი ლექსი „სანთელი“, სადაც ილია ჩამწვარ სანთელს ადარებს ადამიანის აღსასრულსა და მტვრად ქცევას: „ეგრეთაც კაცი ძლიერი ჰქრება, რა ეწვევა მას სიკვდილი – მტერი; მშვენიერ არსის მაგიერ გვრჩება ერთი მუჭა-ლა გამხმარი მტვერი“.

ამავდროულად არ უნდა დაგვაგინყდეს, რომ ამის დამწერი ოციოდე წლის ჭაბუკია და ეს ნაადრევად დაბრძენებული ჭაბუკი ქართველ სტუდენტებს მოუწოდებს, ჩადგნენ დაობლებული მამულის სამსახურში: „მამულისა შვილნი ჩვენც ვართ და მიტომ ვზრდით ჭაბუკს სულსა, რომ ოდესმე გამოვადგეთ დაობლებულს ჩვენს მამულსა“ („ქართველ სტუდენტების სიმღერა“); ერთ უსათაურო ლექსში კი უმაქნისებს დაამუნათებს: „ვაი მას, ვინცა ჭაბუკობას ჭაბუკ არ არი!“.

ჭაბუკი ილია ოდენ ლოცვა-კურთხევით კი არ კმაყოფილდება, არამედ ჰყოფნის გაბედულება და ღმერთთან მიახლებული პოეტი სტუდენტობიდანვე ემზადება, „რომ წარუძღვეს წინა ერსა“, ნიადაგ მასთან იყოს „ჭმუნვასა და სიხარულში“ და ქართველ ერს მოსწმინდოს „ტანჯვის ცრემლი“ („პოეტი“), რისთვისაც უცილობელ პირობად მიიჩნევს თაობათა ურთიერთ თანადგომას: „მარტო ის გვაქვს გულში ფიქრად, რომ წინანი უკანასთვის უნდა იქნენ გზად და ხიდად“ („ქართველ სტუდენტების სიმღერა“).

უთუოდ ანგარიშგასაწევია ისიც, რომ ჯერ კიდევ რუსეთში მყოფი ილია ჭავჭავაძე გულმტკიცეულობს: „ოხ, ღმერთო ჩემო, სულ ძილი, ძილი, როსლა გვეღირსოს ჩვენ გაღვიძება?!“ („ელეგია“, 1857წ., პეტერბურგი). ამ საღათას ძილიდან გამოფხიზლების ერთ-ერთ მძლავრ საწინდრად ილიას ესახება ერთგულება ქრისტეს მცნებისადმი, რისთვისაც თავად უცოლში-

ლო ჭაბუკი ქართველ დედას მოუწოდებს:

„აქ არის, დედავ, შენი მაღალი
დანიშნულება და საღვთო ვალი!
აღზარდე შეილი, მიეც ძალა სულს,
საზრდოდ ხმარობდე ქრისტესა მცნებას“

(„ქართველ დედას“, 1858წ., 15 დეკემბერი; პეტერ-ბურგი).

საერთოდაც, ქრისტეს მცნება გახლავთ ილია ჭავჭავაძის ცხოვრება-მოღვაწეობისა და შემოქმედების კრედო, რისთვისაც არ უღალატია მთელი სიცოცხლის მანძილზე და მზად არის, „ვემსხვერპლოთ ქრისტესა მცნებასაო...“; როცა ილია ამბობს: „ქრისტეს ნამცნების სიყვარულით აღმენტოს გული“, ცხადია, მომდინარეობს სახარებიდან: „ღმერთი სიყვარული არს“; იგი ვერ ურიგდება ადამიანის მონურ ბუნებას, რისთვისაც კვლავ ქრისტეს იწინამძღვრებს: „მონება კაცს არ შეშვენის, ქრისტეა ამის მონამე“-ო („ჩემი თარი-არალი“) და მონოდებასავით შემოგვცახებს: – „კაცო, გიყვარდეს!“

ჩვენც გავითავისოთ და გავისიგრძეგანოთ ილია ჭავჭავაძის ქრისტესმიერი საზრისი, ერთხელ კიდევე შევიგრძნოთ ილია მართლის მჭერმეტყველური სიტყვიერების ძალმოსილება: „ქრისტე-ღმერთი ჯვარს ეცვა ქვეყნისათვის და ჩვენც ჯვარს ვეცვით ქრისტესათვის. ამ პატარა საქართველოს გადავუღვლეოთ მკერდი და ამ მკერდზე, როგორც კლდეზედ, დავუდგოთ ქრისტიანობის საყდარი, ქვად ჩვენი ძვლები ვიხმარეთ და კორად ჩვენი სისხლი, და ბჭეთა ჯოჯოხეთისათა ვერ შემუსრეს იგი... გავწყდით, გავიჟლიტენით, თავი გავინირეთ, ცოლ-შვილი გავნირეთ, უსწორო ომები ვასწორეთ, ხორცი მივეცით სულისათვის და ერთმა მუჭა ერმა ქრისტიანობა შევინახეთ, არ გავაქრეთ ამ პატარა ქვეყანაში, რომელსაც ჩვენს სამშობლოს, ჩვენს მამულს – სამართლიანობის თავმონონებით ვეძახით“ („რა გითხრათ, რით გაგახაროთ?“).

ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილ მონოგრაფიაში გიორგი ჯიბლაძე ხაზგასმით მიუთითებს, რომ ილია თავის შემოქმედებაში ხშირად ახსენებს ღმერთსაც და ქრისტესაც იმ პერიოდშიც კი, როცა იგი სრულიად გამოუცდელი იყო როგორც თეორიული, ისე პოეტური მოღვაწეობისადმი; თუმცა – განაგრძობს მკვლევარი – ღვთაებისა და ქრისტეს მცნებებისადმი მიდრეკილება ცხადად აღბეჭდილიყო მის სულსა და გულში. ამიტომაც აღარ გვიკვირს, სრულიად ახალგაზრდა ილია გულმხურვალედ რომ გამოეხმაურა გარიბალდის ტრიუმფს იტალიის თავისუფლებისათვის ბრძოლაში და კვლავ და კვლავ ღმერთს შეჰლაღადებს: „ღმერთო, ღმერთო, ეს ხმა ტკბილი გამაგონე ჩემს მამულში“ („მესმის, მესმის“).

ყრმა ილია ჭავჭავაძის რწმენითი მეგზური ნიადაგ იყო ბიბლია და საღვთო წიგნები. ამიტომაცაა, რომ

მხატვრული თუ პუბლიცისტური ქმნილებები გაჯერებულია ბიბლიური ცნებებით: წმინდა ტაძარი; წმინდა მადლი; წმინდა სიტყვა; წმინდა გრძობა; წმინდა განზრახვა; წმინდა ნამი; წმინდა სისხლი; წმინდა სამარე... აგრეთვე ბიბლიური შეგონებანი: იყავნ ნება, უფალო შენი; შეუნდე, – არ იციან, ღმერთო, რას იქმან; კაცო, გიყვარდეს...

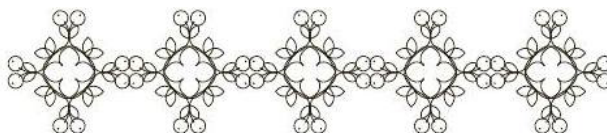
ის კი არა და, ილია სახარებისეულ ფრაზასაც კი იმონმებს ლექსში „როდემდის“: „ნუთუ არ იცი, რას გვამცნებდა ღმერთი ჯვარცმული, როს ბრძანა: **„ვითა მამა ზეცის, იყავნ შენც სრული“**. შდრ.: მათეს სახარება: **„იყვენით თქვენ სრულ, ვითარცა მამაი თქუენი ზეცათაი სრულ არს“**, მ., 5, 48. ასევე, მათეს სახარების ფრაზას – „განიყარეთ მტუერი თქუენთა ფერხთაი“ – უნდა უკავშირდებოდეს სიცოცხლის ამაოებაზე დაფიქრებული ილიას საზრისი: „მშვენიერ არსის მაგიერ გვრჩება ერთი მუჭა-ლა გამხმარი მტვერი („სანთელი“).

ილია ჭავჭავაძისათვის არც ძველქართული ლექსიკაა უცხო; ღმერთისადმი მონივნებით მიმართულ ფრაზაში: „მუხლმოდრეკილი, **ღმობიერი** ვდგევარ შენს წინა“, ქართველი ლექსიკოგრაფების განმარტებით, **ღმობიერის** მნიშვნელობაა – გულმტკივნეული, მონყალე (ილია აბულაძე); ანდა – გუნება-მშვიდი და წყნარი (საბა). და როცა ღმერთს შესთხოვს, ჩემს ერს აკმაერ „პატიჟნი და სისხლის ძღვენიო“, ამ სტროფში არქაული მნიშვნელობითაა ნახმარი სიტყვა **პატიჟი** – სასჯელი (ილია აბულაძე); ტანჯვა (საბა). საერთოდაც, ილიას ყრმობისდროინდელი პოეზიის ენისათვის დამახასიათებელია არქაული სტილი, რასაც მისი ლექსების თემატიკაც განაპირობებს.

ასე რომ, ილია ჭავჭავაძეს სიყრმიდანვე კვებავდა უფლისმიერი „სასულიერო წყურვილი“: „რა დავდიოდი ბნელს უდაბნოსა, სასულიერო წყურვილი მკლავდა“-ო; მას ყოველთვის ჰქონდა დაუოკებელი წყურვილი სულისა: „მწყურს მე განმინათლდეც ცით ჩემი სული“-ო („ლოცვა“); მაგრამ პოეტის „სულის წყურვილს“ არ დასცალდა სანადელის აღსრულება: „ეჰ, რაც ჰსურდა, არ დასცალდა ჩემს წყურვილსა სულისასა“-ო. მიუხედავად ერთგვარი გულგატეხილობისა, ილია ჭავჭავაძისათვის მაინც მარადიულია წყურვილი სულისა, ვინაიდან: „რაცა სწყუროდა აქამდე მის სულს, იგივე უნდა ბოლომდე სწყურდეს“.

მართლაც „სრულიად ნათელია, რომ ილიას შემოქმედებაში ქრისტიანული ზნეობა მიჩნეულია პიროვნებისა და ერის მსხნელ მოძღვრებად“ (აკაკი ბაქრაძე, ილია ჭავჭავაძე, 2006წ.).

და ჩვენც, ილია მართლის ქრისტესმიერი რწმენით დამოძღვრილნი, შევთხოვთ უფალს: **„მოჰმადლე ქართველს ქართლის ნდობა და სიყვარული და აღუდგინე მშვენიერი ესე მამული“** („აჩრდილი“).

ებდა: დღენიადაგ საქართველოს დიდი ისტორიის ნაკვალევზე დადიოდა და ამ გზაზე სავალად გვიკიჟინებდა ჩვენც, წინარექრისტიანული ძეგლების, მათი ნანგრევების აღნუსხვა-დაფიქსირებასთან ერთად დიდი აბრეშუმის გზის თელავის მონაკვეთის შესასწავლად, ქარავანთა გასაჩერებელი სადგურების აღმოსაჩენად, მაშინდელი მსოფლიოს თელავური ნაკვალევის დასადგენად აღმა-დაღმა დავყავდით და დამინტრიგებელ კითხვებს სვამდა: „ვისი რა აგებული ხარ, ვისი რა ჩამოშლილიო!“... დარწმუნებული ვარ, ბატონი ალექსანდრე წარსულის ძიების ამ ხატებაში დღევანდლობას ხედავდა, როცა რეალობად იქცა დიდი აბრეშუმის გზის ახალი სიცოცხლე, როცა საქართველო იბრუნებს თავის დიდ, ისტორიულ მისიას – დიდი ჩინეთის, დიდი აღმოსავლეთის და დასავლეთის უკიდევანო სამყაროს დამაკავშირებლის უპრეცედენტო ფაქტორს უბრუნდება“...

გარეგნობით მას დიდ ივანე ჯავახიშვილს ამსგავსებდნენ ჯერ კიდევ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სწავლის დროს. სულ ფეხით დადიოდა თავისი საყვარელი ქალაქის ქუჩებში, ფეხით ადიოდა და ჩამოდიოდა თავის სათაყვანო უნივერსიტეტში და ისე ანათებდა ირგვლივ ყველაფერს სიცოცხლის უკანასკნელ ნუთამდე, იფიქრებდით, ალექსანდრე გვენცაძე ჰყავდა მხედველობაში ბრძენკაცს, როცა ათასწლეულების წინ ბრძანა – ყველა ადამიანში არის მზეო!

– ბატონი ალექსანდრე გვენცაძე თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოქტორიც იყო და პროფესორიც, – ბრძანებს უნივერსიტეტის ამაგდარი რექტორი, ფილოლოგიურ მაცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი როინ ჭიკაძე თავის ვრცელ მონოგრაფიაში, რომელიც ბატონი ალექსანდრე გვენცაძის ხსოვნას მიუძღვნა სათაურით „მოდღვარი“. უფრო ადრე, უნივერსიტეტის პროფესორ არჩილ სპარსიაშვილთან ერთად ბატონმა როინ ჭიკაძემ მკითხველს შესთავაზა ფართო თვალსაწიერის, ნამდვილი ერისკაცის, ადამიანის სულის ზრდად მოვლენილი, მასწავლებელთა მასწავლებლის ხსოვნისადმი მიძღვნილი წიგნი – საჩუქარი სათაურით „ალექსანდრე გვენცაძე“.

– „თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საძირკველში მატერიის გარდა ბატონი ალექსანდრე გვენცაძის სულის უზარმაზარი ნათელია დატანებული და ეს ნათელი ბოლომდე გაანათებს უნივერსიტეტის სავალ გზას“ – ბრძანებს ბატონი როინ ჭიკაძის წიგნის „მოდღვარის“ რედაქტორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ქეთევან გაშვილი.

ყველაფერი ეს სულ ცოტა ხნის წინ ინტერნეტსივრცეში განთავსებულმა ვრცელმა, ძალიან ვრცელმა მასალამ გამახსენა და თავიდან ამაღებინა კალამი ხელში, რადგან ვარ ამაყი, ძალიან ამაყი, რამეთუ ეს დიდი, ვრცელი, ბევრზე ბევრი ინფორმაციის მომცველი არქივი, ეს ეპისტოლური მემკვიდრეო-

ალექსანდრე გვენცაძე

ბა ერთი ადამიანის, ერთი მოღვაწის, ერთი ოჯახის შთამავგონებელი, ძალიან საინტერესო ისტორია არ გახლავთ. ეს ჩემი ქალაქია, ჩემი თელავი, თავისი დიდი ისტორიით, თანამედროვეობით, მომავლის ხედვით და მადლობა უნდა ვუთხრა ბატონ ალექსანდრე გვენცაძის ოჯახს, მის შვილებს, რომლებიც ასე უფლიან, ინახავენ, უფრთხილდებიან სახელოვანი მამის ძალიან, ძალიან საინტერესო არქივს, მის ეპისტოლურ მემკვიდრეობას.

მადლობა მინდა ვუთხრა საქართველოს საბიბლიოთეკო ასოციაციის პრეზიდენტს, ციფრული ბიბლიოთეკა „ივერიელის“ დირექტორს ქალბატონ რუსუდან ასათიანს, ამავე ბიბლიოთეკის წარმომადგენლებს, ქალბატონებს – ქეთევან თომაძეს, ნინო ხმალაძესა და ბატონ უჩა ჯიბლაშვილს, რომლებიც წელს, მათში ეწვევინენ იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკას და ქალბატონ მანანა გვენცაძის დახმარებით გააციფრეს ალექსანდრე გვენცაძის არქივი დაცული ფოტოები, ქართული მეცნიერების, ქართული სულიერი სამყაროს უთვალსაჩინოესი წარმომადგენლების მრავალმხრივი მიმონერა და სხვა მნიშვნელოვანი მასალა.

მიკერძოებულობა უნდა გამოვიჩინო და ინტერნეტსივრცეში განთავსებულ ძალიან ვრცელი და საინტერესო არქივის შესახებ ჩვენს გაზეთში – „თელავის მოამბეში“ მოთხრობილ, ერთი შეხედვით პატარა, უმნიშვნელო ამბით – ერთი სიტყვის ისტორიით დავიწყებ. მაშინ ჩვენს გაზეთს „კოლმეურნის ხმა“ ერქვა (არ გაგიკვირდეთ, უარესი სახელითაც გამოდიოდა გასული საუკუნის 20-30-იან წლებში

ეს გაზეთი. მაშინ მას „არტელი წითელი თელავი“ ერქვა! დიას, ასეთი სახელით გამოდიოდა გაზეთი, რომელიც სათავეს 1919 წლიდან იღებს და, რომელიც დააფუძნა მეფე ერეკლეს მიერ „თვისსა პალატასა შინა“ დაარსებული ფილოსოფიური სკოლის ნაფუძარზე იმ დროს მოქმედი გიმნაზიის მოსწავლემ დავით აბაშიძემ. ბეჭდური სახის გაზეთის დამფუძნებელი ეს ახალგაზრდა კაცი – დავით აბაშიძე, მეფე ერეკლეს ნათესავი გახლდათ მეუღლის მხრიდან). აი, ამ გაზეთში – „კოლმეურნის ხმაში“ 60-იანი წლებიდან სამუშაოდ მოვედით ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის კურსდამთავრებულები – ლამარა იანვარაშვილი, ნუნუ მატარაძე და ამ სტრიქონების ავტორი. აქვე მუშაობდა და არ შემოიძლია არ გავისხენო შემდეგში ცნობილი მეცნიერი, თელაველი ქალბატონი გულნაზი კიკნაძე, რომელიც თბილისში დაოჯახების შემდეგაც არ კარგავდა თელავთან და ჩვენს გაზეთთან კონტაქტს და ბევრი საინტერესო ამბით, საქმიანი რჩევებით გვანებიერებდა ხოლმე. ჩვენი უფროსი კოლეგები გაოცებასა და აღფრთოვანებას ვერც ფარავდნენ და არც ფარავდნენ სპეციალურ განათლებამიღებული ახალგაზრდების მოტანილი ლექსიკით, წერის სტილით, საგაზეთო ჟანრების მრავალფეროვნებით თუ გაზეთის ტექნიკური გაფორმების სიახლეებით. ჩვენ კი გაოცებულნი ვიყავით მშრომელთა წერილებისა და მასობრივი მუშაობის განყოფილების მაშინდელი გამგის – ბიძინა კარდენახიშვილის წერის სტილით, განსაკუთრებით მისი ლექსიკით, სულ პატარა ინფორმაციაშიც კი სიტყვათა ისეთ მრავალფეროვნებას დაახვავებდა, რომ ჩვენ სულ ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონები გვეჭირა ხელში და ვეძებდით რას ნიშნავდა ბატონი ბიძინას მიერ ინფორმაციაში გაჟღერებული ესა თუ ის სიტყვა. ზოგ სიტყვას მგონი თვითონ იგონებდა, სიტყვათმწარმოებლობდა და თუ ვიტყვოდი რამეს ამის შესახებ, გულიანად იცინოდა, იცინოდა და ეს იყო და ეს...

ეს მცირე გადახვევა მთავარი სათქმელიდან სწორედ ბატონი ალექსანდრე გვენცაძისადმი გამოგზავნილმა ერთმა წერილმა გამახსენა. ქართული პოეზიის მშვენიერება და სიამაყე, მრავალმხრივი მოაზროვნე და მოღვაწე იოსებ გრიშაშვილი სწერს ბატონ ალექსანდრე გვენცაძეს: „თელავის გაზეთში, ბიძინა კარდენახიშვილის წერილში ნახმარია სიტყვა „ფემმაკი“. იქნებ დამიდგინოთ, რას ნიშნავს ეს სიტყვა?!“

მეორე წერილში დიდი პოეტი ისევ ბატონ ალექსანდრეს სთხოვს: „დამიდგინეთ, როგორ გამოვიწერო თელავის გაზეთიო“. მახსოვს, ბატონი შოთა როსტომაშვილი – გაზეთის მაშინდელი რედაქტორი და განსწავლული ლიტერატორი რა სიხარულით კითხულობდა დიდი პოეტის წერილებს, როგორ ეამაყებოდა, რომ პოეტი ყურადღებით კითხულობდა თელავის გაზეთს, ინტერესდებოდა მისი ლექსიკით და რჩევებითაც გვანებიერებდა. ჩვენი საქმის მწარ-

მოებელი ქალბატონი ნინო ერგემიძე ხუმრობდა ხოლმე: ბატონი შოთა პროფესიაში მეცილებს, მე აღარ მაცდის, სულ თავისი ხელით უგზავნის იოსებ გრიშაშვილს გაზეთის ყოველ ნომერსო.

მკითხველი მაპატიებს ალბათ ამ მცირე მიკერძობულობას იმ ნამდვილად გასაოცარ სიმდიდრეში, რომელსაც ბატონი ალექსანდრე გვენცაძის არქივი, მისი ეპისტოლური მემკვიდრეობა მოიცავს: აკაკი შანიძე, კორნელი კეკელიძე, ავლიპ ზურაბაშვილი, გიორგი ლეონიძე, ანა კალანდაძე, იოსებ გრიშაშვილი, ვარლამ თოფურია, არნოლდ ჩიქობავა, ივანე გიგინეიშვილი, სიმონ ყაუხჩიშვილი, გრიგოლ კიკნაძე, მიხეილ ზანდუკელი, ნიკა აგიაშვილი, გიორგი ჩუბინაშვილი, გიორგი ნატროშვილი, იერემია ქარელიშვილი, გიორგი შალამბერიძე, ალექსანდრე ლლონტი, შოთა ძიძიგური, ლადო გუდიაშვილი, მიხეილ ჩიქოვანი, ანტონ კიზირია, ივანე ქავთარაძე, ლევან ჭრელაშვილი, თენგიზ სანიკიძე, გაიოზ იმედაშვილი, ქეთევან ძონენიძე... თელავის პედაგოგიური ინსტიტუტის ყოფილი რექტორები – ტიტე სარიშვილი, დიმიტრი შაფაქიძე, იოსებ ნანობაშვილი... საზღვარგარეთელი ქართველოლოგები – ციურხიელი ლეა ფლური...

აი, ასეთი სახელოვანი მამულიშვილების, მეცნიერების, მწერლების, პოეტების, საზოგადო მოღვაწეების, სხვადასხვა პროფესიის ადამიანების, რიგითი თანამემამულეების წერილებს მოიცავს ეს განყოფილება, რომლებიც ქვეყნის წარსულის, თანამედროვეობის, ადამიანური ურთიერთობების და სხვა უთვალავ პრობლემასა თუ საინტერესო ამბებზე მოგვითხრობენ.

ცალკე თემაა ალექსანდრე გვენცაძისადმი მიძღვნილი ლექსები. ლექსები – მასწავლებელს, მეგობარს, ცხოვრების გზის გამკვალავს, გაჭირვებულთა შემწეს, ლექსები ქვეყანაზე მზრუნველ ადამიანზე, რომელიც სამშობლოსავით გიყვარს, სამშობლოსავით გიხარია!... ზინა სოლომნიშვილის, არჩილ შიმშიანაშვილის, ჯანიკო სამხარაძის, ვენერა ნატროშვილის, ნუნუ ყალაბეგაშვილის და ბევრი სხვა ავტორების ლექსებსაც ნახავთ აქ.

აუღელვებლად ვერ ნაიკითხავთ ბატონ ალექსანდრე გვენცაძის მიერ ოჯახში გამოგზავნილ წერილებს, ოჯახის წევრების მიმოწერას. ეს ხმაც არ არის ერთი ოჯახის ხმა, ესეც ქალაქის, ჩვენი სამშობლოს ხმაა დროთა ქარტყხილებში რომ გამოიარა და ჰაი, ჰაი, რომ ისევ ხმიანობს, როგორც ამას დიდი პოეტი ბრძანებს!...

ნიგნები ალექსანდრე გვენცაძეზე, წერილები ალექსანდრე გვენცაძეს, ლექსები ალექსანდრე გვენცაძეს, ახლა ეს საინტერესო კომპიუტერული კოლაჟი, რომელიც საქართველოს საბიბლიოთეკო ასოციაციის პრეზიდენტმა, ციფრული ბიბლიოთეკა „ივერიელის“ დირექტორმა, ქალბატონმა რუსუდან ასათიანმა და ამავე ბიბლიოთეკის წარმომადგენლებმა – ქეთევან თომაძემ, ნინო ხმალაძემ და უჩა ჯიბლაშვილმა გააციფრეს და კომპიუტერულ სივრცე-

ში ყველა დაინტერესებულს მისცეს შესაძლებლობა გაეცნონ ფილოლოგიის დოქტორის, ალექსანდრე გვენცაძის არქივში არსებულ მის წიგნებს, ფოტოებს, ცნობილი ადამიანების წერილებს.

ქართველ მოაზროვნეთა ამ მრავალმხრივ საინტერესო მიმოწერიდან, რომელიც ძალიან ბევრ რამეზე ჩააფიქრებს ყველა თაობის გონიერ წამკითხველს, მე იმ ერთ საშიშ ტენდენციაზე მინდა გადავიტანო ყურადღება, რომლის შესახებ დიდ გოგლა ლეონიძეს ჯერ კიდევ ათეული წლის წინ მოუწერია ბატონი ალექსანდრე გვენცაძისათვის. გთავაზობთ ამონარიდებს გიორგი ლეონიძის წერილიდან, რომელიც ღირსეულ ადამიანთა დაფასების თელავის ფენომენს დავინყების საშინელი სენით ემუქრება. „პატივცემულ ალექსანდრეს სალამი და დღეგრძელობა!... სალამი მეგობრებს და დავით რექტორის მემკვიდრეს ჩვენს ნიკოს (უნივერსიტეტის მაშინდელი რექტორი ბატონი ნიკო ქორთუა იგულისხმება. მ. ზ.), ყაჭიურს, ვანოს და სხვ.

სიტყვამ მოიტანა და რაღა გყავთ მიგდებულ დავით რექტორი, – განმანათლებელი, თავისი დროისათვის ძალზე ცნობილი ფიგურა. მასალები საკმაოა, მისი ნაწერები თუ გადმონაწერები აუარებელი. ჩაუფიქრეთ ვინმე და დაწერეთ მის შესახებ ნაშრომი. ამის გარდა, დაახატვინეთ მისი სურათი და თქვენს ინსტიტუტში დარბაზში ჩამოჰკიდეთ.

არ გეპატიებათ. ნიკოსაც მოახსენეთ, თორემ ასი წლის შემდეგ თქვენც ასე დაგივინყებენ! თქვენი გიორგი ლეონიძე“.

სამწუხაროდ, ზოგჯერ ასი წელი კი არა, ორი-სამი ათეული წელიც საკმარისი აღმოჩნდება ხოლმე დავინყების ამ საშინელი სენით დაავადებისათვის...

ჯერ კიდევ ყოფილი ქალაქის საბჭოს გადანყვეტილებით თელავის ერთ-ერთ ქუჩას უნდა მინიჭებოდა ალექსანდრე გვენცაძის სახელი.

არასამთავრობო ორგანიზაცია „თელავის დარბაზმა“ არაერთგზის შეახსენა ეს გადანყვეტილება თელავის საკრებულოს და ქალაქის მერიას... სამწუხაროდ, დღესაც არ გვაქვს თელავში იმ ადამიანის სახელობის ქუჩა, ვინც სამშობლოსავით გიყვარს, ვინც შენს ქალაქთან ასოცირდება...

რუდუნებით და სიყვარულით გაიხსნა თავის დროზე თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ბატონი ალექსანდრე გვენცაძის სახელობის ქართული ენისა და ლიტერატურის კაბინეტი, რომლის კედლებიდან, აქ გამოფენილი პორტრეტებიდან ქართული ენათმეცნიერების, ქართული პოეზიის და, საერთოდ, ჩვენი დიდი სულიერი კულტურის შუქი გადმოდიოდა. დიდად გასაოცრად და დიდად სამწუხაროდ ვილაცისათვის ეს ფოტოსტენდი წარსულის შუქით, ადამიანებში ჩასახლებული მზის სხივებით კი არ ანათებდა, არამედ მიცვალებულთა სურათებად, გარდაცვლილთა გარემოდ აღიქმებოდა და... ალექსანდრე გვენცაძის სახელობის კაბინეტიდან ალექსანდრე გვენცაძის ფოტო გაქრა!..

როგორც ამბობენ, შემდეგ ჩვენი სულიერების დანარჩენ კორიფეთა სურათებიც მიცვალებულთა სურათებად იქცნენ.

თუმცა არ მინდა, ძალიან არ მინდა ამ თემაზე სიტყვის გაგრძელება და ისევ ჩვენი ქალაქის იმ დიდებულ ფენომენს დავუბრუნდები, მარადისობის უმშვენიერესი განცდით რომ უნახავს შთამომავლობას ქვეყნის ამაგდართა სახელებს.

წელს, 2019 წლის 20 იანვარს, 100 წელი შესრულდა თელავში პირველი ნაბეჭდი გაზეთის გამოსვლიდან. წელსვე 80 წელი შესრულდა თელავის იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსებიდან. ამავე წელს, 27 ნოემბერს, ალექსანდრე გვენცაძეს უსრულდება დაბადებიდან 115 წელი. ალექსანდრე გვენცაძისადმი მიძღვნილი წერილიდან ვიგებთ, როგორ დაერქვა ახლადფუხადგმულ ინსტიტუტს გიორგი ლეონიძის ინიციატივით საქართველოს ყველაზე დიდი პედაგოგის – იაკობ გოგებაშვილის სახელი!..

აი, ამ თემაზე საუბარმა მიგვიყვანა მე და ყოფილი „თელავისმოამბელი“ ჟურნალისტი, ახლა უკვე თელავის უნივერსიტეტის სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი – ნელი ცქიტიშვილი ჩვენი დღევანდელი თელავის ყოფის ამსახველ გასაოცარ სამყაროში – „ნიოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტოს თელავის ტექნოპარკში“. უახლესი ტექნიკით აღჭურვილი ეს დიდებული სივრცე ახალგაზრდებს თუ ნებისმიერი ასაკის ადამიანს სასწავლო, შემეცნებით თუ გასართობი პროგრამების ისეთ სიახლეებს სთავაზობს, ისეთ ტექნიკურ სიახლეებზე მოგვითხრობს, გაოცდებით. სამწუხაროა, რომ ასეთი დიდებული შემოთავაზება ბევრისთვის არ არის ცნობილი, ბევრი არ სარგებლობს. თუმცა ამის შესახებაც სხვა დროს.

ამჯერად კი ადამიანურ ურთიერთობათა და ღირსეულ თანამემამულეთა დაფასების თელავის ფენომენის ცოცხალ დასტურად შემოგთავაზებთ: გაიოზ რექტორის, დავით რექტორის და ალექსანდრე გვენცაძის ფოტოებს, რომლებიც თავად მოიძიეს თელავის ტექნოპარკში, თავადვე დაამზადეს ტექნოპარკის მენეჯერმა, ქალბატონმა სოფიო სამადაშვილმა, ტექნოპარკის სპეციალისტმა ირაკლი ყურშიტაშვილმა და 80 წლის იუბილეს აღსანიშნავად გადასცეს თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტს.

როგორ უვლიან ამ ძვირფას მემკვიდრეობას, ალექსანდრე გვენცაძის სახელობის ქართული ენისა და ლიტერატურის კაბინეტს, დიდი ქართველი მეცნიერების და საზოგადო მოღვაწეების სტენდებს, მრავლისმეტყველ თვალსაჩინოებათა ადგილსამყოფელებს, – ამის შესახებ სხვა დროს მოგახსენებთ, ძვირფასო მკითხველო!

ამჯერად კი, ისევ ღირსეულ თანაქალაქელთა დაფასების თელავის ტრადიციაზე, თელავის მთავარი ფენომენის ახლებურ გამონათებაზე, – ვარსკვლავთცვენაზე გავაგრძელოთ საუბარი!...

პირველ წერილში ვწერდით ჩვენი ქალაქის მთავარ ფენომენზე, იმაზე, რომ თელავი არ ივიწყებს გამორჩეულ ადამიანებს, თაობიდან თაობას გადასცემს მათ სახელებს. სიამოვნებით აღვნიშნავდით, რომ ამ ღვთიურ ნიჭს ირიბ წვიმასავით არ ჩაუვლია ხნითხნოვანი ჩვენი ქალაქისათვის, ჩვენი დღევანდელობისათვის. ახლა მინდა, მოგიხსნათ ეს ღვთიური ნიჭი რა ახალი ძალით, ახალი შინაარსით გააბრწყინა თელავის თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელმა პაატა გულიაშვილმა.

პაატა გულიაშვილი – თანამედროვე თეატრალური სამყაროს საოცრების, ლეგენდარული რობერტ სტურუას ხელდასმული მსახიობი, არაერთი და ორი უკვდავი სცენური სახის შემოქმედი, რუსთაველის თეატრში, თუ აქ, ძველთუძველეს ჩვენს თეატრში!...

პაატა გულიაშვილი – შვილი თელაველთა უსაყვარლესი მსახიობის, ავთანდილ გულიაშვილისა, რომელიც სცენაზე გამოჩენისთანავე მისთვის დამახასიათებელი სიარულით, მოძრაობით, თუ გნებავთ, უბრალოდ სცენაზე დგომით, ისეთ სცენურ სახეს ქმნიდა, მაყურებელს რომ აჯადოებს და სამუდამოდ ამახსოვრებს თავს.

სამწუხაროდ, დღეს ის ჩვენ შორის აღარ არის, მაგრამ თელავის ერთი მშვენიერი ქუჩა ატარებს მის სახელს და ერთი დიდებული სიმღერისა არ იყოს – მე ფიროსმანის ქუჩაზე ვცხოვრობ და ყოველ დილას ხვდები ნიკალასო, – თელაველებიც ყოველ დილას ხვდებიან ავთანდილ გულიაშვილს!...

თელავის თეატრის თანამშრომელია პაატას დედა, ქალბატონი ლალი გულიაშვილი. და აი, თეატრალური ოჯახის ეს ახალგაზრდა წარმომადგენელი, არაჩვეულებრივი მსახიობი და ორგანიზატორი ახალი შინაარსით აბრწყინებს მშობლიური ქალაქის მთავარ ფენომენს ღირსეული ადამიანების სიცოცხლეშივე აღიარების და დაფასების ნიშნით! ეს ტენდენცია დედაქალაქში კარგა ხანია დამკვიდრდა და ქვეყნის გამორჩეული მოქალაქეებისათვის ვარსკვლავის გახსნის ტრადიცია პაატა გულიაშვილის დიდი ძალისხმევით თელავის კუთვნილებადაც იქცა!

და დაიწყო ვარსკვლავთცვენა თელავში!....

ვენერა ფეიქრიშვილის პარსკვლავი

აკიაფდა პირველად თელავის თეატრის ცის ქვეშ! ათეული წლებია, ეს მომხიბვლელი ქალბატონი ამშვენებს უმდიდრესი ტრადიციების ჩვენი თეატრის სცენას, ხიბლავს მაყურებელს ხალასი ნიჭით. არ ჩამოვთვლით მის მიერ გაცოცხლებულ გმირთა გალერეას, დამსახურებულ წოდებებს თუ სხვა იმ ჯილდოებს თეატრალური სამყარო რომ ანიჭებს

ვენერა ფეიქრიშვილი

ასეთ გამორჩეულ მსახიობებს. ვინც დაესწრო ქალბატონი ვენერასათვის ვარსკვლავის გახსნისადმი მიძღვნილ იმ საღამოს, თელავის თეატრში გამართულ ნამდვილ ზეიმს (და გეტყვით, რომ ასეთი გადაჭედილი დარბაზი კარგა ხანია არ მინახავს!) დამეთანხმება, რომ ეს იყო ნამდვილი სახალხო დღესასწაული, ყველა დაჯილდოებულად, დაფასებულად და ბედნიერად გრძნობდა თავს. სცენაზე იდგა პაატა გულიაშვილი, სცენაზე იდგა უმშვენიერესი დასი ჩვენი თეატრისა, დიდი და პატარა, ახალგაზრდა და ასაკოვანი, წამყვანი, დამწყები მსახიობები თუ რიგითი ტექნიკური მუშაკი და მოკამკამ-მოელვარე ვარსკვლავთა გუნდით დაგვნათოდნენ თავს.

რასაკვირველია, წამყვან სიტყვას ქალბატონი ვენერა ფეიქრიშვილის თავანკარა ქართული და მის მიერ გაცოცხლებული გმირები ამბობდნენ, მაგრამ თითქმის ასეთივე წამყვანები იყვნენ და თავის სათქმელს ამბობდა თეატრის მთელი დასი, დიდი თუ პატარა...

და იყო ნამდვილი ზეიმი, ნიჭის, ქვეყნის მსახურის დაფასების დიდი დღესასწაული...

და იყო ქალბატონი ვენერა ფეიქრიშვილის გამორჩეულობის აღიარების, სიყვარულის გამჟღავნებისა და დაფასების ამაღლებული დღესასწაული!!!

თემურ ხუნაშვილის პარსკვლავი

გახსნამ ფასეულობათა და ღირებულებათა წარმოჩენის სხვა სამყაროს გვაზიარა. თემურ ხუნაშვილის საპატიო ნოდებისა და დამსახურებების ჩამოთვლას არც ამჯერად დავინწყებთ. ყველას კარგად გვახსოვს სცენური გმირები, რომლებსაც ასე დიდებულად აცოცხლებდა ჩვენ თვალნინ ბატონი თემური. მაგრამ ალბათ ბევრი თანამოაზრე მეყოლება, როცა ვიტყვი, რომ სცენურ გმირებზე მეტად თუ არა, არც ნაკლებად დაგვამახსოვრა თავი მისმა სიტყვამ, მისმა დეკლამაციამ. დაუფიქრებია მისი მონოსპექტაკლი „ლამაზი ცრემლები“. გვახსოვს სცენაზე შემოსვლისთანავე რა დიდებულ უბრალოებით ჩაგვკიდებდა ხელს მსახიობი და რა მომხიბლავად, რა სიყვარულით დავყავდით ჩვენი ყოფის, ჩვენი ცხოვრების სინარულიან-წუხილიან ამბებში, ადამიანური ურთიერთობების და ქართული ხასიათის იმ რაღაც სახელდაურქმეველ გამოვლინებებთან „ლამაზი ცრემლები“ რომ დაურქმევია მწერალს და ამქვეყნად ადამიანად ყოფნის, ან იქნებ ქვეყნიერების გადარჩენის სიმბოლოდ თუ მინიშნებად გვთავაზობს მსახიობი!..

ვარსკვლავის გახსნისადმი მიძღვნილი ის საღ-

12

თემურ ხუნაშვილი

ამოც თემურ ხუნაშვილმა სულიერი არისტოკრატიზმის დღესასწაულად აქცია და ნამდვილი სიტყვიერი სასწაულები შექმნა.

გარეთ კი, გარეთ ქართული სიტყვის ნამდვილი ჯადოქარის ვაჟა-ფშაველას სახელობის თეატრის ცის ქვეშ უკვე ციმციმებდა ვარსკვლავი სახელად „თემურ ხუნაშვილი“.

ვანო იანტბელიძის პარსკვლავი

14 იანვარს, ქართული თეატრის დღეს, ბატონი ვანოს დაბადების დღეს გაიხსნა და გამორჩეული

ვანო იანტბელიძე

იყო იმითაც, რომ აქ, თელავში აღინიშნა დიდი კულტურული დღესასწაული – ქართული თეატრის დღე.

ბევრ საინტერესო ამბებთან ერთად ჩვენ აქ ძვირფასი საჩუქრებიც მივიღეთ – ქალბატონ ფიქრია ყუბიტაშვილის წიგნი „მესამე ცოლის ჩანაწერები“ და ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორის, პროფესორ გიორგი ცქიტიშვილის წიგნი – „ვანო იანტბელიძე – ბერეკა მსახიობელი“.

– ამიერიდან ეს ვარსკვლავიც გაგვინათებს ათასი წვრილმანი თუ მსხვილმანი პრობლემებით სავსე წუთისოფლის გზასავალს. – ეს ერთი პატარა ამონარიდია ამ მშვენიერი წიგნიდან. „თელავმა მიიღო, სამუდამოდ დაიტოვა თავის წიაღში ქალბატონი ფიქრია და ბატონი ვანოც. – დღეს ორივენი ბედნიერები ვართ თელაველობით, ამ ქალაქში ერთმანეთის გაცნობით და ცხოვრების მთავარი ქალაქის აღმოჩენით!“ – ესეც ამ წიგნიდანაა.

– როგორც მსახიობს, ბევრი პრემია მაქვს მიღებული... თუკი რამ არსებობდა, ყველაფერი მომანიჭეს, მაგრამ ჩემთვის ერთი დიდი საპატიო ჯილდო ის არის, რომ ეს თელავში ჩასული კაცი თელავის – მეფის, ღვინისა და სიყვარულის ქალაქის საპატიო მოქალაქე გავხდი, – ეს ვანო იანტბელიძის სიტყვებია!...

პავლე დემურიშვილის პარსკვლავი

ვარსკვლავთცვენის დღესასწაულები, ბუნებრივია, გაცდა თეატრალურ სივრცეს, ჩვენი ქალაქის კულტურული ცხოვრების სხვა სფეროებშიც

შენათა და, როგორც ამას ალბათ ყველა ელოდა, პირველი ვარსკვლავი თელავის ქალთა საგუნდო კაპელის „კახეთის ჰანგების“ დამფუძნებლის და უცვლელი ხელმძღვანელის, პავლე დემურიშვილის სახელზე აკიადდა ნიკო სულხანიშვილის სახელობის თელავის მუსიკალური სასწავლებლის კარიბჭესთან. თუმცა ჩვენთვის – თელაველებისათვის ეს ვარსკვლავი გაიხსნა მაშინვე, როგორც კი პავლე დემურიშვილი თავისი გოგონების ანსამბლით წარდგა მშობლიური ქალაქის წინაშე ათეული წლების წინ.

ჩემი თაობა იმ დღეების მომსწრე და, შეიძლება ითქვას, მონაწილეც კია, რადგან ისეთი დიდი შთაბეჭდილება, ისეთი აღტაცება და კიდევ უფრო მეტი, რალაც სახელდაურქმეველი განცდა გვეუფლებოდა მის კონცერტებზე, თითქოს ჩვენც ვიდექით სცენაზე და პავლე თავისი ჯადოსნური

ანაში, უამრავ საერთაშორისო დონის შეხვედრებზე ხიბლავდა მსმენელს ქართული მრავალხმიანობით, საშემსრულებლო ხელოვნების უმაღლესი დონით.

დღეს თელავის ქალთა საგუნდო კაპელა „კახეთის ჰანგები“ უკვე მეხუთე ათეულ წელს ითვისებს და მუსიკალური სასწავლებლის კარიბჭესთან პირველად სწორედ ამ სახელგანთქმული კაპელის დამფუძნებლის და უცვლელი ხელმძღვანელის, პავლე დემურიშვილის ვარსკვლავმა გააცისკროვნა და ისედაც ძალიან საინტერესო ბიოგრაფიის ეს მშვენიერი შენობა, რომელიც თელაველმა ქველმოქმედმა გიორგი ბარძიმოვმა ააშენა და საჩუქრად გადასცა თანაქალაქელებს, კიდევ უფრო გაბრწყინდა, კიდევ უფრო მიმზიდველი გახდა.

ხელების მოძრაობით, ჩვენთან ერთად ქმნიდა ქართული მრავალხმიანობის სასწაულებს, ხან ახლადამობიბინებული ყანასავით რომ ლივლივებდა, ხან ახლადაცვავებული ვენახის სურნელით გვაბრუებდა და გულის გულში გვიხმინებდა გიორგი ცაბაძის და პეტრე გრუზინსკის ცნობილ სიმღერას – „ჩემი საქართველო აქ არისო!...“. მერე პავლეს ის გოგონები დედებად, ბებიებდაც იქცნენ, ახალი სახეებით, ახალი გოგონებით ივსებოდა მომღერალთა ეს შესანიშნავი გუნდი, რომელიც უამრავ ქალაქსა და ქვეყ-

ფოლკლორული ანსამბლის – „წინანდალი“ ვარსკვლავი

თელავის მუსიკალური სასწავლებლის კარიბჭესთან, წელს, 26 იანვარს, აენტო და აკაპკაშდა. თელავის პროფესიულ თეატრში ამ დიდებული ანსამბლის 35 წლის იუბილე და ხელოვნების საერთაშორისო საბჭოში საპატიო წევრად მიღება აღინიშნა. ვისმენდით ამ სახელგანთქმული ანსამბლის მიერ ასე დიდებულად ახმინებულ უკვდავ-უბერ-

ებელი ქართული ფოლკლორის შედეგებს და აღფრთოვანებასთან ერთად გვექონდა ერთგვარი სინანულის განცდა, რომ ამ დღეს, ანსამბლისათვის ვარსკვლავის გახსნის პატივს ვერ დაესწრნენ თელავის ნამდვილი კოლორიტი და არაჩვეულებრივად საყვარელი მომღერალი ლევან ლაშხი და ანსამბლ „ნინანდალის“ დამფუძნებელი, ხალხური სიმღერების ნამდვილი მესაიდუმლე და უნაკლოდ გახმოვანების დიდოსტატი ლევან აბაშიძე, რომელმაც ასე ღირსეულად გააგრძელა და ახალ სიმღერებზე აიყვანა ახალი თაობისათვის ლეგენდასავით შემორჩენილი ფირუზ მახათელაშვილის ანსამბლის, მისი ლეგენდარული სოლისტების, შაქრო ლომიძის, გიორგი ამზაშვილის და კიდევ არაერთი და ორი ვარსკვლავის გზა. გულსატკეპია, რომ ამ მნიშვნელოვან დღეს ვერ დაესწრო ანსამბლის ერთ-ერთი გამორჩეული წევრი – ლევან ლაშხი.

...სცენაზე იდგა ანსამბლი „ნინანდალი“, მღეროდნენ მისი უცვლელი ვარსკვლავები – დავით გაგანაშვილი, ვანო პაატაშვილი, გურამ ურჩუხიშვილი, მერაბ რაზმაძე, ნუკრი მაისურაძე. მღეროდა ყველაზე ახალგაზრდა წევრი ამ დიდებული ანსამბლისა გიორგი ჭიჭაშვილი – ნიმუში და მაგალითი დიდი ილიას ბრძნული შეგონებისა იმის შესახებ, რომ შვილმა უნდა იცოდეს სად, რაზე შეჩერდა მამა და იქიდან დაიწყოს უღლის განვევაო!...

თეატრმცოდნე და „თელავმცოდნე“ (როგორც მე მას შევარქვი) ქალბატონი ფიქრია ყუშიტაშვილი აზრისა და სიტყვის ღვთიური ერთობლიობით გვიყვებოდა ანსამბლის მიერ განვლილ დიდ, საინტერესო და მრავალმხრივ გზებზე, მსოფლიოს დიდ სცენებზე „ხან მლოცველებივით რომ იდგნენ და კათედრალის წინ აალებული სანთლებივით იღვინებოდნენ, ხან ზეცისაკენ ისარივით გაჭრილ ტოროლას, ხანაც აბობოქრებულ ზღვის ტალღებს ან ყველაფრის წამლეკავ ნიაღვარს აგონებდა მსმენელს!..“

მერე ყველამ მუსიკალური სასწავლებლის წინ გადავინაცვლეთ და ერთმანეთს ვულოცავდით სიტყვისა და სიმღერის, ხალხის მსახურის დაფასების დიდებულ დღესასწაულს.

ჯუმბერ სახიშვილის პარსკვლავი

წელს, 6 ივნისს, გაიხსნა ნიკო სულხანიშვილის სახელობის მუსიკალური სასწავლებლის წინ უკვე აკიაფებული ორი ვარსკვლავის გვერდით და ვერ გეტყვით, რომელმა უფრო მეტად აგვაფასო სიხარულით და სიამოვნებით – კიდევ ერთი ვარსკვლავის აკაშკაშებამ თუ ვარსკვლავის გახსნამდე თელავის სახელმწიფო თეატრში გამართულმა ჯუმბერ სახიშვილის დიდებულმა საავტორო საღამომ. ჩემთან ერთად ამ საღამომ ალბათ ბევრს გაახსენა როგორ დაიპყრო ინტერნეტისივრცე ჯუმბერ სახიშვილის ერთმა მუსიკალურმა კლიპმა, რომელსაც იმდენი გამოხმაურება, ალტაცება, საშემსრულებლო ხელოვნებით მოხიბლული იმდენი პროფესიონალის თუ უბრალოდ მუსიკის მოყვარულის, ახალგაზრდის

ჯუმბერ სახიშვილი

თუ ასაკოვანი ადამიანის გამოხმაურება მოჰყვა, ნამდვილად ვერ დაითვლიდით! უკრავდა მამინ ბატონი ჯუმბერ „სიყვარულის ბალადას“ ცნობილი ფრანგული კინოფილმიდან „სიყვარულის ისტორია“ და ჩვენც, მისი თანაქალაქელებიც კი ვერ ვიჯერებდით, რომ ის ქმნიდა, ის გერქმნიდა ამ მუსიკალურ სასწაულს! საავტორო საღამოც ასეთი სასწაული იყო. მღეროდნენ მის მშვენიერ სიმღერებს ძველი თუ ახალი სახეები, ახალგაზრდა, დამწყები თუ უკვე აღიარებული და დიდებით მოსილი მომღერლები, სიტყვაკაზმულობით გვხიბლავდა საავტორო საღამოს წამყვანი, დიდებული მომღერალი ლეილა ლეგაშვილი. როგორც ყოველთვის, ამჯერადაც დიდი სიამოვნებით ვუსმენდით ჯუმბერ სახიშვილის ქალთა გუნდს და მის ნიჭიერ სოლისტებს, მაგრამ, ალბათ, ბევრი თანამოაზრე მეყოლება თუ ვიტყვი, რომ ყველაზე დიდი სიამოვნება და ხიბლი თავად ჯუმბერ სახიშვილი ბრძანდებოდა, როგორც ავტორი ასობით უმშვენიერესი სიმღერისა და როგორც საფორტეპიანო ხელოვნების დიდოსტატი, საშემსრულებლო ხელოვნების მომხიბვლელი წარმომადგენელი.

ისედაც ემოციური და შთამბეჭდავი ეს საღამო სხვა შინაარსით და განწყობით დაამშვენა საოპერო ხელოვნების თელაველმა ვარსკვლავმა – ლიანა კალმახელიძემ და ალავერდის ეპარქიის მიტროპოლიტმა – მეუფე დავითმა, რომელმაც მადლობა გადაუხადა ნიჭიერ კომპოზიტორს სამრევლო სკოლაში ნაყოფიერი, პედაგოგიური, აღმზრდელობითი და საქველმოქმედო საქმიანობისათვის.

ანდრო სიმაშვილის პარსკვლავი

მეშვიდეა ღირსეულ თანამემამულეთა დაფასების თელავის დიდი ტრადიციის ახლებური გამოვლენის დამკვიდრებიდან. ვაჟა-ფშაველას სახელობის თეატრის და ნიკო სულხანიშვილის სახელობის მუსიკალური სასწავლებლის წინ აკიაფებული ჩვენი სახელოვანი ადამიანების ექვსი ვარსკვლავი დიდებული ქართული ფოლკლორის დიდებული მოამაგის, დიდი ტრადიციების მქონე სოფელ ართანის მკვიდრის – ანდრო სიმაშვილის ვარსკვლავმაც გააჩაჩაჩა.

„ცხოვრობს ართანში ერთი კაცი ანუ, თუ სამყაროს მშვიდობა სურს!..“ – ამ სათაურით ჩვენს გაზეთში დაიბეჭდა ვრცელი ნარკვევი ბატონი ანდრო სიმაშვილის პარიზიდან დაბრუნების შემდეგ, სადაც იგი ფრანგების, კერძოდ, ქართული ხალხური სიმღერების მცოდნე და თაყვანისმცემლის, ანსამბლ „მარანის“ ხელმძღვანელის – ბერტრან ლამბლოზის მინვევით ბრძანდებოდა და, სადაც 17 ხალხური სიმღერა შეასწავლა ფრანგებს და ორი დიდებული

კონცერტიც ჩაატარა.

– თუ სამყაროს მშვიდობა სურს, აი, ამ ძალას, ქართველების ამ სიმღერას შეუძლიაო! ფრანგი მასპინძლებიც იმეორებდნენ მსოფლიოს უამრავ ქვეყანაში გახშიანებულ ამ შეფასებას.

იმ დღეს კი, თელავის თეატრის გადაჭედილი დარბაზი უსმენდა და გულწრფელი ოვაციებით აჯილდოებდა თავის ღირსეულ მოქალაქეს, ნიმუშს და მაგალითს – როგორ უნდა გიყვარდეს შენი ქვეყანა, შენი ხალხი, როგორ უნდა ემსახურო მას, როგორ უნდა მოხნა, მოთესო, მოიყვანო პური ჩვენი არსობისა, ახარო ვაზი, დააყენო მირონივით ღვინო, თაობიდან თაობას გადასცე შენი ცხოვრების წესი და ნირშეუცვლელად იმღერო ათასწლეულებში გამოვლილი შენი სიმღერა კაცობრიობის ზეპირი და ხელთუქმნელი მემკვიდრეობის შედეგად რომ აღიარა მსოფლიომ.

იდეა თელავის თეატრის სცენაზე თითქმის საუკუნეს მიღწეული ეს კაცი, იდეა სცენაზე ანდრო პაპა, როგორც მას ყველა ეძახის – დიდი თუ პატარა, მღეროდა მშვენიერი, კამკამა, გაუზზარავი ხმით და თან ხალისით გვიყვებოდა თავის სახელგანთქმულ თანასოფლელ ჩახუტაშვილებთან ერთად როგორ აღადგინა ძველი, მივინყებელი სიმღერები, როგორ გაახმოვანა „ალილო“, ართანული „მრავალჟამიერი“, შრომის სიმღერა პოპური და „ყანის მკური“ და სხვა, როგორ აღფრთოვანებით ისმენდნენ ამ სიმღერებს როგორც საქართველოში, ისე მის ფარგლებს გარეთ.

...და კიაფობენ ვარსკვლავები თელავის მადლიან მიწაზე!

...და, ელოდება თელავი ახალ ვარსკვლავებს!

ქრისტიანული ჰოჯიის IX ფესტივალი

„წმინდა ნინოს ჯვარი“

ფესტივალის დამფუძნებლები არიან: სამშვიდობო ორგანიზაცია „სადაკო“, მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ ლიტერატურული ჟურნალი „ოლე“, წმინდა ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახელობის ლიტერატურული ჟურნალი „საქართველოს მოამბე“.

ფესტივალის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე

ლია დაუშვილი

ჟიური:

მამა ილია ჩიკვაძე

ზაალ გოტაშვილი (თავმჯდომარე)

მანია დიაკონიძე

ნინო ტარყაშვილი

16

ბადრი სულაძე

გრაალის თასი...

კაცს საუკუნო წყალობას თუ ჰგვრის, გზა – სინათლეს და სიბნელეს შორის, –
მინდა რომ, წამსაც ვაქციო ზურგი, დაბადებიდან სიბერედ შობილს...
წუთიც თუ – ტრფობის... და ყველა ტვირთის, ბოლოს თავს იყრის გრაალის თასში,
ვისხენებ – მეც რომ, დიდ სენად ვჭირდი, სივრცეს – დარდების ქარავნით დასჯილს...
არავინ განსჯის, თუნდაც ნივთივით, ჩუმად გაყიდულ ძონეულ ზეცას...
და სასოებაც უმაღ მიითვლის, უჭირო ჭირად ბოძებულ ვერცხლსაც...
მაგრამ თუ ცრემლსაც ავსებს მზე – ქარვის და გულისცემას სინჯავს ზვირთებით,
გოლგოთის მძიმე გზაზე შემდგარი, მეც შევიქნები ჯვრისა მტვირთველი, –
რომ სიკეთის წილ მისჯილი ცოდვის, შემსუბუქება შევძლო, უფალო, –
ბედს კი, გულიდან ახსნილი ლოდი, დიდ სინანულში გადაფუცვალო...
ქვის ცხენზე მჯდომი, დიდი წვალებით, ქარებთან ჭიდილს თავსაც მივცემდი,
რადგან ამ ჭიდილს, სისხლის თვალებით, ზეცაც მოელის გაფაციცებით...
აღბათ, ის ცრემლიც უნდა შემეშრო, რაც მერცხლად ესვა ფრთაზე ნიაფ-ქარს...
და ვარდის რტოთა დარი სეფე – დროც, ეკლის გვირგვინად გამეზიარა...
წყალზეც იარეს საფეხურებით, – და გზას უპოვეს ორი წერტილი,
თუმცა ფიქრები ცას შეჰყურებენ, მაინც – დამფრთხალი შოშიებევით...
კაცს საუკუნო წყალობას თუ ჰგვრის, გზა – სინათლეს და სიბნელეს შორის, –
მეც აღარ მიკვირს, მძევლად რად ვსურდი, ქარს – ბობოქარი სულივით შობილს, –
რატომ მომინდა, ის მძიმე ლოდი, – ბედს სინანულში გადაფუცვალო,
რასაც მადლის წილ, მისჯილი ცოდვის, შემსუბუქება ჰქვია, უფალო, –
...ყველა ტკივილი ერთად შენივთდა, სასიხარულო სხივების მაცნედ...
წამოიმართა ჩვენს წინ რწმენის მთა, – და ჯვარს ორთავე, ღვთის ნებით გვაცვეს...

პირველი მერცხალი სამთავროში

გაზაფხულის მერცხალის
მერამდენე მოფრენა,
ვაზი, ჯვრად კურთხეული,
მადლით შეიფოთლება.

ღვთის მწყალობელ უბეში
ჟღურტული რომ იფეთქებს,
თაღებს რომ გააღვიძებს,
ბუდეს რომ გაიკეთებს.

ნინო, მოვეახლები,
დაუჭკნობელ სახსოვარს,
შენი ლოცვის ნათელით
გაბრწყინებულ მაცვლოვანს!

ხელისგულზე სანთლები
ცვილის ცრემლებს დაღვრიან –
ღმერთო,
რა სიჩუმეა,
ღმერთო,
რა სიმაღლეა!

ელდარ ჭიჭიაშვილი

ნცლუსული თითებით...

ნცლუსული თითებით ვინევე ჭირნახულს,
პურს ჩემი ოფლი და სისხლი სცხია,
გულს მთხოვს სამსხვერპლო და ამიტომაც
მკერდზე ჭრილობა შემომრჩა ღია!
ნაჯაფარ ხელთა ნაპარალებიდან
ზღვად ამოხეთქილ ზვარსა და ყანობს
შუბლს ჩამოცვარულ ოფლით ვარწყულებ
და ზეცით მდინარ ზემადლით ვხარობ!
ვიცი, ერთხელაც დამსეტყვავს ცა და
გულს დამიზაფრავს მეხთა კვესება,
დანცლუსულბული ხელისგულები,
ქვიშით და ლორლით ამომეცვება!
დადუმდეს იქნებ ყველა ტკივილი,
ჩამოერეცხოს გულს ყველა ნცლუსული,
და წყალმა რიყოს ამ ქვეყნად ყველა
დაფნის გვირგვინი და ეკალწნული.
მარტოსულობის ავგაროზებდად
ბაგეზე ვიფენ სევდის ბარათებს,
წინაპრის სისხლით ნაწერი სიბრძნე
ვერ შევხადინე უძღვებ წარმართებს,
ვინძლო, შენ მაინც, მაგ შენს ბაგეთა
ნცლუსულბზე მფინო ამო სალბუნნი,
ცრემლი მომწმინდო გულის სიღრმიდან
ღანვზე მდულარედ ჩამონაჟური!

გულში ვინახავ გაუმხელ ფიქრებს,
ლაბა ხარივით ვლოღნი ლოღინებს,
სადღაც სულს ვითქვამ, ღონემიხდილი,
თითქოს მთელი დღე ქვა მაკოღინეს!
დამშრალა ჩემი თასი და ქვევრი,
ქარს გაჰყოლია ზეცით ზარის ხმა,
თუ ჩემს ტკივილში შემოდგი ფეხი,
მერე იცოდე, ვერსად წამიხვალ!
გადამენისლა სულის სამზერი
ჩამომეთოვა ვაზი და დაფნა,
ველარც ტკივილთა ვიფონე სალტე,
ვერც ოცნებათა გავშალე აფრა!
პირშეუკრავი მკორტნის ჭრილობა,
გულში მტრის სისხლით ჩამოსაბანი,
თუმც უფლის ბაღში მიყვავის ვაზი,
პირზე მახურავს გლოვის საბანი!
ეკლის გვირგვინად და ჯვარცმად იმკი,
რა ზაკვაც დასცდა ბაგით იუდას,
დაგასამარებს გველის ამბორი,
თუ კვლავ უბეში შემოიბუდა!!
აღბათ, სულ მალე, ცხენთა ჯირითით,
არაგველები ამომივლიან,
შევეკიდებით ახადის აღმართს
და ცად ავიტანთ ბილიკს ივლიანს!

ვაჟა მიროტაძე

ჩემო წრემლიანო, ღვთისმშობელო!

ჩემო ცრემლიანო, ღვთისმშობელო,
ქვეყნის მწარე ბედზე მგლოვიარე,
ისევე შენთან მოველ, სანუკვარო,
ცა და ხმელეთი რომ მოვიარე.
ნუთუ სიზმარია ყველაფერი,
ჩუმად ავტირდი და გავიოცე,
მერე შეგვედრე, მუხლმოდრეკით:
ჩემი საქართველო დამილოცე!
შენი წილხვდომილი მიწაწყლიდან,
დედავ, სანუგეშო სიტყვას ველი,
ცხადად შემომესმა: კურთხეულ ხარო,
გისხნით ჭირისაგან ღვთისმშობელო.
ჩემო ცრემლიანო, ღვთისმშობელო,
უნდა გეამბორო, ჩაგჩურჩულო:
როგორ მოენატრე საქართველოს,
თეთრი შროშანივით გაფურჩქნულო!
დედავ, უფლისაო, შეგვენიე,
დედავ, უფლისაო, მოგვიარე,
ჩემო ნაღვლიანო ღვთისმშობელო,
ჩვენი ტკივილების მოზიარე.
ივერთა მოდგმის წინმყოფელო,
ჩემო ცრემლიანო, ღვთისმშობელო!..

ეგვიპტე ემედგრა ურჩ პირამიდებით
კარი გაიხურა მესოპოტამიამ,
მემატიანეა ძველი დიდების
მუხლმოყრით აღვავლენ მორჩილ მეტანიას.

გვაშორე გარდასვლა ჟამის კარიბჭიდან
ერს სეფე-სიტყვა ჯერ არ აღუვლენია,
უფლითვე ნაბოძებ მადლმოსილ ნიჭითა
იბერთა, პეტრინთა ოქროპირ ენიანს.

ჯვარის მშენ კტიტორთა, კუმურდოს ნაკვესი
ვაზის ლერნებით ქუდთავასიანი,
ჭრიალა ურმულით გულამონაკვნესი
და შოთას შაირი თავზიანი.

ფეხშიშველ თამარის ვედრებას ცას ვანვდენ,
იქიდან მახვებუი ჯვარს გარდაგსახავენ,
უფალო გმადლობ იმ დღეს თუ ამაცდენ
ვიდრემდის სამშობლოს პირთავქვე ვნახავდე.

მყნემსმთავარს თვალში გაუკრთა ცრემლი,
ხელაღპყრობილი ლოცულობს მრევლი.

თამარ უარჩუპიძე

უკეთუ

„უკეთუ თვალი შენი მარჯვენე
გაცდუნებდეს შენ, ამოიღე და განაგდე...“
(მათე 5. 29.)

თუ თვალმან ჩემმან გაცდუნოს,
გაუჩინოვდეს, დაივსოს,
მე – ნეკნი შენი, – მხევალი,
შენ – ჩემი მწუხრის აისო.

თუ ხელმან ჩემმან გაცდუნოს,
მოიკვეთოს და დანაცრდეს,
შენ – ჩემი დღე და მოსწრება,
მე – შენი ჭირის სანაცვლე.

ენაც დადუმდეს მაცდური,
სიტყვისმიგებას ჩვეული,
მე – მარტოქმნილი უშენოდ,
შენ – პირველქმნული, რჩეული.

აი, გულს, – წრფელგულს თუ იცნობ,
თუკი შენისად ჩამთვალე,
მაშინ სიფრთხილე სჯობია –
ნუმც დაენახოს ავთვალეზს.

არ დაგვინდობენ, ხო იცი,
მერე, მიდი და უმტკიცე,

არ დაგიდევენ სამართალს,
ალარც ფიც-ვერცხლის სიმტკიცეს.

ხოლო, სული თუ შეიტკბე,
ინებე, იყოს ალალი,
ორთავეს მიგვგვრის ქრისტესა,
ღვთისაა, ჩემი არ არის.

თინათინ სიყაშვილი

გლახაკი იგი

რა დიდი რამე... რა დიდი რამე –
იყო ერთი უძილო ღამე
და მე
ვითვლიდი წუთებს და წამებს
ლოდინში დილის...
და როცა ღამემ
ჩამოიხოკა ღანვები მწარედ
და შეინყვიტა შვიდივე ღილი,
თითქოს მომესმა ძახილი ფრთხილი...
ნეტავ ვინ არი?
მოვალე კარი,
შეგავლე თვალი:
მიხმობდი კრძალვით
უსასოო და ფერმიხდილი...
ჩემებრ ღვთისაგან გაჩენილი,
ჩემებრ ღვთისა და კაცის
შემწეობის მომლოდინე და მოიმედე
და მე
გავბედე –
მოგეახელი,
გამოგინოდე ორივე ხელი..
არცა რა გკითხე:
კვნესოდი და, მოვავალახე
და მოვიშვიშე
მე... განუგეშე;
ტიროდი და, ცრემლები მწარე
მე... შევიშრე, შევიშრალე და დაგიმტკბარე;
გტკიოდა და,
ვძებნე მალამო და რუმერამე,
ვიპოვნე და სატკივარი
მე... მოგიჩინე და დაგიაბე;
გშოიდა და,
მე... დაგაპურე,
გინილადე ჩემი ჭამადი მწირე;
გწყუროდა და,
მე... პეშვით გასვი წყაროს წყალი,
ვითა ნამალი;
გციოდა და,
მე... გავატბე, სამოსი ჩემი გავიძარცვე,
მოგაფარე
და მოგეფერე;
ჩამოგბანე ქვიშა და მტვერი,
გადღეგრძელე და გიდღეგრძელე

ოჯახის წევრი და მეგობარი,
გაგიკიცხე და გიგინე ორგული, მტერი...
ჰო, რაც არი, არი –
თავი, ბოლო მაინც ეს არი:
გაგანედლე, გაგახალსე და გაგახარე,
დაგლოცე და დაგემშვიდობე
და გზას ბარაქა რომ დააყარე,
მე... დაგადევნე ფიქრი, ნაფიქრალს ვრჩეობ:
გლახაკი იგი
შენ იყავი, უფალო ჩემო?

მაკა გელაშვილი

იესოს

ო, როგორ მინდა, ვგავდე კეთროვანს,
კურნების მაღლი რომ დაგიფასა,
და იმ ავაზაკს, ცხონების მპოვნელს,
შენი ღმერთკაცად შეცნობის ფასად.

ო, როგორ მინდა, ვგავდე მეზვერეს,
ტაძრის კუთხეში მსურვალედ მლოცველს,
მებაჟე ზაქეს, რწმენამიციემულს,
შენს დასანახად ხეებზე მცოცველს.

ო, როგორ მინდა, ვგავდე მეძავეს,
ცხარე ცრემლებით ფეხს რომ გილტობდა,
ხალხს, უფლის სიტყვის გაგონებისთვის,
უდაბნოში რომ შენკენ ილტვოდა.

ო, როგორ მინდა, მნამდე გულწრფელად,
რომ წყალზე მდგომი არ ჩავიძირო,
ვგავდე ასისთავს, სისხლმდინარე ქალს
და რწმენის ფსკერი მქონდეს უძირო.

თამარ მატრეველი

შეძინდე უფალო

დღეს მე ათასგზის,
ცოდვილმა და
ფარისეველმა,
ისევ დავღვარე
სისხლი შენი, ჩემო
უფალო,
ისევ შეგცოდე
უთვალავჯერ, ურჩმა
მხევალმა
და სისასტიკე თან
მაოცებს ჩემი
უგვანო...

ვიცი რომ ვცოდავ,
მაგრამ მაინც ვეხები
შენს მხრებს,
ტკივილს ცრემლები
ემატება ვხვდები
უძალო,
შემადლებინე
ღირსეულად ვძლიო
ტკივილებს,
ნულარ გამომცდი,
მომიტევე, მტკივა
უფალო...

ჩემი ცოდვები,
უდაბნოში ქვიშის
მტვერსა ჰგავს,
შენ კი ყველასთან
პირმართალი და ხარ
უვალო,
მე კი ათასგზის,
მოლაღატე ცოდვის
შვილი ვარ
და შენ ათასგზის
ჩამიხუტე მაინც
უფალო...

აკაკი ბიძინაშვილი

ვეზიარე გუშინ

ვეზიარე გუშინ, განვიწმინდე სულით,
მრევლში ძალზე ბევრმა შემომხედა შურით...
მახარობელთ ჯარი თან დამყვება ახლა,
მთავარანგელოზი წინ მეგზურად მახლავს.
სადაც ნავალ ყველგან მიცავს ძალა მათი,
აღდგომაა ჩემი, ქრისტეს წმინდა ხატი!
მისი სიდიადე, აბა, რომელს უკვირს,
ეცილება მნათობს მორწმუნეთა შუქი!

ამირან გენაძე

წმინდაო მარია!

მოვილტვი შენდამი მე მონანიებით,
წმინდაო მარია, სანყისო ყოვლისა,
განკურნე ჩამჯდარი წყლულები სულისა,
ამ ქვეყნად სადარო სპეტაკი თოვლისა.

შენ უწყი დედაო, ცოდვანი ყოველნი,
მასწავლე ბილიკნი, მე რითაც ვცხოვნდები,
ნუ თანანარმწყმიდავ უსჯულოთა შინა,
მკვიდრ დამიცავი და შეძინდე ცოდვები.

შენს მიერ ჩემს ზედა მოვლენილ ანგელოზს
მიეცი უფლება მატაროს დიდებით,
არ წაეშლი იმედებს უფლის სადიდებელს,
ყოველთვის წარმოვთქვამ, ამასაც გპირდები...

წმინდა ანგელოზმა ჩემს სულსა ჭირვეულს,
არ მისცეს უფლება მატაროს ქებისგან,
დამიცავ ქალწულო, ბოროტი სულისგან,
განმანთავისუფლე ყოველი ვნებისგან.

მომადლე დედაო, სიმდაბლე უღევი,
დამიცავ ყოველთვის განკითხვად ძმებისა,
გულთა მეცნიერო და სულის მკურნალო,
დამგმობო უწმინდურთ ბოროტი ხმებისა.

შორენა გაბელაშვილი

„მჯეროდა! მწამდა!“

რა უჩვეულო ღამეა ახლა
თვალეზსაც როგორ გაუცვდათ ფერი,
სადღაც გაჰყვირის შორს მოლა გაღმა
და მიკანკალებს ფურცლებზე ხელი.

შემომეხვია დარდი, უფალო
მძიმეა იგი, სუსტ მხრებზე მდგარი,
ნეტავ, ოდესმე ისევ მანახა
როგორ ჩაივლის მეტეხთან მტკვარი.

დედა ქართველთა და დედოფალი,
ცრემლით ნამავდა სევდიან ფურცლებს,
და უკოცნიდა ქვის ფილაქნები
ლოცვით ჩამომდნარ, იმ ღამაზე მუხლებს.

ამ სავესე მთვარის და ამ ცის მიღმა,
იქ, სადაც ჩემი სამშობლო არის,
გებარებოდეს შენ, ღვთისმშობელო,
მიიღე ლოცვა ქართველი ქალის!

ამაღამ, თორემ, თენდება დილა
დილა კი მართლაც გოლგოთას ჰგავდა,
და დაშანთული მისი სხეული
თითქოს, ჩვენს ცოდვებს ხელახლა ჰბანდა.

სიკვდილს უფლისთვის შეხვდა და დასცა,
ჯვარცმული მაინც არაფრით გასცა!
ცოფებს ჰყრიდაო შაჰი ვერაგი,
შემოიგლიჯა ღამის პერანგი.

რადგან, ქეთევან სამშობლოს ჰგავდა:
ქრისტესთვის კლავდნენ და მაინც სწამდა!

ჩამოიღრუბლა, მზის გაჰქრა სხივი,
თითქოს, შეიკრა ლურჯი ცის პირი.

იქ, გოლგოთაზე, იხუვლა ქარმა,
მშვიდი დინება შეწყვიტა მტკვარმა.

მეტეხშიც გლოვის შემოჰკრეს ზარი,
დედებმა მყისვე ჩაიცვეს შავი.

და ის დღე, სხვა დღეს რალაცით ჰგავდა,
რომ გაუძლებდი, მჯეროდა! მწამდა!..

ბექა ზამთარაძე

„პური არსობისა“

რისთვის ძმობილნო,
რად შემყურებთ ბოლმით და შურით?
მე ვარ სიკეთე,
არსობისა ვარ თქვენი პური.
ჯვარს მაცვათ უნდა,
მოგავლინეთ ჩემს მსგავსად რადგან,
სიყვარულისთვის
ეკლის გვირგვინს უღმობლად მადგამთ.

ნუ შემიძულეობთ,
თქვენთან ერთად ვიშივი ღმერთის ძე,
სასონარკვეთილთ
ცოდვებისთვის რწმენად გედირსეთ.
ნუ გამიმეტებთ, ნუ დამჯიჯგნით,
ნუ დამკრავთ ლახვარს!

მე ვარ იმედი,
თქვენი გონი შურში რომ მმარხავთ.

ეს ხორცის გროვა
ერთმანეთს რომ ჰგლეჯთ ნაკუნებად,
ჩემი სისხლია, სხეულია

და ვერ ყუჩდება,
შხამ-ბალღამისგან ავსებული თასი რომ მასვით,
ეს მე ვარ თქვენში არსებული
სული მოყვასი.

რისთვის ძმობილნო,
რად შემყურებთ ბოლმით და შურით?
მე ვარ სიკეთე,
არსობისა ვარ თქვენი პური.

ირმა ბიძინაშვილი

თითქოს უფალომა

ვარ ავსებული სევდისგან როცა,
ჩემი ტკივილი მსურს ვანდო ვისმე,
შევალ ტაძარში, დავიწყებ ლოცვას,
ასე მგონია, რომ ღმერთი მისმენს.
გამეფანტება წუხილი მძიმე,
ვიწყებ ცხოვრებას ავსებულს ღმერთით,
შევიძენ რწმენას, მომავლის იმედს,
თითქოს უფალომა დამადო ხელი!

ვეფრეზა

უფალო ღმერთო,
შეგვაძლებინე
წინაპართ მსგავსად
ბრძოლა მედგარი,
შენ მოგვივლინე
წინ რომ წარგვიძღვეს
მხეიძეების
დარი მხედარი.
მოგვეცი გონი,
შეგვაძლებინე
სამაგიეროს
მიგება მტერთა,
ქრისტეს რწმენისთვის
თავის განირვა,
მსგავსად გარეჯში
მონყვეტილ ბერთა.
დედაო ღვთისა,
შენ გვედრები,
გაგვაძლიერე,
მოგვეცი თმენაც,
მეტეხის ხიდზე
თავშენირულთა
იმ ასიათას
ქართველის რწმენა.
დედაო ღვთისა,
შენ მოგვიმრავლე
მართლმორწმუნენი,
მამულის მშვენი
და გვედრები
მაღე გვაჩვენე
გაბრწყინებული
ქვეყანა ჩვენი.

ფიქრია ჩუპინიკა

მამულის მიმიხედეთ

მამულს მიმიხედეთ ბიჭებო!
ეს რა გასაჭირი გეჭირს,
სამშობლოს ხელიდან გვაცლიან,
სხვა რამ წაუღია ჭირს.
მცხეთას ეტირება არაგვი,
ილორს თეთრი ჩადრი ჰფარავს,
რამდენ გადამთიელს გავუძლოთ
თურქს, ირანელს თუ არაბს?
ყინწვისს ანგელოზი დამფრთხალი,
შიშით გადაჰყურებს მთებს...
მეფვრისხევეს ლორთქო ალუჩას
რუსის ჯარისკაცი კრეფს.
შვილები გვიკვდებიან შიმშილით...

ანჩს სისხლის მირონი სდის.
ძმები, ბანკის რიგში სირცხვილით
დგანან, ფულს ელიან დის.
დედები, სიღარიბეს გაქცეულნი,
სხვის კართან პირისფარეშობენ.
სამშობლო კოჭამდეა დაქცეული
და ავაზაკები თარეშობენ.
მამულს მიმიხედეთ ბიჭებო!
ვაჟას ლექსს, ცოტნეს ბაირაღებს,
ვარძიას თმოგვის ციხით უდარაჯეთ,
ქსანზე ქართლის მინდვრებს, ატმის ბაღებს.
ენგურს, ამორძალთა საბანაოს,
ჭოროხს, სისხლი რომ აქვს ხალიბების,
სოფლებს, წინაპართა სასაფლაოს,
მინებს, ხარკში გვართმევს ხალიფები.
საყდრისს, გულგაფლეთილს მგლოვიარეს,
გარეჯს, უტყვე გუშაგს და მღუმარე ბერს,
მთელი საქართველო მოვიარე
თითქოს, ველარ ვშველი ველარაფერს.
მამულს მიმიხედეთ ბიჭებო!!!
ბიჭებო, საქართველოს მოუარეთ!!!

ფიქრია პროლაჰვილი (ფიქო)

ყველას დაგვლოცავს ჩვენ
„ნინოს ჯვარი“

ღვთისმშობლის წილხვედრ მიწაზე ვცხოვრობ,
აქ, წმინდა ნინო ფეხით დიოდა,
ანგელოზების ლოცვა-კურთხევით,
ზეციდან მაღლი გადმოდიოდა.
სადაც წმინდანნი ეწამნენ ქრისტეს,
არ უღალატეს არაფრით რწმენას,
მუხლებმოდრეკით წმინდა ტაძარში,
ისმენდნენ მხოლოდ ზეციურ ენას.
ახლა ქვეყანა მოგავს ჯვარცმას,
სადაც სიცრუით თარეშობს ეშმა,
მხოლოდ სანთლები დალიციციებენ,
მათ ეს სინმინდე უბოძა ღმერთმა.
ნაღვენთ სანთელზე ცრემლები მოსჩანს,
როგორც ბალახზე მბრწყინავი ცვარი,
უფლის სიყვარულს თუ არ დაგვკარგავთ,
ყველას დაგვლოცავს ჩვენ „ნინოს ჯვარი“.

ავთანდილ ივანიკა

წმინდა ნინო

დამესიზმრა – ცის ლაჟვარდზე
ფარფატებდა თეთრი მტრედი...
და ვაზის ჯვრით წმინდა ნინო
მსხნელად აღმდგარიყო მკვდრეთით.

გულს უკლავდა საქართველოს
განსაცდელი, ქართველთ სევდა
ლოცვებით და ქადაგებით
ერის წყლულებს აშუშებდა:
ევროპისკენ მიპყრობილი
იყო მზერა ქართველ კაცის
და ევროპულს ითვისებდა,
რაც რომ იყო მისაბადი.
ქართველთ ქცევა, საუბარი
იყო ბრძნული, მაინც სადა...
და პატივით ეპყრობოდნენ
მამა-პაპურ წესს და ადათს.
გულქვაობა და ლალატი
ითვლებოდა მათში უცხოდ
და პატივით ექცეოდნენ
ჭალაროსანს, მათზე უფროსს.
წინაპართა საფლავებთან
მონივნებით კვლავ თავს ვხრიდით...
მეზობელ დიდ ქვეყანასთან
აღმდგარიყო ძმობის ხიდი.
ვინც ლოცულობს, უმიზეზოდ
აღარ სწუხს და აღარ ჯავრობს...
საქართველო იხუტებდა
აფხაზეთს და სამაჩაბლოს.
და მე ღმერთთან სასაუბროდ
უფლის ნებით ვწერ ამ ლექსებს, –
რაც რომ სიზმრად მქონდა ხილვა,
ღმერთო, სინამდვილედ გვექცეს!

მარინე ჩიხელი-ცუსნიშვილი

ფილის ლოცვა

იმერეთს ამოუქროლა
ნიავემა შავი ზღვისამ,
ხეზე მიძინარე ტოროლას
აუნყა მოსვლა დღისა.
ტოროლას აჰყვინენ მერცხლები,
მგალობელ ჩიტთა ჯარი
და მათი ყივილ-ხივილით
აივსო მთა და ბარი.
ზურმუხტისფერად ლივლივებს
ირგვლივ ყანა და მდელო
შავი ყვირილაც ზურმუხტობს,
ვით მთელი საქართველო.
ხევებს ჩანწული თოვლი
ვეფხვებს ამსგავსებს ქედებს,
ულამაზესი ფონი
გვირგვინად ადგას ედემს...
და აქვე კაცხის კლდეებში
ზეცად აღმართულ სვეტზე
მზის სხივით გაღვიძებული
ბერი წამოდგა ფეხზე...
ლოცვას აღავლენს ღვთისთვის
და მუხლს მოიყრის მისთვის,

რომ ქვეყნად იყოს ერთობა,
ძმა ლოცულობდეს ძმისთვის.

ლია ბაჟანიშვილი

ღვთისმშობელს

შორი გზა მაქვს გასავლელი,
ღვთიშობელო მარიამ,
შენი ლოცვა გამატანე,
როგორც დედის ვალია.
გამიკვალე შარაგზები,
მარტო დავალ ეული,
ხევხუევი დამიწყნარე
ჩემებრ გადარეული.
ამარიდე ლალატი
და ორპირობა ქარისა,
ბნელი ღამე გამინათე
შუქით სავსე მთვარისა.
გრძელი გზა მაქვს გასავლელი
ღვთისმშობელო მარიამ,
შენი ლოცვა გამატანე,
როგორც დედის ვალია.

შორენა მამალაშვილი

აღსარება

ათასი წყალი ჩამოივლის
მწუხრის ლოცვამდე,
ასიათასჯერ დავეცემი
შენთან მოსვლამდე...

მუხლებზე ვდგავარ და შენდობას
არ ვითხოვ ღმერთო,
რადგან ეს ყოფა, ეს სიცოცხლე,
ცოდვილის მერგო.

მიწას განრთხმული,
წამოდგომას უფალო ვერ გთხოვ,
სანამდე ცოდვის ლოდი დამაქვს
მკერდით და ვერ ვთმობ.

სანამდე თვალში ცრემლის ნაცვლად
მედგება წვიმა,
იქამდე უნდა ვცოდო,
როგორც „უძლებმა შვილმა“.

სანამ არ ძალმიძს დავიხოკო
ფრჩხილით სხეული,
იქამდე უნდა ვზიდო ხორციით
სულიც სხეული.
სანამ შენდობას არა ბაგით,

არამედ მკერდით
გეტყვი და მერე,
სინანულსაც ვატარებ მხრებით.

იქამდე ალბათ ყველა ლოცვა
იქნება ფუჭი,
გამიქვავდება
საპირფარედ შეკრული მუჭი.

არ მოსცილდება სანამ თვალებს
ლიბრი და ჭუჭყი,
შენდობის თხოვნას ვერ შეგბედავ
უფალო უწყი.

ათასი წყალი ჩამოივლის
მწუხრის ლოცვამდე,
ასიათასჯერ დავეცემი
შენთან მოსვლამდე....

24

ციცი ფოფხაძე-ხითარიშვილი

ლოცვა შემოღამების

საკმეველის სუნი იდგა ტაძარში,
ეფერებოდა ხატებს ალერსით,
მისი სურნელი, მისი დიდება
სუფევდა ტაძრის წმინდა სარკმელში.
უფლისა სახლში სითბო ესვენა
და ლოცულობდნენ ჩუმად ქალები,
მლოცველთა მხრები ინყებდნენ თრთოლვას,
მსწრაფლ ივსებოდა ცრემლით თვალები.
ისმოდა ჩუმი, თბილი ლულუნი,
შეუჩერებლად რეკდნენ ზარები,
ქართველთა გული ინყებდა ფეთქვას
და იყო ლოცვა შემოღამების.
უფალს დიდებით ამკობდა მღვდელი,
მირონს აფრქვევდნენ ლოცვით ხატები,
წმინდა ტაძარში გრძნობებით წრფელით
იღვენთებოდნენ ხელში სანთლები.
ტანში მივლიდა უზღვავი მადლი,
სხეულს მითბობდა რეკვა ზარების,
ივერთ ტაძარში სინმინდე ფეთქდა
და იყო ლოცვა შემოღამების!

ნათია ბრძელიშვილი

* * *

გაპატიო?
მე რა უნდა გაპატიო,
მე ვინა ვარ, შენდობა რომ შემომბელო,
მიტყევის მოლოდინით გადაღლილმა
თვალებში რომ

მავედრებლად შემომხედო.
ხატი არ ვარ,
ჩემს წინ მუხლი მოიდრიკო,
მე ხომ ურვა მომრეგია შენზე მეტად,
თავად ვითხოვ პატიებას
ლვთის წინაშე
და შენს განსჯას ჩემი სიტყვით
ვერ გავბედავ.
გაპატიო?
მე არამაქვს მაგის ნება,
თითო ცოდვა ყველა სულდგმულს
გვაბადია,
ჩვენ ერთმანეთს რა არ უნდა
ვაპატიოთ
როცა თავად ქრისტემ ჯვარცმა გვაპატია.

მარი მაჭარაშვილი

შემინდე ღმერთო!

თოვლის ფიფქების ფარფატი მაკრთობს
უთავბოლოდ რომ ფანტავს ქარები,
სულის სიღრმეში ტკივილებს, ნაწრთობს
დღეს უმოწყალოდ ვეცოტავები.
ფირუზისფერი კაბის შრიალით,
ვეჩვევი ზამთრის გულცივ ამინდებს,
გიახლოვდები გულის ფრიალით
და იმედები ლამის დამიდნეს.
არ მიყვარს, როცა წამი ჩერდება,
წვიმისეული მძულს სიმარტოვე,
მხოლოდ შენი გზა მეიმედება,
შემინდე ღმერთო! თუ მიგატოვებ!
მკლავს მონანიე ნაკადი ცრემლის,
ბობოქრობს, ანგრევს სულის ჯვბირებს,
მოდ, უფალო, მომხვიე ხელი
ვიდრე ეშმაკი გამიზეპირებს!
მსურს სასოება ყველას ვუჩვენო,
გულწრფელი ლოცვის მომეცი ძალა!
მომხედე ღმერთო, თორემ უშენოდ
ყველა საყრდენი გამომეცალა!

მარი ბარუაშვილი

პილოგრიმის ლოცვა

ქარებს ჩაუცვამთ თეთრი სტიქარი,
ზეცას აწვდენენ ხელებს — კელაპტრებს.
მზემ გარდამსახა დილით პირფვარი
და ჩემი ლოცვა მიაქვს ღმერთამდე.

მადლი ამშვენებს სულის კესონებს,
ბრმა არის ცოდვა, ერღვევა კბოდე,

გთხოვ, შემინდე თუ ტალახს ვესვროდე,
უფალო, შენგან მოვლენილ მომმეს!

თვით ქარიც ნანობს, ცუდი ჰქმნა რაიც
და თეთრ სტიქარში ხვდება მომავალს...
ჯვარცმამი არის შვება, გინდ ხსნაი
და ნანამები ქრისტეს „ოსანა“.

თავს იყრის ხშირად შავი ღრუბელი
და ილუშება პირთეთრი ზეცა.
ავაზაკიც ვარ, შვილიც უძღები,
უფალო, ცრემლით მოვდივარ შენთან.

ჯვრის მონასტრიდან გადმოდის მადლი
საქართველოზე, ტაძრის სინმინდის.
იერუსალიმ მოვალ, თავს დავხრი,
გამომაცოლე ლოცვა პილიგრიმს.

უფალო, შენ ხარ ლოდი მართალი,
რომ შეუარაცხგყო ბრბომ უსამართლომ,
შენ ხარ სიკვდილის ჯვარცმით მძლეველი,
მაცხოვრებელი დაუსაბამო.

ლელა აბრამიშვილი

* * *

დღეს ხომ უბრალოდ არის ზამთარი,
სალამო დახრა ქართა ღრიალმა,
სამშობლომ, უცხო ომში წასულმა

ჯარისკაცით დაიგვიანა...
ღამეა, ასე ჩამოტოტვილი,
მინაა, ასე სისხლით დამხრჩვალნი,
მოდან ღმერთო, საზღვრებს წამლავენ
მუქარითა და ტყუილ-მართალით.
სულში ჩაღენეს ვაზის სიმტკიცე,
თითებით მარხეს ჩვენი წარსული,
ვთქვით, რომ გვიყვარდა ჩვენი სამშობლო,
მერე გავყიდეთ ყველა ასული.
მყუდროა ღმერთო, ცის სახურავი
და უფრო ტკბილი სახლი, ბაღები,
უკვე რამდენჯერ გავყიდეთ კერა,
მაინც ვერაფრით ვერ დავლაგდებით.
მიწა მენვის და ხელისგულებზე
ჩემი ცრემლები ჩიტებს მოჰგვანან,
დღეს ხომ უბრალოდ არის ზამთარი,
მერე რა, თუკი ყველა მომკვდარა...
ღმერთო,
არსად რომ არ შეუძლიათ
ასე ღალატი, ასე ერთობა,
მხოლოდ და მხოლოდ საქართველოში
და მტერი ასე უფრო ერთობა...
დაჭრილი მიწის სისხლი მდის ხელებს,
ვითვლი და ვმალავ შერჩენილ ტყვიებს,
დაღენილ გულზე მალამოს ნაცვლად
ამ ცის ნაჭერი გადავიხვიე.
დღეს კი, უბრალოდ არის ზამთარი,
სალამო დახრა მტერთა ღრიალმა,
სამშობლომ, უცხო ომში წასულმა
ჯარისკაცით დაიგვიანა...

გაგუკა ღვთისმშობელი

ღეღა ღვთისმშობელი

ანუ

ჩემი მფარველი

მე თვალწინ მიდგას ღვთისმშობელი მშვიდი, უზადო,
ჯვრის ზიდვისაგან მოქანცული მასთან ვვიშვიშებ:
ვიღვნი, სამებას სული სუფთად რომ განვუმზადო,
კაცობრიობას ცოდვებისგან მხსნელი გვიშვი შენ!

წუთისოფელი არის ციხე ცოდვის ტუსადთა!
მათი მეოხი ღვთის წინაშე შენ ხარ, მარიამ!
კაცი მონაა, სანამ სული არ გაუსაღდა!
გამცხრომაში მყოფს სიუხვენიც ვერ უკმარია.

ჟამი ნგრევაა ხელოვნურად შექმნილ ქაოსთა!
ნუგეში ხშირად მაშინ ჩნდება, როცა არ ველი.

სული დევნილი ცრუ სოფლისგან ბევრჯერ დაოსდა
მაგრამ ვიცი, რომ შენ ხარ მარად ჩემი მფარველი.

ნეტარ არს ის, ვინც ღვთისმშობელი რწმენით გინოდა.
შენი სისავსე წრფელმა გულმა როგორ არ აქოს?!
ღვთის ერს უბადლო მზრუნველობით ზრდი უბინო და
სიბრძნით ანიჭებ მაცხოვრებელ მადლს საარაკოს.

ცდუნება ცდილობს, ძარცვოს სულთა წმინდა გენი ცის,
თვით შენიღბული ცდომილ სულთა ხელით მათ უტევს,
ყოვლადწმინდაო, როგორც დედამ, მხოლოდ შენ იცი
უბრალოება ჩემი სულის და სისათუთე.

გზები დემონმა ყველა მხრიდან შეკრა, შებოჭა,
შეპარვით ნერგავს ბოროტების იარაღად გენს,
შენ ხარ, დედაო, სიცოცხლის წყლის საოცნებო ჭა!
ღმერთი აცხონებს კიდეც, მხოლოდ კი არ აღადგენს!

დედაო ღვთისავ, შენ ვერ აღგნერს კაცთა ნიჭი, როს
ლოცვას იწყებ და სულიწმინდით შეიბურები,
ნუ აცდი მაცდურს, ცოდვის ბრჭყალით რომ ჩამიჭიროს
და ამაცილე ცრუ მოწმეთა ქეიბურები.

უერთგულესი შენს ძეს უკვე ბევრი შვილი ყავს,
მისთვის არ აკლდა სიყვარული მართალს არც მაშინ,
ნეტავ შენს გვერდით გოლგოთაზე მეც ვყოფილიყავ,
წილი არა მაქვს, დედოფალო, მე ღვთის ჯვარცმამი!

მე ღვთისთვის სათნო საქმეები დაუწუნე თავს.
სულს რაში არგებს ცოდნა ცაზე ვარსკვლავთ ციალთა?
სამკვიდრებელნი განამტკიცე მართლმორწმუნეთა,
სანამ არ წახდა წარმართთაგან და გატიალდა.

როცა სანუთროს გახრწნის ავხორც წესით ცხოვრება
და ის უარჰყოფს წყებათ წყაროს ციურ ნიშანთა,
მაშინ შენს ივერთ უფრო მძაფრად ემახსოვრებათ,
კვლავ მოსვლის აღთქმა ღვთისა, ნებით რომ დაიშანთა.

კაცობრიობას ცოდვებისგან მხსნელი გვიშვი შენ!
ვიღვწვი, სამებას სული სუფთად რომ განვუმზადო.
ჯვრის ზიდვისაგან მოქანცული ჩუმად ვვიშვიშებ
და თვალწინ მიდგას ღვთისმშობელი მშვიდი, უზადო.

ანა გელაშვილი

სადაც არა ხარ...

ამაო არის ყველაფერი... გულის ნებაზე თავის მიშვება,
სხვისი სურვილის, სხვისი სიტყვის ბანზე აგდება, თავისუფლება!

ახლა ვინანე სიხარული, ახლა ვიმტვრიე თავში ხელები,
მეტი და მეტის ძებნაში, რომ გავლიე სავსე დღეები, წლები...

ახლა ვინანე, ჩემო თავო, ჩემივე მტერო, რაც გავიარე,
ოხ, რატომ ყოფა შენი გზებით და შენი რწმენით არ მოვიარე.

ამაო არის ცისარტყელას შვიდივე ფერი, სიტყვა, – მიყვარხარ!
ამაო არის ღმერთო ყველა და ყველაფერი, სადაც არა ხარ.

იამზა არველაქა-ხეცურიანი

ურყევი მრწამსი

მაქსიმე აღმსარებელი: ადამიანი სამჯერ იშობა:
დაბადება, ნათლობა და თავისი თავის პოვნა.

კურთხეულია, იმერეთი –
პირველმშობელი,
გზებით ნეტარით...
გაირბინა მასთან ბაშვობამ.
ყმანვილობისას, ბედისწერით –
მე მას დავშორდი,
ვერც რა, ამოშლის...
ამ გულიდან მარად სალოცავს!
მეორედ ვიშვით, ქრისტეანნი...
მცხეთის მინაზე,
სად გავნათლულვართ –
სვეტიცხოვლის ღვთიურ მირონით,
და რახან უნდა ვიშვეთ სამჯერ –
ფფიქრობ იმ მრწამსზე,
არის ღვთის ნება,
შეუცვლელი სიტყვა-კანონი.
დავეძებ ჩემს თავს: მცხეთის კართან, ისევ და ისევ,
ალაგი ესე – ნილხვედრია დედაღვთისმშობლის...
და თუ, ღმერთკაცის აგებული – ვარ დედაციხე,
მწამს, უსათუოდ „კარდუს“ გვერდით კვლავ თავს ვიპოვნი!!

ლელა გაფრინდაშვილი

ვეფრეზა

წმინდაო ნინო, ლოცვითა და ჩოქვით მოვედი,
შემოგავედრებ, ჩემს პატარებს, ოქროსთმებიანს...
ქრისტეს მორწმუნე მიუყვება მზურვალ ფილაქანს,
მე კი... ისევ ის არაგველნი მესიზმრებიან...
სანთელ-საკმეველს, ვიცი, ძალუძს გზების გაკვლევა.
დედაღვთისმშობლის ნილხვედომილზე ვინ აღარ ჰყვება...
ვედრების, ლოცვის, რწმენისაა ჩემი სანთლები:
– ბინიერებას განგვარიდე, მოგვეც ნათელი!..
– გთხოვ, სათნოებით მამსახურე, მშობელ მინა-წყალს,
ფვარს მივეახლე – ჩამიკონა, რწმენამ მინამლა!
მადლიერებამ, სიყვარულმა ამივსო გული,

თავმდაბლობამ და სიყვარულმა სპეტაკ-ყო სული!
წმინდაო ნინო, რწმენის სანთლებს გინთებ, გადიდებ,
მზურვალე ლოცვებს, ფიანდაზად, ფეხქვეშ გაგიფენ!..
შემოგავედრებ, ჩემი ქვეყნის ყველა ბინადარს,
გთხოვ, ზიარ-გვყავი უფლის რწმენის უქრობ ჩირაღდანს!
...ვაზის ჯვარით და ურყევ სულით მოჩანს შორეთი...
დიდება იმ ჯვარს, სასწაულს რომ ახდენს ყოველთვის!..

ღაპრით როგაქიქა

სჯული ქრისტესმიერი

„...მეც მიმდევარი საღვთო მცნების
და მიწის სჯულის...
ვით გაცრეცილი პერგამენტი
ქვა შელანჯული...
ადგილის დედის ალაგიდან –
ვერრა დაძრული...
სულმა ინდომა – ეს გზა,
ეს ხსნა – ქრისტეანული!“

იამზე არველაძე-ხეცურიანი
ჟურნალი „ოლე“ №4, 2018 წელი.

იმერ-ამერი მომღერალი, თბილმობაასე,
თავალერილი წინმავალი გზნებით ქართულით!
ნეტარხსენებით წინაპართა სულს აბაასებს:
გვეხმიანება „არვეთმწყემსი“ ქრისტეანულით!
ვიცოდი: მძლავრი სულისთქმაა არგალამბული,
ნაგვირისტევი, ჩანწული და ნაზი ჩუქურთმა...
საიმერეთოდ ამოთქმული „ქვაშელაჯულით“
სჯულს – ქრისტესმიერს საქართველო პირველი მისწვდა!
სულმა ინდომა სანუკვარი ახმიანება,
ადგილის დედის ალაგედან მდინარებს წყაროდ,
პერგამენტები გადაშლილა გონის თავდებად,
მივმართოთ სულის საგრილებლად და გავახაროთ!

ვეფხია სამსონიძე

სამი წლის მარიაში – ხაჭი ხელთუქმნელი

წყალობა ღვთისა ნატიფ სახეს გადმოჰფენია,
უმანკო მზერას რა ჩააქრობს, გადამრჩენია,
სილაჟვარდეა – ზეციური, ნაირფერია,
ღვთისმშობლობაა – ის რაც უფალს, დაუნერია,
ანგელოზები საგალობელს ზეცად მღერიან,
უფლის ნებაა, წყალობაა, შენი ჯერია,
დიდება შენდა, ნეტარებაჲ, წმიდა მარიაში,
სადიდებელს რომ ააჟღერებს – ტაძრის ზარია,
მფარველობაა ზეციური, მტკიცე ფარია,
უნდა ითმინო გოლგოთის გზა – მოუთმენელი,
ცრემლით და დარდით გაჟღენთილი, ღამის მთეველი,

უკვდავებისთვის ნილნაყარი, ხატად ქცეული,
ურჯულოება დამარცხდება, როგორც წყეული,
მადლი უფლისა ბავშვურ სახეს გადმოჰფენია,
უმანკოება გაცისკროვნდა, გადამრჩენია!
სულის ხსნისათვის ლოცვა წრფელი, რაც დაგვრჩენია!

კესარია აზაშიკა

საღღერძელო

რა არის ქვეყნად პირველ სხივზე სუფთა და ნმინდა,
ლაჟვარდის ფერად რომ ანთებს მეცხრე ცის ტატნობს
ჩვენ საქართველო უფრო კარგი და მძლავრი გვინდა,
ჩვენ საქართველოს უფრო ლამაზს და მდიდარს ვნატრობთ.

ჩენი სამშობლო ანი ელის ნამდვილ პატრონებს
სამტროდ მოსული ანი მაინც ხომ უნდა მიხვდეს,
ველარ გაიგეს? საქართველოს ღმერთი არ ტოვებს,
ან ვის დაუთმობს თავის დროზე ღვთისმშობლის ნილხვედრს?

არ დაელია საქართველოს ბოროტი მტერი,
მის დანახვაზე მრავალს მოსდის ელეთ-მელეთი,
სუყველას უნდა მიითვისოს ედემის ტევრი
და ორ ზღვასშუა მოქცეული ზურმუხტ ხმელეთი.

ეს გაუმარჯოს მთის მწვერვალებს ღრუბლებში შერგულს,
არწივის მართვეს ადრიანად დაფრთიანებულს,
ეს გაუმარჯოს საქართველოს ერთ მუშტად შეკრულს
ღვთით გაბრწყინებულს, აღდგენილს და
გამთლიანებულს!

გულთაფა მარგველაშვილი

გმადლობთ უფალო

გმადლობთ უფალო!
სამყარო, რომ მოგვიხატე ლამაზ ფერებით
იმ სიცოცხლისთვის, მინით შექმნილ
სხეულს შენ, რომ შჰტაბერე სული.
და პური ჩვენი არსობისა, მოვიპოვოთ
ჩვენი ხელებით
და ჩვენვე უნდა გავიკვალოთ
ცხოვრების ხნული.
გმადლობ უფალო!
ყოველი დღისთვის, შენ რომ მითენებ
ვხედავ მზეს, მთვარეს, სიცისფერეს ზეცის თავანის,
რომ შემიდლია გამკლავება მუჟს ვინც მიღერებს
და გვერდის ავლა ბოროტის და მავან-მავალის.
გმადლობ უფალო!
ისევ მკერდში, რომ მიკრავს დედა
თვალეში ცრემლებს, რომ მინმინდავს დაკოჟრილ ხელით
და მომიტევე ამ ქვეყნიურ ცოდვებს რომ ვბედავთ

და შენს ნათელს რომ გვირჩევნია ცხოვრება ბნელი.
 ღმერთო! რა დიდი მოთმინებით უმზერ სამყაროს
 ადამის მოდგმას ცოდვებით რომ სავსე აქვს კალთა
 შენივე მაღლით და წყალობით ყველა განბანო
 და ხსნა გვიბოძო ცოდვილთ და მართალს.
 მტკივა უფალო ნანამები შენივე ჯვარცმა
 ყველა იარა შენი სხეულის ნაფლეთები სისხლის წვეთები
 მენვის სხეული იმ ეკლებით შენს სხეულზე რომ გადაიარა
 მტკივა და შენს წინ მუხლზე ვეცემი.
 შეგვინდე ღმერთო, ცოდვის შვილებს ამქვეყნიური
 შური, ლალატი, ვნების თარეში
 მოგვმადლე ღმერთო შენდობა და ლოცვის წყალობა
 გული წმინდა და სინანულის ცრემლი თვალებში.
 შემინდე, ვითხოვ, ვენამები და გათენება მაშინებს ხვალის
 შენ მოგვიტევე ცოდვები ჩვენი შენი სინმინდით შენი მაღლით გვაცხოვრე
 ამინ!

ელისაჲდ ჯავახიშვილი

დახუჭობანა

რა გრძელი არის მანძილი ღმერთო, ჩემიდან შენთან?!
 მუხლი მეკვეთის, შიში მიპყრობს, შენი დაკარგვის,
 როდესაც ფიქრი დავინყე შენზე და შემეყვარდი,
 მაშინ დაგკარგე...
 ჩემი გული, მარტოობის ცრემლებით ტირის,
 მუდმივად გეძებს...
 რა გრძელი არის მანძილი, ღმერთო,
 ჩემიდან შენთან?!...
 ფიქრებითაც რომ გამიუცხოვდი,
 მაშინ როცა ანცი ბავშვი, გართობითა და ლხენით
 ვცხოვრობდი, სულ ჩემთან იყავ, ვსაუბრობდით,
 ჩემში სახლობდი...
 – სად ნახვედი?!
 – რად მიმატოვე?!
 ახლა უფრო მეტად მჭირდები,
 მანვდიდი აზრებს კეთილშობილებს, სუფთა გულისთქმებს,
 ვლიმილობდით, ვთამაშობდით დახუჭობანას,
 იმალებოდი, მე გპოულობდი!...
 მოდი ახლაც მეთამაშე დახუჭობანა.
 – აი, ხედავ, უკვე ვითვლი: ენკი, ბენკი, სიკლისა...
 თვალებს ვახელ, სად ხარ გეძებ, მოდი გამოდი!...
 ვერ გპოულობ, გთხოვ დამენახვე...
 – რა გრძელი არის, მანძილი ღმერთო, ჩემიდან შენთან!...
 წლები გავიდა, აი უკვე ორმოცდაათიც...
 – აბა, სად ხარ! მოდი გამოჩნდი!..
 ვითამაშოთ ძველებურად დახუჭობანა,
 ვილიმილოთ უდარდელობით, ისევ ვიყოთ ანცი ბავშვები!..
 რა გრძელი არის მანძილი ღმერთო, ჩემიდან შენთან!..

საგავშვო ქრისტიანული ლექსები

თიკა გელაშვილი

თოვს და...

ეს რა ხდება, თეთრი ფიფქი ციდან მინას ეფინება,
რა ხმაური, რის ხმაური, ჯერ ბაჭიას ეძინება.
თეთრი თოვლი ქათქათელა მოდის სწრაფად, განა ნელა,
მდინარესთან ყინვის შუქი თეთრად ბრწყინავს, როდი ბნელა.
გულში ისევ აიშალა სასწაულის მოლოდინი,
დათოვლილი ძველი ხიდი, გაყინული ნაკადული,
თოვს და თეთრი არემარე ემსგავსება სამოთხესო...
ვინც სურვილებს ჩაიფიქრებს ღმერთი ყველას აუხდენსო!
კურკანტელა ნითელი და კურკანტელა შავგვრემანი,
ჩიჩილაკი – ხვეულწვერა, ლოლოები – თეთრგვრემანი,
ზარი ბაფთით გადაბმული და ხურჯინი დახუნძლული,
ნაბადმოსხმულ თოვლის პაპას თან მოჰყვება ყრიაშული.
ურმის ბორბალს მარხილი ცვლის, ირმის ჯოგი ცაზე ჩნდება,
მოაქროლებს, თოვლის პაპას მოვენატრეთ, ვერ გველევა.
თოვს და თეთრი არემარე ემსგავსება სამოთხესო...
ვინც სურვილებს ჩაიფიქრებს ღმერთი ყველას აუხდენსო!
დაღლილი და გათოშილი, თეთრ საბანში გახვეული,
თეთრ ყაბალას მობურული და ჭალარად თმახვეული,
როცა სოფელს შუალამეს ზარის რეკვით მოადგება,
ნანატრი და ნაფერები ეს კალანდაც დაგვიდგება.
მურიკელა ძილგამფრთხალი უფრო მეტად გაავდება,
ყურადღებას არვის აქცევს, თოვლის პაპა ელანდება.
არ ცალია მისთვის პაპას, უღვაშებში ელიმება,
საიდუმლო ჩასასვლელით ბუხრებს სტუმრობს, გვეფერება.
თოვს და თეთრი არემარე ემსგავსება სამოთხესო...
ვინც სურვილებს ჩაიფიქრებს ღმერთი ყველას აუხდენსო!
ოჰ, რამდენი დრო გასულა, რადგან თოვლი უკვე დნება,
თოვლის პაპა ყანნით ხელში ილოცება, ფეხზე დგება.
ეს ფუსფუსი საახალწლო, ვფიქრობ, ჯერ არ განელდება,
ხოდა, ვიდრე დაღამდება, ცის კიდენი დაბნელდება,
დაგებდეთ თეთრი წვერით ერთად ტკბილად დაბერება!!!
თოვს და თეთრი არემარე ემსგავსება სამოთხესო...
ვინც სურვილებს ჩაიფიქრებს, ნეტავ, ყველას აუხდესო!!!

ივეტა პავლიაშვილი

პატარა მკვდრებელი

გულთამხილველო იესო,
გული რომ რწმენით გელისო,
გთხოვ, შეისმინო ვედრება
პატარა მომლოცველისო.

გენი ვარ ქეთევანისა,
შვილი ბედკრული ქვეყნისო,

მრავალჭირგადატანილი
რწმენაურყევი ერისო.
კვლავაც დაბადე გმირები,
ურყევი, მტკიცე ნებისო,
ნეტავ რა ვცოდეთ ასეთი,
მხსნელის ხმა რად არ გვესმისო?!
გამოაფხიზლე სამშობლო,
დღეს რომ ბურანში არისო,
ძალი და გონი მიეცი
გვიანი თუ არ არისო.

შენა ხარ ჩვენი იმედი,
იმ ჭირთამთმენი ერისო,

დღეს რომ დევნილად ქცეული,
შინ დაბრუნებას ელისო.
გთხოვ, შეისმინო ვედრება
პატარა მღალადებლისო,
ილოცე, ჩემს საქართველოს
გამობრწყინება ეღიროსო.
გამიუკვდავე სამშობლო,
ყოველისშემწეო – იესო!...

ციური მისხიშვილი

საშობაო წინდები

გუმინ, პაპამ გაპარსა,
თოვლისფერი ბატკანი,
საშობაოდ მოქსოვა,
ბებომ წინდა, – თათმანი.
ჩამომჯდარა ხის ტოტზე,
ჩიტი, ენატანია,
მას რომ არ მოუქსოვეს,
ეს, ვერ აუტანია.
წინდისჩხირზე ბებიკომ,
თვლები ისევ დამარცვლა,
მოუქსოვა მასაც და
ცივ ფეხებზე ჩააცვა.

ლალი მიქაია

ნათლისღებვა

ნათელს იღებს მონა ღვთისა,
დღეს პატარა გაბრიელი,
პატრიარქმა დაულოცა
მას ცხოვრების სარბიელი.
განა მარტო გაბრიელი,
მწკრივში დგანან ლუკა, მათე
ბევრი კახა, ანა, ნანა,
რიგში ჩადგა საბაც მათებრ.

აჩახახებს დღეს სამებას,
სანთლები ვით ნათურები,
ღმერთო, ღმერთო გაუმრავლე,
ჩვენს პატრიარქს ნათლულები.
განა მარტო იორდანე,
აღმა მიდის აქაც მტკვარი,
ათიათას მონამეთა
დღემდე რომ არს სისხლით მთვრალი.

როზა (მარია) ქაშაკაშვილი

ტაძრის მშენებლობაზე

მიხარია მე აქ ვშრომობ,
დიდი ქვებიც დავძარი,
მოდით ხელი შევაშველოთ,
აშენდება ტაძარი.
დღეს სკოლაში არ მივდივარ,
ტყუილად არ მოვცდები,
ადრე უნდა წამოვფრინდე,
წავიკითხო ლოცვები.
სხვა რა უნდა გავაკეთო,
კარგი ჩემს ბავშვობაში,
გული ხარობს ჩაბმული ვარ,
ტაძრის მშენებლობაში.

სოფიო ჭელიძე

ბარბარეო, ბარბარე!

– ბარბარეო, ბარბარე,
შენ ვის სახელს ატარებ?
– ჩვენზე დიდი მზრუნველის,
როცა გვტკივა მუცელი,
გადიწერე პირფვარი,
სთხოვე წმინდა ბარბარეს,
როცა რამე განუხებს,
ეხმარება პატარებს.

მხატვარი
ზაქრო ფიცხელაური

სიტყვა საქართველოს მწერალთა კავშირის XXV ყრილობაზე...

(23 ივნისი, 2019 წელი)

ჩვენო, ძვირფასო თანამოკალმენო, ჩვენო, ძვირფასო კოლეგებო და მეგობრებო, მხურვალედ მოგესალმებით მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ სახელით, დიდი ერეკლეს სატახტო ქალაქიდან, გისურვებთ ნაყოფიერ, საყრილობო, შემოქმედებით მუშაობას – ჩვენი ქვეყნის, ჩვენი ერის, ჩვენი ხალხის სიკეთის, მშვიდობისა და ბედნიერებისათვის.

ჯერაც, არ გამწვანებია ჟურნალ „ოლეს“ საიუბილეო, 15 წლისთავის საზეიმო განწყობილება, რომელიც განვიცადეთ მიმდინარე წლის 21 მაისს. ძირფესვიანად გავაანალიზეთ განვლილ დროში სალიტერატურო, შემოქმედებითი მოღვაწეობა, რითაც „ოლემ“ მტკიცედ და სახელოვნად დაიმკვიდრა ადგილი ქართულ მწერლობაში.

ვფიქრობთ, რომ დღევანდელ, შემოქმედებით საქვეყნო და სახალხო ფორუმზე, გარკვეული ნობათით მოვედით. ამის დასტურია „ოლეს“ მიმოხილვები, თუ წერილები, რომლებიც ქვეყნდებოდა რესპუბლიკურ პრესაში და, ასევე, თვითონ, ჟურნალის ფურცლებზე. ჩვენ თავბრუ როდი დაგვახვია – გასულ ოცნეულში, კულტურის სამინისტროს, ორჯერ გამოცხადებულ, კონკურსში, ორივეჯერ, „ოლეს“ გამარჯვებამ, – სტიმულთან ერთად, უფრო, მეტი პასუხისმგებლობა მოგვანიჭა.

რაკი ყრილობის საანგარიშო პერიოდი 5 წელიწადს მოიცავს, მეც, ჩვენი, მწერალთა ასოციაციის ამ, ხუთწლიანი, შემოქმედებითი მუშაობის – მოკლე ანგარიშს შემოგთავაზებთ.

კახეთის მწერალთა ასოციაციის მთავარი, მაგისტრალური ხაზი, კრედო, მიზანი და ამოცანა გახლავთ მწერალთა ახალი თაობისათვის გზის გაკვალვა, აღზრდა, წვრთნა, დაფრთხილება, დაოსტატება. ამ მიზნით, ალბათ, რესპუბლიკაში, პირველებმა, გამოცდილ მწერალთა ორგანიზაციასთან, შევქმენით ახალგაზრდა მწერალთა სექცია, რომელსაც უნიჭიერესი საბავშვო პოეტი და ჟურნალის ერთ-ერთი რედაქტორი ნუნუ დამუკაშვილი ხელმძღვანელობს.

პერიოდულად ვანყობთ კონკურსებს, – გამარჯვებულებისათვის დაწესებული გვაქვს ჯილდოები: ოქროს დიპლომი, ვერცხლის დიპლომი, ბრინჯაოს დიპლომი, სიგელი. ვერსიფიკაციული კულტურის ამალებისათვის ეწყობა კონსულტაციები, საუბრები, ტარდება ლექციები.

ასოციაციის ასპარეზზე დაფრთხილდნენ და

მწერლური ნათლობა მიიღეს: გიორგი ელიზბარაშვილმა, ნათია და გიორგი ბოტკოველებმა, ქეთევან ნათელაძემ, ალა დათუკიშვილმა, მარიამ დედაბრიშვილმა, მარიამ ქუფარაშვილმა, ანი და ფარნაოზ რაინაშვილმა (უმცროსი), ჰაატა შალაბერიძემ, თამარ ბურნაძემ, ანა ანაშვილმა, ნინო მოსიაშვილმა, თეა ყავრელიშვილმა, ხატია კვიციანიამ, ქეთევან გუგუშაშვილმა, მაკა ლარიბაშვილმა, მიხეილ ხალიჩაშვილმა, გიორგი ესიტაშვილმა და სხვებმა. მათს შემოქმედებას „ოლემ“ ეთმობა სპეციალური, ახალგაზრდული გვერდები და კუთხეები.

პერიოდულად, ეწყობა ჟურნალის მკითხველთა კონფერენციები და ასოციაციის მესვეურნი ისმენენ პირუთვნელ აზრს. ასე იყო 2016 წელსაც, – ქალაქ თელავის ცენტრალური ბიბლიოთეკისა და მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ ერთობლივი ღონისძიებით, 2015 წლის ბოლო, ორი, ნომრისა და 2016 წლის პირველი და მეორე ნომრების მიმოხილვა – ანალიზები. მოხსენებებით გამოვიდნენ პროფესორები – ნანა რჩეულიშვილი და ნელი ცქიტიშვილი, პედაგოგები – ნინო ლაჩაშვილი და ლია ნადირაშვილი.

ძალა ერთობაშიაო და... ერის ბალავარი – ერთობაა და არა – დაქსაქსულობა... შემოქმედებითი, მეგობრული ურთიერთობა გვაქვს: აჭარის, იმერეთისა და მესხეთის მწერალთა ორგანიზაციებთან. აგვისტო-სექტემბერში გაცვლითი ნომრები გამოიცემა გაზეთ „ლიტერატურული მესხეთისა“ და ჟურნალ „ოლესი“. თავისუფალი ასპარეზი აქვს ქვეყნის ყველა კუთხის ლიტერატურულ ძალებს: „ოლემი“, „ჭოროხში“, „განთიადში“, „უქიმერიონში“, „მწვანეყვავილაში“, „ლიტერატურულ მესხეთში“...

ერთგვარი სიამაყით მინდა აღვნიშნო, რომ 2018 წელს, მთელ რესპუბლიკაში, ერთ-ერთმა, პირველებმა, ჩავატარეთ დიდი პოეზიის საღამო დღეებით: – „გადავარჩინოთ – საქართველო, გადავარჩინოთ – ქართული ენა“.

ასევე, სიამოვნებით უნდა ითქვას, რომ 2018 წლის აღმანახ „ამერიმერის“ მეორე ნაწილის მომზადებაში, აღმანახის მესვეურებს გვერდში დაუდგა მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთი“ და, ახალი ნომრის კურთხევა მოხდა დიდი ერეკლეს ქალაქში.

„ოლემ“ კვარტალური ჟურნალი გახლავთ და, საანგარიშო პერიოდში, გამოსაცემი, 20 ნომრი-

დან, გამოიცა ოცივე.

ამ პერიოდში, ასოციაციის დანესებული ლიტერატურული ჯილდოებიდან: გიორგი ლეონიძის, რაფიელ ერისთავის, გურამ რჩეულიშვილის, ჟურნალ „ოლესი“, დაჯილდოვდნენ: 2017 წელს, გიორგი ლეონიძის სახელობის პრემიით – ზინა სოლომნიშვილი, გურამ რჩეულიშვილის სახელობის პრემიით – მაცვალა მიქელაძე, ფიქრია ყუშიტაშვილი და რეზო ადამია, რაფიელ ერისთავის სახელობის პრემიით – ნუნუ ძამუკაშვილი, ლეილა თარალაშვილი და გიორგი ბერძნიშვილი.

2018 წელს, ჟურნალ „ოლესი“ ყოველწლიური პრემიები მიენიჭათ: ზაალ ბოტკოველს, რეზო ადამიას, თინათინ მრელაშვილს, ნელი ზუროშვილს, მარიამ ძამუკაშვილს, ლანა მანველს, მაია კაკაურიძეს, ზვიად ნეფარიძესა და ნინო ძამუკაშვილს.

2018 წელს, ფართოდ აღინიშნა: ორი, ნიჭიერი პოეტის – ზინა სოლომნიშვილისა და მარინა კოზმანიშვილის იუბილეები.

დიდი მადლიერება უნდა ვთქვათ საქართველოს მწერალთა კავშირის ხელმძღვანელობისადმი, – საანგარიშო პერიოდში, ორჯერ მოენყო ჩემი შემოქმედებითი საღამო და ჩემს მოღვაწეობას მიეცა ძალიან მაღალი შეფასება, რაც 2015 წელს აღინიშნა ვაჟა-ფშაველას სახელობის ლიტერატურული პრემიით, ხოლო, 2016 წელს, დაბადების 80 და შემოქმედებითი მოღვაწეობის 60 წლისთავთან დაკავშირებით, მომანიჭეს: ილია ჭავჭავაძის სახელობის ლიტერატურული პრემია, 2018 წელს კი, ქართულ მწერლობაში განსაკუთრებული დამსახურებისათვის, „ღვანლმოსილის ნოდება“. 2017 წელს საბავშვო პოეტი ნუნუ ძამუკაშვილი დააჯილდოვეს შიო მღვიმელის ლიტერატურული პრემიით.

მიმდინარე წლის 21 მაისს, ღირსეულად აღინიშნა ჟურნალ „ოლესი“ გამოცემის საიუბილეო, 15 წლისთავი. საქართველოს მწერალთა კავშირმა არც ახლა დაიშურა ყურადღება და „ოლესი“ საიუბილეო, საზეიმო ფონზე, ჟურნალის მთავარი რედაქტორი აკაკი დაუშვილი დააჯილდოვა დავით კლდიაშვილის სახელობის ლიტერატურული პრემიით, რედაქტორი ფარნა რაინა – ქართული კულტურის დესპანის დიპლომით და, რედაქტორი, ნუნუ ძამუკაშვილი – ქართული კულტურის ამავდარის დიპლომით. პარლამენტის წევრის

გელა სამხარაულისგან და ადგილობრივი ხელისუფლებისაგან მათვე გადაეცათ საჩუქრები.

ძვირფასო მეგობრებო, ძვირფასო თანამოკალმენო, სათქმელი ძალიან ბევრია, დრო – ძალიან ცოტა. შეუძლებელია, – ხუთ წელიწადში თავდაუზოგავ საქმიანობაზე ხუთ წუთში ილაპარაკო, მაგრამ არ შეიძლება, ერთ-ერთ, არსებით საკითხზე, ხაზგასმით არ ვილაპარაკოთ.

ჩვენ დიდი მადლიერი ვართ კახეთის სამხარეო და ადგილობრივი ხელისუფლების მესვეურთა, – კახეთის მხარეში სახელმწიფო რწმუნებულის – ირაკლი ქადაგიშვილის, თელავის მუნიციპალიტეტის მერის – შოთა ნარეკლიშვილის, თელავის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარის – არჩილ თხლამიძის, რომლებიც, ამ, – ეკონომიკურად და ფინანსურად შეჭირვებულ ქვეყანაში მხარში გვიდგანან იმისათვის, რომ – მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურულმა კახეთმა“ და ჟურნალმა „ოლემ“ თავისი ღირსეული სიტყვა თქვან ქართულ მწერლობაში.

აქვე, განსაკუთრებული, მადლიერება გვინდა გამოვხატოთ შ.პ.ს „სერპანტინის“ თავკაცის ზურაბ ფეიქრიშვილისადმი, – საჭიროების დროს, გულისხმიერებისა და თანადგომისათვის. ამიტომ იყო, რომ საქართველოს მწერალთა კავშირმა ჯეროვნად დააფასა მათი თანადგომა და... გადასცა „ქართული მწერლობის ქომაგის“ საპატიო დიპლომები. ამ, მაღალი, საყრილობო ტრიბუნდანაც, ერთხელ, კიდევ, ვულოცავ მათ, ღირსეული ღვანლისათვის, პატივის მიგებას.

ამ, საყრილობო ფონზე, არ შემიძლია, ხაზგასმით არ აღვნიშნო – ერთი, ფრიად, სასიხარულო ამბავი, – გულს სალბუნად დაედვა, – მიმდინარე წლის 7 ივნისს, გაზეთ „ლიტერატურულ საქართველოში“, გამოქვეყნებული ცნობა, რომ: „შეიქმნა საქართველოს მწერალთა გურიის რეგიონული ორგანიზაცია“...

გულმხურვალედ ვულოცავ – საერო და სასიხარულო მოვლენას გურიის მწერლობას, გურიის ხელისუფალთ, გურიის ხალხს და მთელ საქართველოს...

ძმურ ხელს ვუწვდით ჩვენს თანამოკალმეებს. უდიდესი მადლობა ყურადღებისათვის!..

ფარნა რაინა

ბოდნენ ზარის ხმაზე სკოლიდან გამოშლილი ბავშვები, ყივყივებდნენ ბელურებით დახუნძლული ჭადრების ტოტები და ამ ყველაფერს იტევდა ერთი ადამიანის გული, რომელსაც ამდენ ხალხში, აქა-იქა, კელაპტრებივით გამომკრთალი მწერლის თაყვანისმცემლები ან ილლიაში საქალაქადე ამოჩრილი კოლეგები თუ შეამჩნევდნენ, ხელს აუნევენდნენ, მოიკითხავდნენ.

ცოტა ხანში პერონზე სცემდა ბოლთას.

ნავთლულის სადგურიდან დაძრული, ნელი, ზოზინა მატარებელი ზუსტად ზარმაცი კაცის ბუნებისა იყო, თუმცა მწერალს სულაც არ სწყინდა ის დინჯი ჩანჩალი – მიჯდებოდა თავისთვის ფანჯარასთან, სკამის კუთხეში და თვალყურს ადევნებდა ჩამსვლელ-ამომსვლელს, უსმენდა სკამებზე ჩარიგებულ მოსაუბრეებს, ნაქარი ხილივით კრეფდა ახალ-ახალ ამბებს, დიალოგებს, იშვიათ, უცხო სიტყვებს. მისი ყურადღებიანი თვალი იმასსოვრებდა ყველაფერს, რაც სამომავლოდ სამაგიდო რვეულების „საშენ მასალად“ გამოადგებოდა.

იქნებ ასეთი რამეც მოესმინა:

– აგე, ბიჭო, ჩოკინა გამოჩნდა. ნამდვილი კახეთი დაიწყო, საზღვარზე გადმოვედით.

– მესაზღვრესავით კი დამდგარა, ცალი ყურიც ეგრე აქვს აცქვეტილი თითქოს „ჩესტი“ აგვიღო.

– კიდევ კარგი საბუთები არ შეგვიმონმა და ჩანთები არ გინახა, თორემ კონტრაბანდას ხომ ჩამოგართმევდა.

– აბა, აბა, ძაან გადავრჩით! – გაიცინებდნენ, გაილაღებდნენ, ახორხოცდებოდნენ.

მატარებელი ფეხნამოკრულივით წაიფორხილებდა, მიანყდებოდნენ ვაგონები ერთმანეთს – ვილაც მუტრუკი „ავტომუხრუჭს“ ჩამოჰკრავდა, თავის სახლთან დაახრჭიალებდა ბუფერებს, ჯერ ბაზრიდან წამოღებულ ცარიელ ვედროებს ჩაყრიდა, მერე თვითონაც ჩაჰყვებოდა.

უკმაყოფილო მგზავრები დაადევნებდნენ გინების კორიანტელს, მაგრამ საზღვარს აქეთ, საკახეთოში იყვნენ და გინებითა და მუქარით ვილას გააკვირვებდნენ.

შინ მისული ცოტას შეისვენებდა, გამოიცვლიდა ტანსაცმელს, მოირგებდა სატალახო, მაღალყელიან მძიმე ბათინკებს, მერე აბგას ამოალაგებდა, ჩატოვებდა ერთ წიგნაკს, ფანქრებს, ჩაალაგებდა შოთი პურის ნატეხს, რამდენიმე თავ მწვანე ხახვს და ნივრის ორიოდე კბილს... აბგას ისევ მხარილივით გადაიკიდებდა და ტყისკენ მიმავალ საურმე გზას დაადგებოდა.

გზა რომ მორჩებოდა, ჩირგვიან აღმართზე, ალაგ-ალაგ ჩახრამულ ბილიკებს მიუყვებოდა...

მიდიოდა, მიდიოდა, მანქანების, მატარებლების, ადამიანთა და სოფლის ნახირის ხმაურს

გამორიდებულ. თანდათან მშვიდდებოდა, წყნარდებოდა მიდამოც, ჯაგნარებს, შინდიანსა და მაცვლიანებს მაღალი ხეები ენაცვლებოდა, ყოვლისმომცველ დუმილში მხოლოდ ლობემძვარაა ჩიტი თუ დაინრიპინებდა სადმე, ფეხდადგმული კენჭი თუ გაიხრჭიალებდა ან ხმელი წკირი დაიტკაცუნებდა, ფეხქვეშ ხმაურით დაიფშენებოდა.

მერე თანდათან მომრავლდებოდნენ ფრინველები, ახმაურდებოდნენ, თითქოს მის გამოჩენას მოელოდნენ, აედევნებოდნენ, ბუჩქიდან ბუჩქზე, ტოტიდან ტოტზე ხტუნვა-ხტუნვით მიჰყვებოდნენ ჯაფარები, სკვინჩები, ბელურები, ნარჩიტები, ბოლოქანქარები, კვირიონები, ფულუროებიდან უთვალთვალეებდნენ ბრძენი ბუები, თუმცა ხმა ესმოდათ მხოლოდ, დღის სინათლეზე რას დაინახავდნენ თავიანთი თვალების პატრონები. კენწეროებს მაღლა ფრანებივით ირეოდნენ ფრთაგამოღილი ბორები... გნისებდნენ ფრთოსნები, ჭიკჭიკებდნენ, ჭყიოდნენ, ჭყლოპინებდნენ, ჩხაოდნენ, ყრანტალებდნენ და ესეც ღიმილმორეული უსმენდა, უსმენდა... ყველა მათგანი ხომ კარგა ხანია მისი მოთხრობების ფურცლებზე იყო ჩაბუდებული და ეგონა ახლა ვილაცამ ხელი აუქშია, წამოაფრინა.

ხეებშორის, საჭიდაოსავით მომრგვალებულ პატარა ველზე შეისვენებდა, გახედავდა თვალსანეირზე, რუხ კლდეებშორის დაკლაკნილი ბილიკის ბოლოში, ცაში გამოკიდულ ეკლესიას, მოიხდიდა მზისგან მოსაჩრდილებელ, ფართოფარფლებიან ქუდს და პირჯვარს გადაისახავდა.

რას და ვის შეავედრებდა უფალს, ხომ გასაგებია და ცხადზე უცხადესი.

ისევ გაუყვებოდა ორხიდიანი მანქანებით ნაბულრავებ თიხნარს, წახრილი მუხები, რცხილები, ნეკერჩხლები ჩრდილებს და შეგრილებულ ჰაერს შეაგებებდნენ.

როცა იქნებოდა მიაღწევდა ნაცნობ, ბებერ ძელქვამდე, ლაფაროსავით წამოხურული ტოტებით იქვე, საგუბარში ნემოჩაფენილ წყაროს ზემოდან რომ გადაჰფარებოდა.

საგუბარში ორიოდე მუჭა წყალი თუ გროვდებოდა, ერთი კაცი თუ გაისვლებდა პირს და მერე უნდა დალოდებოდა ხელახლა როდის შეივსებოდა.

შედგებოდა, აქ უნდა „დაეცა ბანაკი“, მოათვალეირებდა იქაურობას, ჯერ ძელქვას მოიკითხავდა, მჭახე ბოლისფერ ჯაჭვის პერანგავით მერქანზე ხელისგულს დაუსვამდა. მერე მლოცველივით დაუჩოქებდა ფოთლიდან ფოთოლზე დაცურებულ წყაროს ბრჭყვიალა წვეთებით გაპიპინებულ ხელისგულისოდენა საგუბარს, დაგოლვილ ყელს გაიგრილებდა და მუხის ძირში ჩამომჯდარი, თვალმოხუჭული გაირინდებოდა.

აქ ყველაფერი ახლობელი და ნაცნობი იყო.

მხატვარი სოფიო ქელიძე

მინაზე დაყრდნობილი ხელისგულებით გრძნობდა გამხმარ, გამოფშუტულ, შარშანდელ და მის წინანდელ ფოთლის ხაოს, გარეულ ღორებს გადარჩენილ გამხმარ რკოებს და მათ პანანკინტელა, ფიალებივით მოხდილ ქუდებს, თითებზე გრძნობდა მოფუსფუსე ჭიანჭველების, ხოჭოების ნამცეცა საცეცებს... ყველა უყვარდა, დაფაჩუნებაზე სმენადქცეული მაჩვებიც და სოროებში განაბული, ვარდისფერცხვირა სინდიოფალებიც, აქა-იქა მიწოლილი ბებერი კუნძები და ახალტანაყრილი რცხილისა და მუხის კორომები – ცულიანი კაცის ჩავლისას შიში რომ შეათროლოებათ ხოლმე...

თვალს იტაცებდა გარეშემო წითლად დაღუბული ასკილი და მწიფობაში შესასვლელად გამზადებული შინდი, გზადაგზა სერპანტინივით მოფენილი შავი და წითელი კუნელი... ახლა ველური ზღმარტლი, სანადიროდან დაბრუნებულ პაპა-ბიძებს ჯიბეებით რომ მოჰქონდათ ბავშვებთან, ბუერას ამოფარებულ, გადაბერებულ ნიყვებს თუ დაფუტურობებულ ხის გადანაჭრებზე ჩაყვითლებულ სოკოებს ხომ ნულარ იტყვით.

შუქნიშანივით შემონათებული, დაკუნწული ბული ძახველი მთლად ტყის მშვენება იყო...

ყველაფერს იტევდა მწერლის მგრძნობიარე გული, ყველას საფიქრალში იხედებოდა... მოკლედ, აქაც თითქმის იგივე ხდებოდა რაც ადამიანთა ყოფაში, აქაურობაც ცოცხლობდა, კუთავდა, იბრძოდა არსებობა-გადარჩენისთვის, მაგრამ სოფელ-ქალაქისგან განსხვავებით მინა და ტყე აქ

უფრო ბუნებრივი, ლმობიერი, ნამდვილი მფარველი და ალალი იყო თავის ნაშიერთა მიმართ – შობდა, ზრდიდა, აპურებდა, უფროხილდებოდა, იფარავდა ავი თვალისაგან...

ხილული თუ უხილავი ფერადი ფანქრები აქ უნდა დახარჯულიყვნენ ჯადოქარი ბუნების სამსახურში, ჩამოლეულიყვნენ სანთლებივით თითებში და მერე ეს სასწაული, წერის ნიჭით მომადლებულ ადამიანს ისე გადაეტანა ფურცელზე, რომ წითურთმიან გოგოს წიგნიდან ეგრძნო ტყის ხილივით ჯიბეებით მირთმეული სიტყვების სურნელი...

მწერალი იმთავითვე კეთილი, მზრუნველი „პაპა“, ყველას ამყოფინებდა, „სამაგიდო რვეულებიდან“, კიმპალ-კიმპალ ამოკრეფილი სიკეთის მარცვლებს...

უყვარდა ადამიანი, სიძულვილით კალამს არ დაამძიმებდა.

ნამდვილ მკითხველს ახსოვს მისი „მთვრალი ხევსური“.

„არამ სისხლ მიაქვსო!“ – ზოგი ახლაც შეჰღრინოს ჭანჭყობში გამოტილიმა, მძინარე, ქინქლადახვეულმა ხევსურმა, ჩინელი ან ინდოელი ინვესტორი რომ წამოაგდებს, აქაურობა ჩემიაო და ხმანანვრილებული ფეხებს დაუბაკუნებს...

ეჰ, „არამ“ კი არა, სუფთა, კამკამა, საჯიშე სისხლი მიაქვთ... მიაქვთ... და ქარი ამოდ აჟღარუნებს ბეთლემის კარზე დაკიდულ ოჟა ჯურხანის ფარ-ხმალს...

პირველად უნივერსიტეტში ვნახე. ახლგაზრდა მწერალთა წრის წევრებითა და ლიტერატურის მოყვარულებით სავსე აუდიტორიაში, მუხრან მაჭავარიანთან და მერაბ ელიოზიშვილთან ერთად მოვიდა.

ერთმა ლექსები წაიკითხა, მათ შორის ისიც, „ნაკუნ-ნაკუნ კი არა,“ და ლამის დაინგრა აუდიტორია.

მეორემ ბრძანა, „ბებერი მეზურნეები“ ეგეთები იყვნენ და ეგრე გადავიტანე ფურცელზეო. რო არ გადამეტანა, დაიკარგებოდნენ, დაჰკარგავდა მკითხველიო და რათა, ადამიანებო, რათ უნდა დაკარგულიყვნენ თბილები, ტკბილები, თავიანთი მოფუსფუსე ცოლებითა, გორის ციხის ძველ უბანშიო...

ახლაც დაცხეთ ტაში.

გამობრძანდა ესეც, გაიხსენა თავისი სტუდენტობის წლები. ნიკო კეცხოველს ემადლიერებოდა, ის რომ არა, შეიძლება უნივერსიტეტი არც დამემთავრებინა და ეგებ არც კალამი ამელოო... ალბათ თავმდაბლობით თქვა, თორემ, როგორ წარმოვიდგენთ კალამი რომ არ აელო (უფრო სწორად, ფანქარი)?

მთავარი, რაც დამახსოვდა: მიყვარს რუსული პროზაო, ჩამოთვალა

მისთვის ფასეული მწერლები და მგონი იური ნაგ-იბინზე, თუ ვიქტორ ასტაფიევიზე ბრძანა, დიდ პა-ტივს ვცემო, მაგრამ ერთი პასაჟის შემდეგ გული გამიცვიდაო, როცა თავის მოთხრობაში ბავშვის თხელი, სიფრიფანა ყურები „პელმენს“ შეადა-რაო... მწერალს დიდი სიფრთხილე მართებს, კა-ლამი რომ არ გაექცეს, ბავშვის ყურები პელმენად არ მოეჩვენოს და, მითუმეტეს, ეს მკრეხელობა ნიგნში არ შეიტანოსო.

თან მხრებანურული ბოდიშობდა, რა ვქნაო, მე ეგეთი ვარ, მე ეგრე ვფიქრობ და სხვამ თავისი საქმისა თვითონ იცოდესო.

სწორედ ეგეთი გვიყვარდა.

მახსოვს, მოგვიანებით, მწერალთა კავშირში, განხილვაზე, ერთ ახალგაზრდა მწერალს შეუქო მოთხრობები, მაგრამ ბოლოს ესეც უთხრა, ცოტა მომეჩვენა, რომ შენს გმირებს ზოგჯერ მომე-ტებული სისასტიკით ექცევი და თუ ჩემს რჩევას მიიღებ...

ალმური მოედო იმ ახალგაზრდა მწერ-ალს, გაუნანყებდა, სახეზეც დაეტყო და ლამის უკადრებელიც შეჰკადრა.

გაშალა გაოცებულმა და გულნატკენმა ხე-ლები, შვილო და ძმაო, მეეო, ალაღათაო, დანარ-ჩენი როგორც გენებოსო...

დიდ, გაბუტულ ბელურას ჰგავდა, სიმარ-თლეს რომ არ უჯერებენ...

გავიდა ხანი.

ამღვრეულმა დრომ დაუნდობლობის, სიძულ-

ვილის, დაპირისპირების ღორღი და შლამი მოი-ყოლა.

მოხდა ის, რასაც ვერაფრით წარმოიდგენდა მწერალი – გაიხლიჩა ერთი და ქვეყანა.

მოინყინეს წაუთლელმა ფანქრებმა.

დღეს აღარც ისეთი რუსთაველია, მაშინ რომ იყო, აღარც „ჩირაღდანი“ – რაღაც მოდურმა ოფისებმა დაიპყრეს ჩვენი სათაყვანო და თავმო-საწონებელი პროსპექტი, ნიგნს ფულმა აჯობა. ფულის წამლეკავმა ყვითელ-მწვანე ნიაღვარმა გაიტაცა, იმსხვერპლა ის ლიტერატურის მოყ-ვარული წითელთმიანი გოგოც. ალბათ, უსამსახ-უროდ დარჩენილი, „ახალმა ტალღამ“ ამოაგდო თევიზით ნაპირზე, მწერლის ერთი გმირივით, სადღაც „დაჰლიმის ტროტუარის პირას ამობზ-ინულ ბალახებს, მაგრამ იმწამსვე თითქოს რაღაც სამწუხარო ამბავი გაახსენდება და ადრინდებუ-ლად მოენაცრება სახე“.

და აღარც მწერალია.

ნამდვილი შემოქმედი ხომ სულ ბრძოლაშია და ადრე თუ გვიან ამ ბრძოლაში იღუპება, რო-გორც მეკავშირე, წინა ხაზზე, სანგრების თავზე რომ გადარბის და დაწყვეტილი კომუნიკაციის აღდგენას ცდილობს.

მწერალიც დაეცა – ასე მგონია უფაღმა არ გაიმეტა, ოთხმოცდათერთმეტის დეკემბრის ძმათამკვლელი ომით გულშეძრული, გაუკულმ-ართების გზაზე დამდგარი ქვეყნის საცქერლად, სატანჯველად და თავისთან წაიყვანა.

წითელი წინაპა

– ჰოდა, იმას ვამბობდი, აუჭერს-ჩაუჭერს, ეს ჩვენი ღინღლა... თუმცა რა ჩვენია, მეხი მაგას დასცემია, შემთხვევით შემოესწრო ჩემი ბიჭის ქორწილის მეორე დილას გაშლილ სუფრას.

მოეკიდა, მაგრამ მაინც ბოლომდე ყლურ-ნავს, წვეთს არა ტოვებს. მერიქიფეს, ჩემს უმ-ცროს ბიჭს თვალთ ვანიშნე, ცოტა მოუკელი, ჭიქას ბოლომდე ნუ გაუფსებ-მეთქი.

ღინღლას რამეს გამოაპარებ? ახლა იმას აუხირდა, შენაო, ძმისშვილო, ჩემი წილი არაფერი დამაკლო, თორემ ძიასთან გექნება საქმეო, გაძ-ვალეზულ მკერდზე თითი მიიკაკუნა.

ამასაც რა ექნა, უფროს კაცს ხო არ აუხირ-დებოდა, მარტო კბილები დააკრაჭუნა და ვიცი, მამაილაა, სადამდეც მოსათმენია, მოითმენს და მერე...

მიუმარჯვა ჭიქა ამან, ღინღლამ და, ეგრევე ჩაუჩქაფუნა, მოაპირქვავა საღვინე. ისევ „დავ-ემუქრე“, თვალებით, რა თქმა უნდა, ჭკუას მოუხმე-მეთქი.

აიჩეჩა მხრები, ვითმენ, მეტი რა ვქნაო.

კიდევ არ ასვენებს ამ ჩემი ცოდვით სავსეს

გამჩენი. ეს ჩემი ქმარი, თან მასპინძელი, თან თამადა, აყალმაყალს ხო არ ატეხავს ოჯახში, უთმენს, ხუმრობაში უტარებს, თუ ჩემი ნათქვამი არ მოგწონს, უკეთესად შენა ბრძანე, ოღონდ მა-ცალე, დავამთავრო, სადღეგრძელოს ჩამორთმევა რა საკადრისიაო, ცოტა ხნით ჩააცხრობს, ჩააშ-ომინებს, მაგრამ ღინღლა თუ ატყდა, ვილაა ამის გამჩერებელი.

გვაჩვენეთ, ხალხო, პატარძალი, ვისია, სადაურია, თქვენ რომ დაგინათესავდნენ, შვილი გადასაგდები ჰყავდათ თუ რააო.

ღინღლამ ოჯახი როგორ უნდა გიხსენოს, ქაა, თავისი მატრაკვეცა ცოლ-შვილის პატრონმა.

აჰკრა აღმურმა ამ ჩემ ქმარს, აენვა ღანვისთავები და მოვუარე ზურგიდან, ვიდრე ცეცხლი აბურბურდება, რომ დროულად ჩავაქრო.

ახლაც მოითმინა, მაშ, აბა, შენ ეგა თქვი, ლა-მაზი, ნასწავლი და ყოჩალი გოგო ჩვენთვის რო-გორ გაიმეტეს, მაგრამ ხო გაგიგია სიყვარული ბრმა არისო.

კიდევ რაღაც გაიხუმრა, ღინღლამ უშნოდ, უგერგილოდ.

აილო ჩემმა ქმარმა მწვანეში მიმალული ყვითელი ბულგარული წინაკა და ვითომ ხუმრობით უთხრა, ეს საჭმელად მოტანილი არ გეგონოს, ვინც სუფრას ამირევს, იმას უნდა ვაჩვენო – გაფრთხილება მივცეო.

თუ მაინც არ დაგემორჩილა, მერეო?

მერეო, ჩემო ბატონო, თუ მაინც კიდევ აურია, სხვა საშუალებაც გვაქვსო, მწვანეშიდან ახლა მამლის ბიბილოსავით გადარკალული, ნითელი წინაკა გამოიღო და მაღლა ასწია.

ატყდა სიცილ-ხარხარი, რასაც შენ არ მოიგონებო.

გაისუსა, მოიღუმა ღინღლა, ჩაქრა წყალმოსპურებული ნაცარტუტივით, ჩანყვიტა ხმა, მაგრამ ნეფე-პატარძალი რომ შემოვიდნენ, დალია კიდევ და ისევ გადაუბრუნდა გონება, აუტყდა პატარძალს, მამ მართალი არ ვყოფილვარ? ამ მაიმუნ დაგვაჯულს როგორ გაჰყვიეო, ვითომ თვითონ მხარბეჭს ველარ ერევა... ეტყობა „პლარნი-პლურნებით“ მოგხიბლეს, თორემ საამათოდ ვინ გაგიმეტებდაო.

ერთხელ თქვა, გაიცინეს, მეორედაც გაიცინეს, მესამედ, ძან რო შაანუხა ნეფე-პატარძალი, დამკვრელებს ანიშნა ჩემმა ქმარმა, აბა, ერთი თქვენებურად შეუბრეთო, გაშლილ მარჯვენა ხელში დაიჭირა ნითელი წინაკა, ცეკვა-ცეკვით სუფრას შემოუარა და ღინღლასთან გაუსვა ცერი, გადმოდი, ერთი ცეკვაში გნახო რა ბიჭი ხარო.

ისიც ყინჩად გადმოხტა. დაბზრიალდა ჩიკორივით, ჩაბუქნა და ნამეტანი მოუვიდა, გადაიზნიქა, უკან წაყირავდა, მაგრამ დაჰკრა ხელი მიწას და მაშინვე ყოჩაღად წამოხტა. ტაში-ტუში, ტაში-ტუშიო, წრეს შემოუცეკვა... აცალა ჩემმა ქმარმა და გულნაჯერებმა ღინღლამ როცა სუფრასთან მოინდომა დაბრუნება, წინ ჩაუდგა, აქეთ აღარ გამოუშვა, რამდენჯერაც გამოიწია, იმდენჯერ აეფარა, თან, აკი გითხარი ცხვირთან იმ ნითელ წინაკას უთამაშებს.

წვალობს ღინღლა, ხან მკლავეკვეშ სცადა გამოძრომა, ხან შემოვურბენო, იფიქრა, მაგრამ ჩემი ქმარი კედელივით აღიმართა, გასაქანი არ მისცა,

მხატვარი სოფიო ქელიძე

უკან-უკან დაახევინა და თვითონაც მიჰყვა...

მიუხვდა ღინღლა ოჯახის უფროსს განზრახვას, მაგრამ რა ექნა, იხტიბარს ხომ არ გაიტყვდა, კიდევ სცადა დასხლტომოდა, არწივივით გამოენავარდა სუფრისკენ... ვერაფერი გააწყნო, თამადამ ეგრე, ცეკვა-ცეკვით მიაბუნძულა ეზოს ბოლომდე... ღია ქიშკართან ჩაუდო ჯიბეში ნითელი წინაკა და, აბა, როგორც მოსვლით გვასიამოვნე, ისე წასვლით გაგვახარეო...

ღინღლა გაისტუმრა, უკანაც ცეკვა-ცეკვით წამოვიდა, პატარძალთან თავი დახარა და, ჩემო რძალო, არც ისეთი უხეიროები ვართ, როგორც დაგვახასიათეს, ეხლა მე და შენ უნდა ბური ავადინოთ აქაურობასაო.

ჩაეთამაშა ისიც და...

ეჰ, რა ბედნიერი დღე იყო.

არა, „პლარნი-პლურნი“ მაინც რამ მოაფიქრა, ქაა, იმ ცოდვის კოკორასა, იმასა, არ გიკვირს?

მხატვარი
ზაქრო ფიცხელაური

წვიმს

წვიმს... მოლზე, ჩუმად, განერთხა წვიმა,
სულს ჩამელვარა ცივი წვეთები,
ზეცა ქვითინით შესჩივლებს მინას
და ჩემს სარკმელზე მოეხეთქება...
ფერი შეცვლიათ გალუმბულ ფოთლებს,
ზეცა, ხანდახან, წვეთებით ტირის,
ცა უნანიებს მოკვდავებს ცოდვებს,
მინას აესხა ცრემლებს მძივი...

გაზაფხულის ველი...

აბორგებულა გული და ნერვი,
ფერი წასულა ყაყაჩოს მსგავსი
და ზამთრის ბინდში გაზაფხულს ველი,
მოუთმენელი და რწმენით სავსე...
ზოგჯერ, – არაფრის, არა ვარ ღირსი,
თითქოს, სამყაროც გამხდარა კუმტი,
ბედისწერაა: ესეც და... ისიც,
რაც არის დღეს და რაც იყო გუშინ...
ავიტან მარცხს და... ხვალ, აღარ მოვთქვამ,
თვითგვემით ტანჯულს მეხდება სული,
დამლალა, მუდამ, ყინულზე ფორთხვამ,
შენც, სწორედ, ახლა, მატკინე გული...

მამულო, ჩემო...

მე, ყველაფერი, მიყვარს ქართული,
მე ეს – ხეც მიყვარს, ეს – მთაც,
ეს – მდელიც,
სხვა საფიცარი არ გამაჩნია,
მე შენით ვცოცხლობ, მამულო, ჩემო...
შენი ცა გვხურავს წმინდა მანდილად,

ნალკოტს ედრება სიტურფე შენი,
ვავედრებ უფალს, რომ გააბრწყინოს:
ქართველთა მოდგმის ჯიში და გენი...

ნატვრა...

ჭრელაჭრულა მინდვრები,
ფეხით მომავლევიანა,
ყაყაჩო და გვირილა
გულზე დამაბნევიანა...
ტყეში – ცივი, ანკარა,
წყარო დამალევიანა,
შორს, მიუვალ მწვერვალზე,
ფეხი დამადგმევიანა...
ზეცის – მაღალ, კიდეზე,
ხელი შემახებიანა,
ყველა, – ჩემი ნაგრამის
ლხენა მანატრებიანა,
მერე? – უფლის კალთაზე,
თავი დამადებიანა...

მშობლებს...

ჩემო მშობლებო, ო, გული მტკივა,
ისევ, უთქვენოდ, მოსულა მარტი,
დედას ჰგავხარო, – მეტყვიან ხშირად,
მე კი მეგონა, რომ მამას ვგავდი...
მაშინ, ვერ ვგრძნობდი, – მუხთალი ჟამი,
ჩასაფრებული თუ, იდგა კართან,
რომ ჩვენ, ყველა, ვართ დროის სტუმარი
და, ბოლოს, მაინც ეშვება ფარდა...
როცა თქვენ მყავდით, „გულში მზე მენტო“
და არ ვიცოდი, რა იყო დარდი,
როგორ მაკლიხართ... საით გექებოთ?..
ისევ უთქვენოდ, მოსულა მარტი...

ლი კუბდარი, მწვანე პომიდორის მწნილი, სვანური მარილი და სვანური რახი, ერთი სიტყვით, რაც კი მოახერხა, ყველაფერი გულით მიართვა გზად მიმავალ და მის დუქანში შემთხვევით შემოსულ სტუმრებს. მასპინძელს არც კი უკითხავს, ვინ იყვნენ, საიდან მოდიოდნენ ან სად მიდიოდნენ. დუქნის კართან გაჩერებული შავი ჯიპიდან გადმოსული სამი ახალგაზრდა მამაკაცი, რომლებიც ახლა მის დუქანში სახელდახელოდ გაშლილ სუფრასთან ისხდნენ და მაღიანად სადილობდნენ, კარგად შეზარხოშებულები იყვნენ, როდესაც დუქანში ძლიერი ნაბიჯებით სოფლის ბრძენკაცმა შეაბიჯა. „მობრძანდი, გრიშა ბატონო, მობრძანდი! დაბრძანდი ლუმელთან, გათბი“, მიაძახა მედუქნემ ახლადშემოსულს და პატარა ხის დაბალი სკამი მიანოდა ახლადშემოსწრებულს. მოხუცმა დაბალ სკამზე საგულდაგულოდ მოიკალათა და გაციებული, გაყინული ხელები მოგიზგიზე, გახურებულ ლუმელს მიუშვირა. გენო სტუმრებს მიუბრუნდა, ორივე ხელი გაშალა და ხმამაღლა მიმართა: „ბედი გქონიათ, რომ გრიშამ შემოგისწროთ. ეს კაცი სოფლის თავკაცია, სოფლის ბურჯია, სოფლის ტვინია, სოფლის იმედია. შეზარხოშებულმა სამეულმა აღმაცერად შეხედეს „სოფლის ბურჯს“ და ერთმანეთს უღიმღამოდ გადახედეს. „დროზე უნდა გავაგრძელოთ გზა, თორემ დაგვიღამდება, სერიოზულ საქმეზე ვართ ჩამოსულები“, – წარმოსთქვა ტყავის შავ ქურთუკში გამონყობილმა, თავგადაპარსულმა ახალგაზრდა მამაკაცმა და გენოს თვალი თვალში გაუყარა. „მართალი ხარ, ბესო, დროა წავიდეთ“, – დაეთანხმა გვერდით მჯდომი ნითური მეგობარი. „ანგარიში მოგვიტანეთ და წავედით, თორემ დაგვიღამდება ნამდვილად“. აპყვა მესამე, შავგვრემანი მამაკაცი.

გენომ შუბლი შეკრა და მკაცრი ხმით უპასუხა: „რა ანგარიში, რას ბრძანებთ. ჩემი ოჯახიდან მოტანილი რაღაც ერთი-ორი ლუკმა მოგართვით გზად მიმავალ სტუმრებს და ამას როგორ გიანგარიშებთ. რომ დაგაგვიანდათ, არც მაგაზე იდარდოთ. ლამეს ისე გაგათევინებთ, რომ არ შევრცხვებით. ასე არ არის, გრიშა?!“ გრიშამ თანხმობის ნიშნად თავი უხმოდ დაუქნია და მის გვერდით მჯდომ შავგვრემან მამაკაცს მხარზე ხელი დაადო.

შუბლშეკრულ ახალგაზრდებს სახეზე ღიმილი მოერიათ და ერთმანეთს რაღაც ამოუცნობი იდუმალი მზერით გადახედეს. „დიდი მადლობა ყველაფრისთვის, მაგრამ დღის ბოლომდე ადგილზე უნდა ვიყოთ. მნიშვნელოვან საქმეზე მივდივართ, ძალიან რომ არ გვეჩქარებოდეს, თქვენთან ყოფნას რა სჯობს, ლამეც სიამოვნებით დავრჩებოდით“. – წარმოსთქვა თავგადაპარსულმა და რახით სავსე ჭიქა მეგობრებს მიუჭახუნა... „ნამდვილად ასეა, ისეთ სერიოზულ საქმეზე მივდივართ, რომ ციხის ალება, ჩვენს საქმესთან შედარებით, არაფერია!“ – წარმოსთქვა ნითურთმიანმა, რახით სავსე ჭიქა ბოლომდე დაცალა და მაგიდაზე დაახეთქა. „გეთანხმები, ასეა, მაგრამ კაცი არ ვიყო, თუ ეს „ქაჯეთის ციხე“ არ ავილო! დამიჯერე, ფრიდონ, ყველაფერი

მაგრად იქნება!“ – მიმართა შავგვრემანმა ნითურს. „მჯერა შენი, მიხო, ჯიგარო, მჯერა! შენი იმედით წამოვედით. „ქაჯეთის ციხის“ ალებას გაუმარჯოს!“ – ხმამაღლა წარმოსთქვა ნითურმა და შავგვრემანს იმედის თვალით შეხედა.

ლუმელის გვერდით მჯდომმა გრიშამ ჭალარა ნვერზე ხელი ჩამოისვა და ახალგაზრდებს შეხედა. შემდეგ ჭიქაში რახი თვითონვე ჩაისხა და დინჯად წარმოსთქვა: „კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება ჩვენთან, სვანეთში. თქვენს შორის ერთ-ერთი ფრიდონიც ყოფილა. თან „ქაჯეთის ციხის“ ალებაც გადაგინყვეტიათ. თქვენმა საუბარმა წურადინ ფრიდონის თათბირი გამახსენა „ქაჯეთის ციხის“ ალების წინ...“ მოხუცმა ლექსის კითხვა დაიწყო:

ჩემსა სიმცროსა გამზრდელნო, სამუშაითოდ
მზრდიდიან,
მასწავლენ მათი საქმენი, მახლტუნვებდიან,
მწვრთნიდიან,
ასრე გავიდი საბელსა, რომ თვალნი ვერ
მომკიდიან,
ვინცა მჭვრეტდიან ყმანვილნი, იგიცა
ინატრიდიან...

გრიშამ რახით სავსე ჭიქა პირთან მიიტანა და ცოტა მოსვა. ახალგაზრდები მოხუცს მიშტერებოდნენ. გენომ მათი მზერა იგრძნო და დინჯად მიმართა: „ეს გრიშაა, სოფლის ტვინი, სოფლის ბურჯი. მან შოთას „ვეფხისტყაოსანი“ ზეპირად იცის. ის ჩვენი განძია, ჩვენი სინდის-ნამუსია. გაგიმართლათ, რომ თქვენ, შემთხვევითმა მგზავრებმა, იგი გაიცანით“. გრიშა წამოდგა, მარცხენა ხელი გენოს მხარზე დაადო, მარჯვენა ხელით პირჯვარი გადაიწერა და თითქოს თავის თავს ელაპარაკებო, ისე დაიწყო: „მე რა განძი ვარ, ერთი ბეხრენი ბერიკაცი ვარ. ანკი ისეთი რა გამიკეთებია, რომ „სოფლის ტვინს“ მეძახი. ამ სოფლის განძი ჩვენ ყველანი ერთადა ვართ... რაც შეეხება ნამდვილ განძს ჩვენი ქვეყნისას, ჩვენი ერისას, მე მას ყოველთვის თან ვატარებ. ის ჩემი ოქროს ზოდია. აი, აქ, გულის ჯიბეში მიდევს. არ ვიცი, რამდენ ხანს ვიცოცხლებ, მაგრამ ჩემს ბაღიშს სულ იმას ვუმეორებ, რომ ეს „ოქროს ზოდი“ ჩემი ჯიბიდან არ ამოიღონ, თან გამატანონ... იმ ქვეყნადაც გამიჭირდება ჩემი „ოქროს ზოდის“ გარეშე ყოფნა. სული უკვდავიაო და თუკი ასეა, ჩემს სულს ამ განძის, ამ „ოქროს ზოდის“ გარეშე იმ ქვეყნად ყოფნა გაუჭირდება. ჩემი „ოქროს ზოდი“ ჩემთან უნდა იყოს. ის ყველაზე დიდი შენაძენია, რაც კი ამ ქვეყნად შემიძენია...“ გრიშამ თავის სათქმელი თქვა და დინჯად დაეშვა დაბალ ხის სკამზე...

გრიშას შემყურე თავგადაპარსულმა ბესომ კისერი წაიგრძელა და მზერა მის მარცხენა გულისპირთან არსებულ ჯიბეს მიაპყრო. შემდეგ მზერას არ დასჯერდა და გრიშას ჯიბე მარჯვენა ხელის თითებით საგულდაგულოდ მოსინჯა. ხელში რაღაც მაგარი საგანი მართლაც იგრძნო. სახე შეეცვალა და მოხუცს ინტერესით ჩაეკითხა: „რა სთქვი, ბაბუ, რაო, რაო? ამ ჯიბეში ოქროს ზოდს ინახავ?“ გრიშა თავჩაქინდრული იჯდა და ხმას არ

იღებდა. ბესოს წითური ფრიდონიც აპყვდა და მოხუცს შეზარხოშებულმა, თავჩაქინდრულმა გაუმეორა: „რას ამბობ, ბაბუ, ჯიბით ოქროს ზოდს ატარებ?... თანაც ასე თავისუფლად, ასე სოფელ-სოფელ და არ გეშინია?“ მოხუცმა წითურს გაოცებულმა შეხედა და დინჯად უპასუხა: „რისი უნდა მეშინოდეს?“... ამის გამგონე შავგვრემანმა მიხომ ხელი ხელს შემოჰკრა და შეჰყვირა: „ვაჰ, გენაცვალე, რა ვაჟკაცი ყოფილხარ! ოქროს ზოდი ჯიბეში გიდევეს და არაფრის გეშინია? ბაბუ, ერთი ეს მითხარი, ნაღდი ოქროა?“ მოხუცმა თავი დაუკრა და ისე უპასუხა: „დაიხ, ნაღდი ოქროს ზოდია, თანაც ბაჯალლო, შეუფასებელი ბაჯალლოა!“ შემდეგ გენოს მიუბრუნდნენ და სამივემ კითხვების კორიანტელი დააყარეს: „ვინ არის ეს კაცი, რა გვარის კაცია, საიდან აქვს ამხელა ოქროს ზოდი?... მთლიანი ჯიბე გამოტენილი აქვს ამხელა ზოდით?... ნაღდი ბაჯალლოა თუ ხუმრობს და გვასი-აფანდებს?... დაუფერებელია, საიდან ამ მოხუცს ეს ოქროს ზოდი?“ გენო ალაღაღ, ღიმილით სამთავეს თავს უქნევდა და ისე პასუხობდა: „კი, ნამდვილად ოქროს ზოდი უდევს ჯიბეში. ხომ გეუბნებით, გრიშა ამ ოქროს ზოდის, ამ განძის გარეშე არსად არ მიდის. აკი თვითონაც ამბობს, გარდაცვალების შემდეგაც თან გამაყოლებო, იქაც მჭირდებაო!“ პირზე ღუფმორეულმა, უკვე საკმაოდ შეზარხოშებულმა ბესომ თავი ველარ შეიკავა და ხმამაღლა შესძახა: „იქ რალაში სჭირდება. სანამ ცოცხლები ვართ განძი მანამ უნდა მოვიხმაროთ“. წითურმა ფრიდონმა არ დააყოვნა, ისე შეაგება: „თანაც რა განძი, ოქროს ზოდი!“ შავგვრემანმა მიხომ თავისთვის ჩაილაპარაკა: „ბაჯალლოს ზოდი, ნაღდი ბაჯალლოს!“ შემდეგ დაცლილი ქიქები კვლავ რახით შეავსო და ფეხზე წამომდგარმა წარმოსთქვა: „ბატონო გრიშა, თქვენ გაგიმარჯოთ! თქვენი სახით თუ ასეთ განძს წავანყდებოდით, რას ვიფიქრებდით?!“

დაფიქრებული გრიშა სამივეს აკვირდებოდა, შემდეგ თვალზე ცრემლმომდგარმა თავისი ჩვეული დაბალი ხმით დინჯად დაიწყო:

მე სოფელმან მომამორვა უკეთესსა ჩემსა

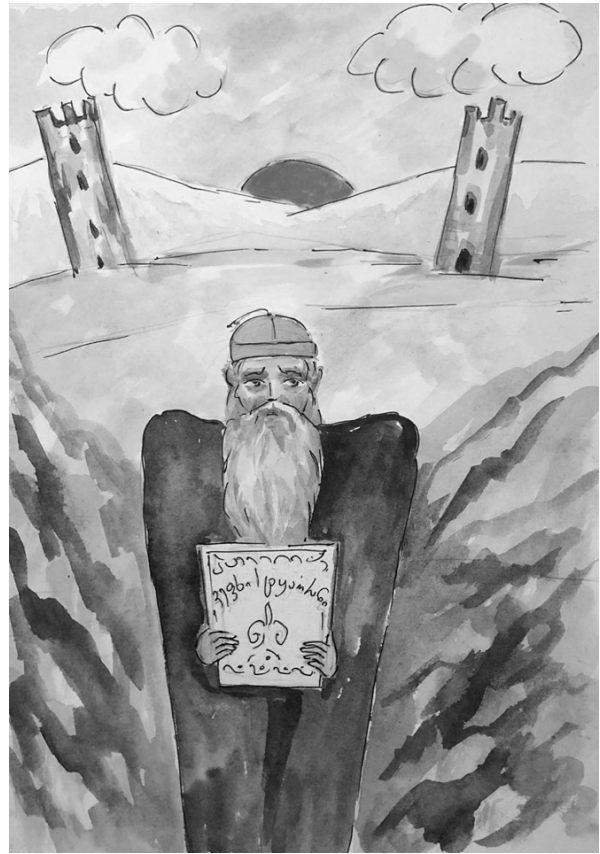
მზესა,

ნუ ამოჰფხვრი სიყვარულსა, მისგან ჩემთვის

დანათესსა...

ამასობაში დუქანში ნუციკომ მოაკითხა გრიშას. მოხუცთან მივიდა, მუხლებზე ჩამოუჯდა და ყურში უჩურჩულა: „ბაბუ, ნამოდი, დედა გაბრაზდება, წამალი გაქვს დასალევი, წნევაც უნდა გაგიზომოს“. მოხუცმა ბავშვს თეთრ, ფუმფულა ლოყაზე აკოცა და ხმადაბლა უთხრა: „შენ ნადი, ბაბუ, და დედა დააწყნარე, მეც მალე მოვალ...“ ნუციკომ განაწყენებულმა შეხედა გრიშას და უთხრა: „ბაბუ, ნუ დალევი, დედა გაბრაზდება, წამალი გაქვს დასალევი!“... გრიშამ შვილიშვილს გაუღიმა და ანიშნა, რომ წასულიყო. განაწყენებული ნუციკო დუქნიდან მარტო გავიდა და სირბილით დაადგა შინისაკენ მიმავალ თოვლჭყაპიან გზას.

მოსალამოვდა. გენოს დუქანში მჯდომ და მოქეიფე სამ ახალგაზრდა მამაკაცს „ქაჯეთის ციხის“

მხატვარი სოფიო ქელიძე

აღებაც დავინყებოდათ და ალბათ ისიც აღარ ახსოვდათ, რისთვის ჩამოვიდნენ სვანეთში, რატომ გაჩერდნენ გენოს დუქანში, სად მიდიოდნენ და საიდან მოდიოდნენ. მხოლოდ ერთსა და იმავეს გაიძახოდნენ: „ოქროს ზოდი... საიდან, როგორ?... ნაღდი ბაჯალლო!... საოცარია, რა უნდა გრიშას ჯიბეში ოქროს ზოდს... გაგვიგია, სვანეთში მდინარეშიც პოულობენ ოქროს კენჭებსო...“ – გაიძახოდნენ და თან შეშლილი სახით და გადიდებული, ამღვრეული თვალებით გრიშას გულ-მკერდზე მარცხენა ჯიბეს მიშტერებოდნენ.

გრიშამ იგრძნო, რომ სასმელი მოერია და ფეხზე წამოდგა. ახალგაზრდებს შეხედა და მორიდებით მიმართა: „შინ უნდა წავიდე, შვილიშვილი გავანანყენე, შვილიც განიცდის, წამლის მიღება დავაგვიანე“. წითურმა ფრიდონმა გრიშას ხელი გადახვია და ჩურჩულით უთხრა: „ბაბუ, შენ აქედან მარტოს, ფეხით ვერ გაგიშვებ, ჩვენ მიგაცილებთ სახლამდე...“ მოხუცმა თანხმობის ნიშნად თავი დაუქნია და ხმადაბლა უპასუხა: „კი ბატონო, თანახმა ვარ, ამაღამ ჩემი სტუმრები იქნებით, ხვალ გააგრძელეთ გზა, სადაც მიდისართ. მადლობა ვუთხრათ გენოს მასპინძლობისთვის, დროა ჩემს ოჯახში გადავინაცვლოთ!“

მოხუცი და სტუმრები ფეხზე წამოდგნენ. გრიშა კიდევ ერთხელ მიუბრუნდა გენოს და მაღლიერების ნიშნად თავი დაუხარა. შემდეგ ახალგაზრდებთან ერთად დუქანი დატოვა. წითურმა ფრიდონმა შავი ჯიბის კარი გამოაღო და საჭეს მიუჯდა. ბესომ და მიხომ უკანა კარები გამოაღეს და მოხუცს მანქა-

ნის უკანა სავარძელზე დაჯდომაში მიეხმარნენ. თვითონ კი აქეთ-იქით შემოუსხდნენ. დუქანში დარჩენილი დაღლილი გენო მანქანის უკანა კარებების დახურვისა და ადგილიდან სწრაფად მოწყვეტის ძლიერმა ხმამ რალაცნაირად შეაშფოთა და გამოაფხიზლა.

* * *

მოხუცმა თვალი გაახილა. უაზროდ აქეთ-იქით იცქირებოდა. „სად ვარ, რა მჭირს, ვისთან ვარ?... – გაიფიქრა და თეთრხალათიან ახალგაზრდა გოგოს უაზროდ შეხედა. ახალგაზრდა მედდამ მოხუცს გაუღიმა და გახარებულმა ჰკითხა: „გაიღვიძე, ბაბუ? კარგია გონს თუ მოხვედით!“

საავადმყოფოს ფოიეში პატარა ნუცა და დედამისი წინ და უკან გადი-გამოდოდნენ. შენობის გარეთ თითქმის მთელი სოფელი შეკრებილიყო. მედუქნე გენო იქვე ხის გრძელ სკამზე ჩამომჯდარიყო, თავი ხელებში ჩაერგო და ხმამაღლა მოსთქვამდა: „ჩემი ბრალია, მე დავლუპე. ვის ვენდე, ვის გავატანე მოხუცი კაცი. ვის ვენდე, ვის?... ადამიანები მეგონენ, თურმე ყაჩაღები ყოფილან. მეზობელ სოფელში „ქაჯეთის ციხის“ ასაღებად მივდივართო. თურმე მათი ახლობლისთვის შეიღს უცხოეთიდან ფული გამოუგზავნია სოფელში სახლის ასაშენებლად და მის გასაქურდად მიდიოდნენ. საცოდავ კაცს ნიღბებით შევარდნიან, იმასაც წინააღმდეგობა გაუწევია და მოუკლავთ ამ სულძალეებს, ამ ტარტაროზებს. დღეს დილით მესტიის პოლიციაში ყველაფერი დაუფუქვავთ... ნაძირლები!... მე ვარ მოსაკლავი, მე! როგორ ვანდე ჩვენი სოფლის იმედი ვილაც ნაძირლებს. იმ უწმინდურებს ეგონათ, რომ მოხუცს ჯიბეში მართლა ოქრო ჰქონდა“. გაოგნებული მეზობლები გენოს მიშტერებოდნენ. სკოლის დირექტორმა, ტანმორჩილმა, თმაჭალარა ქალბატონმა დოდომ თავი ვერ შეიკავა და გენოს ჩაეკითხა: „რას ამბობ, გენო, რა ოქრო, გრიშა ხომ გულის ჯიბით მუდამ „ვეფხისტყაოსანს“ ატარებდა?“... გენომ ქალს თვალცრემლიანმა ახედა და უპასუხა: „სწორედ მაგ განძზე ვლაპარაკობდით. გრიშა ხომ „ვეფხისტყაოსანს“ ოქროს ზოდს ეძახდა. ნაძირლებმა მოხუცს თავში რალაც ჩაარტყეს და ტყე-ღრეში გადააგდეს. ეგონათ ხელში ბაჯალლო ოქრო შერჩებოდათ. გრიშას თავთან დაგდებული უპოვნია პოლიციას ეს წიგნი და ამ დილით მე გადმომცეს“. გენომ სკოლის დირექტორს დასისხლიანებული „ოქროს ზოდი“ მიაწოდა და უხეში ხელებით ცრემლები მოიწმინდა. ქალბატონმა დოდომ წიგნი ხელის კანკალით გადაშალა. სისხლის ლაქებს შორის გადარჩენილი სტროფები ქალმა მისდაუნებურად ხმამაღლა ამოკითხა:

მო, დავსხდეთ ტარიელისთვის, ცრემლი გვდის
შეუშრობელი:
მისებრი მართ დაბადებით ვინმცა ყოფილა
შობილი!
დავჯვე, რუსთველმან გავლექსე, მისთვის
გულლახვარსობილი,

აქამდე ამბათ ნათქვამი, ან მარგალიტი

წყობილი.

პატარა ნუციკო საავადმყოფოს შენობიდან ეზოში შეძახილით გამოვარდა და ხმამაღლა გაჰყვიროდა: „ბაბუმ გამოიღვიძა! ბაბუმ თვალი გაახილა!“ მთელი სოფელი გარს შემოერტყა პატარა გოგოს. ზოგი სახეგაღიმებული შესცქეროდა, ზოგსაც გული აჩუყებოდა და ცრემლს ვერ მალავდა. ნუციკო კი ხელებგაშლილი იდგა და ყელმოღერებული ტიტინებდა და არ ჩერდებოდა: „ბაბუმ გაიღვიძა თუ არა, ლექსად დაინყო ლაპარაკი. „ვეფხისტყაოსნის“ ნაკითხვა დაინყო... მოიცა... მოიცა... გამახსენდა, რაც თქვა: „ვა, სოფელო, რას შიგან ხარ, რას გვაბრუნებ, რა ზნე გჭირსა! ყოვლი შენი მინდობილი ნიადაგმცა ჩემებრ ტირსა! სად წაიყვან სადაურსა, სად აღუფხვრი სადათ ძირსა! მაგრა ღმერთი არ გასწირავს კაცსა, შენგან განანწირსა!“ სოფლის მოსახლეობა გაოგნებული უყურებდა პატარა გოგოს, რომელმაც სულმოუთქმელად ჩამოარაკრაკა „ვეფხისტყაოსნის“ პატარა ეპიზოდი. გენომ თავი ვერ შეიკავა, ხელი ხელს შემოჰკრა და გახარებულმა შესძახა: „ნახეთ, ამ პატარა კუდრაჭამაც როგორ ზეპირად ჩამოარაკრაკა „ოქროს ზოდის“ სტროფები?!“ აქეთ-იქიდან შეძახილები გაისმა: „რა გასაკვირია, ვისი შვილიშვილია არ იცით?!... ესეც ბაბუის კვალზე დგას!“ ნუციკომ ყელი მოიღერა და ლაპარაკი განაგრძო: „ბაბუმ მე და დედა ვერ გვიცნო. „ვეფხისტყაოსანი“ კი მაინც ასსოვს. ექიმმა სთხოვა, „ავთანდილის ანდერძი“ წამიკითხო და ისიც უშეცდომოდ წაიკითხა. ექიმმა მე და დედა დაგვამშვიდა და იმედი მოგვცა, რომ ცოტა დრო სჭირდება და თქვენც გიცნობთ და ყველაფერს ძალიან კარგად გაიხსენებსო...“

* * *

სამოცდათვრამეტი წლის მოხუცს არ უყვარდა დიდხანს წოლა და ზოზინი. უთენია ადრინად ნამოდგა და ზაფხულის ლამაზ, მზიან დილას ამწვანებულ ეზოში გამოვიდა. ხელები დაიზილა და ცას გახედა. მთის მზემ თვალეში შეანათა, მაგრამ მხოლოდ თვალეში კი არა, გულიც გაუნათა. იდგა გარინდებული და ცას გაჰყურებდა. შემდეგ მისმა მზერამ ირგვლივ ამწვანებულ მთებისკენ გადაინაცვლა. ფეხებზე ხელის შეხება იგრძნო. გაიღიმა. პატარა, თმაგანწილი გოგო ხელში აიყვანა და გულში ჩაიკრა. ნუციკომ ბაბუს გულის ჯიბეში მაგარ საგანს ხელი შეახო. მოხუცი შვილიშვილს ნაბლისფერ, განწილ თმებზე მოეფერა და ხმადაბლა ყურში უჩურჩულა: „ეს ოქროს ზოდია, ბაბუ, ოქროს ზოდი!“ ბავშვმა თვალეში შეანათა და ისე უპასუხა: „შენს ოქროს ზოდს ისევ აქ ინახავ, ბაბუ?“ მოხუცმა ცას გახედა და ძალიან ხმადაბლა, თითქმის ჩურჩულით უპასუხა: „მარტო ჩემი არა, ბაბუ, ჩვენია, ყველასია!“... შემდეგ ხელში აყვანილ პატარასთან ერთად სვანეთის მოკრიალებულ ცას გახედა, მზის სხივებს კვლავ თვალეში შეხედა და გულში ჩახუტებულ შვილიშვილს ნაბლისფერ თმებზე ეამბორა...

ბას ისე ჩაჰფერნოდა, თითქოს ვინმე მის წართმევას აპირებდა. პატარა სტუმარს ცნობისმოყვარეობით უცქერდა. ჟღალთმიანი ბავშვს მიუახლოვდა, ხელში აიყვანა და მიეაღერა. თან ეკითხებოდა: „რამდენი წლის ხარ, მალე სკოლაში წახვალ და დედიკოს უნდა დაუჯერო, კარგად უნდა ისწავლო“.

ყველანი ეზოში გამოეფინენ.

– სახლში შევიდეთ, ხალხო, ნამგზავრ სტუმარს ასე ვინ ხვდება, მომჭერთ თავი და ეგაა, – თქვა საკმაოდ სიმპათიურმა მსცოვანმა მამაკაცმა. ჟღალთმიანმა ბერიკაცს გახედა და ფიქრმა გაუელვა, ახლა ასე გამოიყურება და ახალგაზრდობაში ალბათ ბადალი არ ეყოლებოდაო. წამიერად წაიოცნება, ნეტა მეც ასე ლამაზად დაგებრდევო.

– უი, მომიკვდეს თავი, – შეიცხადა ირინემ და ისევ სახლში შევარდა.

– რა გვეჩქარება, ბატონო, სახლში შესვლა, თქვენი თვალი შეჩვეულია ამ სილამაზეს, მე კი მინდა, კიდევ ცოტა ხანს დავტკბე ამ პატარა ნაღვლის ცქერით. მაშინ, უდროობის გამო, ყველაფრის ნახვა ვერ მოვასწარი. ეს ვარდები სულ აყვავებული როგორაა, კაცო? – მისწვდა და დაყნოსა, – რა საამური სურნელი აქვს, გაგაბრუებს კაცს.

– აქ სხვადასხვა ჯიშის ვარდი ერთ მწკრივში მიჯრითაა დარგული და მორიგეობით ყვავილობს. უცნობს ეგონება, მარად მოყვავილე ბუჩქიაო. – უპასუხა გივიმ და ფაქიზად გადაუსვა ხელი აყვავებულ ვარდებს. სტუმარი ისევ ეზოს ათვალეირებდა. მორიგეობით ხან ერთ მსხმოიარე ხეს შეავლებდა თვალს და ხან მეორეს.

– ეს რა ჯიშის მსხალია, ორშიმოეპივით რომ ჰკივია ხეს?

– ჯიშის რა მოგახსენო, მაგრამ გემო მართლაც საამო აქვს. დიდხანს რჩება ხეზე, ლამის პირველი თოვლის მოსვლამდე. სიმნიფემდე ჯერ კიდევ ბევრი აკლია, მაგრამ რომ დამნიფდება, უკეთესს ვერ ინატრებს კაცი. – პასუხობდა გივი.

– ეგ ხეები არსად გაგექცევათ, შინ შემოდით, ყველაფერი უკვე მზად მაქვს, – დაუძახათ ირინემ.

მას შემდეგ ჟღალთმიანი კიდევ არაერთხელ ეწვია გივის ოჯახს. ყველანი კარგად გაიცნო და ყველას თავი შეაყვარა, განსაკუთრებით მათ პატარა ვაჟს. უსაჩუქროდ არასდროს მიდიოდა. ერთ დღესაც გივიმ და ირინემ მორიდებით უთხრეს: „თუ არ გვიუკადრისებთ, მეგობრული ურთიერთობა ნათესაურში გადავზარდოთ, იქნებ ბავშვი მოგვინათლოთ“.

– კეთილო ხალხო, – გაუხარდა ჟღალთმიანს, – ეს ჩემთვის დიდი პატივია. ნათლიობაზე უარს როგორ გეტყვით. მართალი გითხრათ, მეც ვფიქრობდი ამაზე, მაგრამ თქმა ვერ გაგებდე. ნათლია ღვთის წინაშე პასუხისმგებელი ნათლულის სულიერ აღზრდაზე.

– არა მგონია თქვენზე უკეთ შეძლოს ვინმემ ამის გაკეთება, – თქვა ცრემლმორეულმა ირინემ.

– ერთი თხოვნა მექნება, ხალხმრავალ წვეულეებას ნუ გავმართავთ, ცხოვრება ჭირს და ხალხს ნუ გავაღიზიანებთ.

ნათლობა მანაც უხესტუმრიანი გამოვიდა. ჟღალ-

თმიანმა თავისი ხელგაშლილობით ყველა გააოცა. პატარას ძვირფასი საჩუქარი აჩუქა. არც დიასახლისი დავინწყებია და ულამაზესი კულონი – ხელოვნების ნამდვილი ნიმუში თავისი ხელით ჩამოჰკიდა ყელზე, რომელიც ფიქალივით თეთრი მკერდის ღრმულში გველივით ჩასრიალდა. ქალს სახე აელენა და მადლიერებისგან თვალზე ცრემლიც კი მოაწვია.

დრო ზოგისთვის ჩქარა გადის, ზოგისთვის – ტაყით და მოსაბეზრებლად. ჟღალთმიანი ხან გამოჩნდებოდა და ხან გადაიკარგებოდა. როცა გამოჩნდებოდა, ხალხის შემოჰქონდა არა მარტო გივის ოჯახში, არამედ სამეზობლოშიც. ყველას თბილად მოიკითხავდა და დაამატებდა, ხომ არაფრით შემოძლია დაგეხმაროთო. უბანში კარგა ხანს სხვა სალაპარაკო არაფერი ჰქონდათ, – ნეტავ ეგეთი ნათლია ჩვენც შეგვხვედროს ღმერთმაო. ზოგიერთი შურიანი კი იტყოდა, ტყუილად არავინ არაფერს გაგიკეთებსო. ჟღალთმიანი კი ისე გაუშინაურდა ოჯახს, აღარც დაძახება სჭირდებოდა და არც კარზე დაკაკუნება. უსაჩუქროდ არასოდეს მოდიოდა.

პატარას ამჯერად სათამაშო მანქანა ჩამოუტანა, რომელიც პედლებით გადაადგილდებოდა. ბავშვის სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, მეზობლის ბავშვებს დაუძახა და იყო ერთი ჟრიაბული – ხან ერთი იჯდა საჭესთან, ხან მეორე. ოქროსკულულა ნათლულს ხელი ნათლისთვის ჩაეჭიდა და ბავშვებს გახარებულნი უცქერდა. უფროსებიდან ეზოში არავინ გამოსულა.

– დედიკო სადაა? – ჰკითხა ნათლულს.

– ბაბუასთან. ავადაა ბაბუა. – პატარამ ისე უპასუხა თანატოლებისთვის თვალი არ მოუცილებია.

ჟღალთმიანმა მოჟრიაბულე ბავშვები მიატოვა და სახლში შევიდა. ოჯახის ნათლის დიასახლისი გამოეგება. შეწუხებული სახე ჰქონდა. ჟღალთმიანმა ჩვეულებისამებრ სიყვარულით მოიკითხა და ბოლოს ჰკითხა:

– რა დაემართა ბაბუას, რა სჭირს?

– უჰ, – შეიცხადა დიასახლისმა, – მთლად გამოვშტერდი, სკამიც კი არ შემოგთავაზე. ჩამოჯექი, ძმაო, ჩამოჯექი, – და სკამი გამოუნია.

ჟღალთმიანი ჩამოჯდა. ირინემ კი თხრობა განაგრძო:

– რალაც უცნაური სენი შეეყარა, ჩამოხმა, მახსოვრობა დაუქვეითდა, ითიშება, სულ გაღიზიანებულია, ჭირვეული გახდა. ძლივს ველაპარაკებო. გვითხრეს, თავში აქვს პრობლემები, სასწრაფო ოპერაციაა საჭიროო. გივი ფულის საშოვნელადაა წასული. არ ვიცი, რა გვეშველება. მაგის საცოდაობით ვკვდებით. – ცრემლი გადმოღვარა შეწუხებულმა ქალმა.

ჟღალთმიანი წამოდგა, მხრებზე ხელი მოხვია და დამშვიდებებს შეეცადა.

– ნუ გემინია, გამოსავალი აუცილებლად გამოჩნდება.

– ბავშვსაც კი გაურბის. – ფშლუკუნს აგრძელებდა ქალი. – ბავშვმა რალა დაუშვა.

– დაწყნარდი, ტირილი რას უშველის, – და ლა-

მხატვარი სოფიო ქელიძე

მაზ პირისახეზე ცრემლი მოუნმინდა. – მოვიდეს გივი და ერთად გადავწყვიტოთ როგორ მოვიქცეთ. ცოცხალი ადამიანი გამოსავალს ყოველთვის ნახავს. გაღიზიანება და ნერვიულობა საქმეს უფრო გააფუჭებს. დაველოდოთ გივის. ავალ, მოხუცს მოვიხსნებ.

შესაბრალისად გამოიყურებოდა სნეული. მოეფერა და გაამხნევა. არც ღიმილი დავიწყნია და არც ჩვეული იუმორი. ყველა ღონეს მოვიხმარ და აუცილებლად გამოკეთდებიო, – დააიმედა. მოხუცს ცრემლი მოერია და თვალში იმედის სხივი გაუკრთა.

– ეგ ყველაფერი ქალების ბრალია, ქალების, – თვალი ჩაუკრა უღალთმიანმა.

– რა ქალების, კაცო, – გამოცოცხლდა ბერიკაცი.

– ახალგაზრდობაში ალბათ მოსვენება არ გექნებოდა, შენისთანა ლამაზი კაცი აქ მეორე არ შემხვედრია. – გულს უკეთებდა ნათლია.

– ქალები რამ გაგახსენა, – ღიმილი გაუკრთა დამჭკნარ სახეზე მოხუცს.

უღალთმიანს ცოლ-ქმრის საუბარი შემოესმა.

– ძვირფასი საჩუქრებით ბავშვს ნამეტნავად გვინებოვრებს, როგორ უყვარს, როგორ ეფერება. ბავშვიც რომ არ სცილდება?

– ბავშვები გულწრფელები არიან, სადაც სიტბოს ნახავენ, იქით მიუწევენ გული. ამ კაცს სიტბო არ აკლია.

ირინე სუფრას შლიდა და თან ქმარს ელაპარაკებოდა.

– იქნებ ჭური მოგეხადა, ხომ იცი, როგორ უყ-

ვარს ჭურიდან ახლად ამოღებული ღვინო.

– ახლავე, ახლავე, – დაფაცურდა გივი, – რა დიდი საქმე ეგ არის. გამოვიცვლი და გავალ.

დიასახლისმა ჭიქები მაგიდაზე ჩამოაწყო და სანამ ქმარი ფაციფუცობდა, ჰკითხა:

– ფული იშოვე?

გივიმ მხრები აიწურა და ნალვლიანად უპასუხა:

– ვერა. აღარ ვიცი რა გზას დავადგე.

ქალი სკამზე მოწყვეტით დაეშვა. უღალთმიანმა ბერიკაცს მოუბოდიშა, კიბეზე სწრაფად დაეშვა და გივის გასძახა:

– არ გინდა, გივი, ნუ შენუხდები. არავითარი ღვინო, მეჩქარება. საქმეზე მივდიოდი და ბავშვის სანახავად შემოვირბინე. მთავარზე მინდა გესაუბროთ. იცით, ეს ოჯახი რომ უზომოდ მიყვარს, ისიც იცით, რომ თქვენთვის უკან არაფერზე დავიხვე. ახლა იმას ვფიქრობ, რით დაგეხმაროთ. რაც ფული მქონდა, საქმეში დავაბანდე. მანქანაც გავყიდე, ასე რომ, დროებით უფულოდ ვარ, მაგრამ რჩევა შემოძლია მოგცეთ, – უღალთმიანი ჩაფიქრდა, თითქოს ჭოჭმანობდა. მერე ირინეს მიაპყრო თავისი ზღვასავით იღუმალი მზერა, – შენი ძვირფასეულობა უნდა დავალომბარდოთ. საჭირო თანხას ავიღებთ და მოხუცს გადავარჩენთ. ძვირფასეულობის დაბრუნებაზე პასუხისმგებელი მე ვარ. სხვა გამოსავალს ვერ ვხედავ. დრო ჩვენს სანინააღმდეგოდ მუშაობს. იფიქრეთ და გადაწყვიტეთ.

ისევ სიჩუმემ დაისადგურა. ბოლოს ირინემ თავი წამოსწია და თქვა:

– სხვა გამოსავალი მართლაც არ გვაქვს, კაცის სიცოცხლე ბენზე ჰკილია.

ბევრი აღარ უმსჯელიათ. ირინე მეორე ოთახში გავიდა და მალევე სამკაულებიანი მომცრო ზარდახშით დაბრუნდა. ზარდახშმა უღალთმიანს გაუნოდა და ცრემლიანი თვალები შეანათა. კაცს გააჟრჟოლა და სწრაფად თქვა:

– ფულს ორ დღეში მოგაწვდით.

სტუმარი ჭიშკრამდე მიაცილეს. გასვლისას უღალთმიანმა ცოლ-ქმარს გამოხედა, გაულიმა და კარი გაიხურა.

* * *

სიცხისაგან დაოსებული მალაზიის მომსახურე პერსონალი სულის მოსათქმელად რიგრიგობით გამოდიოდა ეზოში. მოსახვევიდან შუქაბდღერიალე-ბული უცხოური მარკის ავტომანქანა გამოჩნდა და მალაზიასთან გაჩერდა. საიდანაც უკანასკნელ მოდაზე ჩაცმული შავპიჯაკიანი და შავსათვლიანი მამაკაცი გადმოვიდა. თეთრ პერანგს გემოვნებით შერჩეული ჰალსტუხი უმშვენებდა. ხელში დიპლომატის შავი ჩანთა ეჭირა. მანქანის კარმა დაინკაპუნა და დაიხურა, რომელზედაც ინგლისურად ეწერა „კრაისლერ ბარონი“. მგონი ვილაც ბარონი გვენვია, ვის არ გადაეყრები მალაზიაში, – გაიფიქრა სულის მოსათქმელად გამოსულმა ეკამ. მამაკაცი ეკას მიუახლოვდა, თავი მდაბლად დაუკრა და მიესალმა:

– როგორ ბრძანდებით, ქალბატონო ეკა!

ეკა დაიბნა, აიწურა, თვალები აახამხამა და ენის ბორძიკით მორიდებით უთხრა: – გმადლობთ, კარგადო. მისმა დაბნეულობამ ღიმილი მოჰგვარა მამაკაცს, მერე კიდევ ცოტა ხანს უცქირა, თავი გააკანტიურა და სათვალე მოიხსნა. ახლაც ვეღარ მიცანიო, და გულიანად გადაიხარხარა.

– შეენ! შეენ! შენ ხარ?! – რამდენჯერმე გაიმეორა აღტაცებულმა და აკისკისებული ყელზე ჩამოეკიდა. მოურიდებლად ეხვეოდა და ფეხებს ჰაერში ასავსავებდა. მერე მოწყდა და გახარებული მალაზიაში შევარდა. – ბარონი გვენვია, ბარონი გვენვიაო, – გაიძახოდა და დახლებსა და ვიტრინებს შორის დარბოდა. ხმაურზე ზორბამაც გამოყო თავი კაბინეტიდან:

– რა მოგივიდა, გოგო! ხომ არ გაგიჟდი! რა ბარონი, რის ბარონი?

– გადი გარეთ და თავად ნახავ, – ნიშნისმოგებით თქვა ეკამ.

ყველანი ეზოში გამოიკრიფნენ. ეკა კი ვერ ისვენებდა, ხომ გეუბნებოდით, აუცილებლად გამოჩნდება-მეთქი. ზორბას არ გაჭირვებია ჟღალთმიანის ცნობა, ცოტა ხანს უმზირა და უკანმოუხედავად მალაზიაში შევარდა.

– აბა რა გეგონა, ჩემსავით ყელზე ჩამოგეკიდებოდა? სად დაიკარგე! ასე როგორ შეიძლება! – უსაყვედურა დასერიოზულებულმა ეკამ. – ნადი ახლა და მოუბოდიშე, როგორც გინდა შემოირიგე. გვცოფავს და გვჭამს, თითქოს ჩვენი ბრალი იყოს რამე.

– გეყოფათ, დამთავრდა ცირკი, საქმეს მიხედეთ! – შემოუძახა ეკამ თანამშრომლებს. – ხალხი გველოდება, ესენი თვითონ გაარკვევენ თავიანთ საქმეს.

ჟღალთმიანი მალაზიაში შევიდა, გაცდა ვიტრინებს და ზორბას კართან შეჩერდა, ერთი გაფიქრება გაიფიქრა, დავაკაკუნო თუ არაო. არ დაუკაკუნებია და მოურიდებლად შეაბიჯა. ზორბა ფანჯარაში იხედებოდა, არ შემობრუნებულა.

– მესმის შენი, ჩემო კარგო, – თბილად დაიწყო ჟღალთმიანმა, – ვიცი, არ მოვიქეცი მაინცდამაინც სწორად. მართალია, როგორმე უნდა შემეტყობინებინა, მაგრამ ვერ მოვახერხე, გადაუდებელი საქმე მქონდა, ჩემი ჩამოსვლით კი ის საქმე გაფუჭდებოდა. მოვავგარე და ჩამოვედი. შენ რას ფიქრობდი, დავიკარგებოდი? ან ფულს აგახევდი? ჩემო კარგო, მე შენთან დიდი გეგმები მაქვს. წინ დიდი საქმეებია, რომელსაც მარტო ვერ მოვერევი. ის ფულიც ჩამოგიტანე თავისი პროცენტებით, როგორც შეგპირდი.

ჟღალთმიანმა დიპლომატის ჩანთა მაგიდაზე დადო, საკეტი გააჩხაკუნა და გახსნა. ჩანთა სავსე იყო ფულით.

– მე საქმის კაცი ვარ და არა ვილაც ჟიგოლო. – ვერანაირი რეაქცია რომ ვერ შეამჩნია ზორბას, კიდევ უფრო დატკბა და ლამის ენის მოჩლეკით უთხრა, – კარგი, გეყოფა, შევრიგდეთ. ასეთი იყო საქმის ვითარება.

ჟღალთმიანი ზორბას მიუახლოვდა და ხელი გადახვია. ქალმა გველნაკებნივით მოიშორა ხელი, ისევ ფანჯარაში იცქირებოდა და უაზროდ გაჰყურებ-

და ქუჩას. მერე მხრები აუცახცახდა და ხმამალა ატირდა.

– როგორ შეგეძლო, როგორ! ერთი სიტყვა მაინც როგორ არ მომანვდინე, რა არ ვიფიქრე, თუ ცოცხალია, ხმას რატომ არ მანვდის-მეთქი. კარგ ხანია გამოგიგლოვე, გამოგიტირე და დაგმარხე. ბიძა-შენმაც ვერაფერი მითხრა.

– არ შეიძლებოდა ჩემი გამოჩენა, საყვარელო, საქმეს ჭირდებოდა ასე. მე დიდ საქმეს ვარ შეჭიდებული. ფულს კარგად ვშოულობ, მაგრამ უფრო დიდი ფულია საჭირო.

ჟღალთმიანი ისევ მიუახლოვდა ქალს, ხელები შემოხვია და თავი მხარზე ჩამოადო. ქალი გაყურდა. მერე შემობრუნდა და აზლოუქუნებული მკერდში ჩაეკრა. ცრემლებს ღვრიდა, ზურგზე მუშტებს უბრაზუნებდა და გაიძახოდა, – არ უნდა მიგეტოვებინე ამდენ ხანსო.

ის ლამე სიყვარულში გაატარეს. მეორე დღეს ჟღალთმიანმა დამცხრალი და დამშვიდებული ზორბა გვერდზე მოისვა და საუბარი გაუბა:

– ამ ჩანთაში დიდი ფულია, მე რამდენიმე დღით ისევ გავალ. კიდევ მჭირდება ფული. ძალიან დიდ საქმეს შევეჭიდე და შენი დახმარება დამჭირდება, იქნებ შენც დამიმატო, ან ვინმეს გამოართვა. ამ საქმეს რომ მოვრჩებით, მერე ამოსუნთქვის საშუალება მოგვეცემა. ფული ბევრი გვექნება და დასვენებაც არ გვანყენს. ჰა, რას იტყვი? რა მოხდება, ჩვენც რომ გავინავარდოთ სადმე? მაგალითად, მოიცა მოვიფიქრო, – თავი მოიქეცა, თვალები მოჭუტა და მერე მხიარულად თქვა, – კანარის კუნძულებზე. ხო, კანარის კუნძულებზე. გვანყენს თუ რა? რითი ვართ სხვაზე ნაკლები. მოვწყდეთ ამ ქაოსს და ახალი მიზნები და გეგმები დავისახოთ.

ქალიც აჰყვა ოცნებაში:

– რომ გაიგებენ, არ დასკდებიან შურით?

– ახლა ერთი დღით გავალ, ფულს შენ დაგიტოვებ, სად ვიარო ამდენი ფულით. ფული ჩგანსაცდელია. ადამიანი არ უნდა ექებდეს განსაცდელს. ის თვითონ მოვა, როცა საჭირო იქნება. და მთავარი, არ უნდა შეგეშინდეს, განსაცდელი განართობს და ჭკუას გასწავლის. ოღონდ კიდევ ვიმეორებ, შენ არ უნდა შეყო თავი ძალით განსაცდელში. – კიდევ ბევრი იფილოსოფოსა ჟღალთმიანმა და ბოლოს უთხრა, – აქ ორი ტელეფონია. ერთი ჩემთვის, ერთი შენთვის, ახალი ხილია, ერთეულებს აქვთ მხოლოდ. ნებისმიერ დროს შეგიძლია დამიკავშირდე. ნავედი ახლა, დაფაცურდი, მარიფათი არ გაკლია, რაც მეტი – მით უკეთესი.

ორი დღის შემდეგ ჟღალთმიანმა თავის ფულს ზორბას მოგროვილი დაამატა და ქალაქიდან გავიდა. არც დამშვიდობებია – ვერ ვიტან ზემდეტ სენტიმენტებსო, გააზრებას ვერ მოასწრებ, ისე მალე დავბრუნდებო... მას შემდეგ ზორბას ჟღალთმიანი აღარასოდეს უნახავს.

(დასასრული შემდეგ ნომერში)

ბლოში წაგიყვან...

ხელში აყვანილს ბლოში წაგიყვან,
გავეჯიბრები სვლაში, ნიავსა,
მთის ყვავილების გვირგვინს დაგადგამ,
თმებში ჩაგაწნავ ვარდს და იასა;

კლდეთა ფიქალით ციხეს აგიგებ,
თალიანსა და ქონგურიანსა,
შურთხის ბუმბულის ლოგინს დაგიგებ,
სანოლად მოგცემ ჩემს მკერდს მზიანსა...

ტანზე ჩაგაცმევ ლამაზ ტალავარს,
ყელზე დაგიკიდებ ვერცხლის შიბებსა,
ზვავის წყლით დაგბან, მაგ, ბროლის სხეულს,
დაგიკოცნ ბაგეს, პირიმზიანსა;

წყლისა მაგივრად, რძეს შეგინაცვლებ,
მოგინველ ირემს, – ხალებიანსა,
დეკაზე შემწვარ ჯიხვის მწვადს გაჭმევ,
ქალებს დაგიცხოვ ხავინიანსა;

არ მოინყინო! შველის ნუკრს მოგგერი,
შენსავით ლამაზ თოლებიანსა,
ალაზნის ქალის ხობობს მოგიყვან,
დაგიჭერ კალმასს, წინწკლებიანსა...

ციხეს აგივსებ მთის ყვავილებით,
ბლოს რომ შვენის და ათასფერია,
გიძღვნი სიყვარულს, მასზე ძვირფასი,
ამქვეყანაზე არაფერია...

ჩემო, პატარა ხევსურო

ჩემო, პატარა ხევსურო,
არწივის მართვეს გადარებ,
სამშობლოსათვის – ბრძოლებში,
ხელში აყვანილს გატარებ.

ნეტავი, გიგი, მე და შენ,
ავმალდეთ ხატის კარზედა,
ჩვენც შევენიოთ სამშობლოს,
არაგველების კვალზედა.

ღმერთო, მაღალო, მაღლობა,
ჩვენს სალოცავებს, – დიდება!
გიგაურების ბუდიდან
არწივი ამოფრინდება.

ნელის

მოფრინავენ ციდან,
ფანტელები სველი,
გათეთრა თოვლმა,
მინდორი და ველი.

აყვავილდა ნუში,
დაჩნდა მთათა ნვერი,
ეფერება ყვავილს
ფუტკარი და მწერი.

ჩამოსულან ტყიდან
კურდღელი და შველი,
შენ, კი, არა ჩანხარ, –
ნაღვლიანი გელი.

მომიფრინდი ახლოს,
შემოგხვიო ხელი,
შენგან მიტოვებულს,
გულში მათოვს, ნელი.

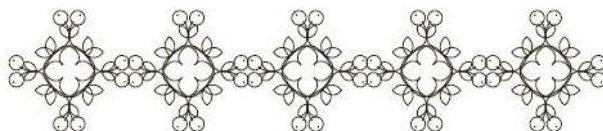
ბარტყებისთვის ზრუნავს –
შაშვი მგალობელი,
ნუ დამტოვებ, – მარტოს,
გვედრები ნელი...

ლალის წყარო

თხილების ძირში, შირიმის ლოდებით,
წყარო ავაშენე ლალის სახებით,
წყაროს სახებით, – შენ მესახები,
შორ გზას გავცქერ, და... კვლავ გელოდები...

შენს გარეშე, ტრფობის სიმი გამინყდება,
თუმც, არ მწყალობ, მაინც, ისევ, გელოდები,
ასე მწყურვალს ლალის წყარო დამიშრება,
მოდ, მომხსენ, მოლოდინის, მე, ლოდები.

შენზე ფიქრებში დღეებს ვაღამებ,
შენა ხარ ჩემი ოცნების ქალი,
მე, – სიყვარულის მუზას გადარებ,
გნატრობ, უსაზღვროდ მიყვარხარ ლალი.

სიხარულის კურცხლები. ყვავილების თაიგული კულისებში მდგომ პირველივე შემხვედრს გაუნოდა ისე, რომ არც შეუხედავს და გასახდელისაკენ გაემართა. მაყურებელთა ტაშის გრიალი არ ცხრებოდა. უნდოდა გასახდელში განმარტოებულიყო თავის მოზღვავებულ სიხარულთან ერთად. ვიღაცამ მკლავზე მოსწია. ყვავილები რომ გაუნოდა ის ქალი იყო. „ეს თაიგულიდან ჩამოვარდა, ალბათ თქვენია“. არც დაუხედავს, ისე გამოართვა და გასახდელში შეიკეტა. სარკის წინ აღმოჩნდა. „ოჰ ეს პროდიუსერები, ყველა თავის ნებაზე გათამაშებს“. სასწრაფოდ გადაიძრო მინი კაბა და სარკეში თავის მოშიშველებულ მკერდს მოჰკრა თვალი, რომელიც მღელვარებისგან ზევით-ქვევით აუდიოდა. გრძელი, ცისფერი კაბა მონახა და გადაიცვა. მხოლოდ ახლა გაახსენდა კულისებში ქალის მიერ გადმოცემული, რომელიც სარკის წინ დაეგდო. ხელში აიღო. ოთხად გაკეცილი ბარათი აღმოჩნდა. „სინიორინა ვილანის“ – ეწერა ზემოდან. სწრაფად გაშალა. „ყვავილებთან ერთად მინდა მოგიძღვნათ გული და თავს უფლებას მივცემ ნახევარი საათის შემდეგ შემოსასვლელ კართან დაგელოდოთ. მარიო ბეტი“.

კიდევ ერთხელ გადაიკითხა. ეს სახელი არაფერს ეუბნებოდა. ვის უნდოდა მისი ნახვა? „ასეთები აღარ მომეშვებიან. იდგეს და მელოდოს თუ არ მოსწყინდება“.

კარზე დააკაკუნეს. მისი მშობლები აღმოჩნდნენ. სათითაოდ მიულოცეს წარმატებით გამოსვლა, მაგრამ რომელ ადგილს ულოცავდნენ, ჯერ არც ერთმა არ იცოდა. კონკურსი ხომ კვლავ გრძელდებოდა. „მე ახლავე დავბრუნდები, აქ დამელოდეთ“, – და გარეთ გავიდა. თვითონაც ვერ მიხვდა, რატომ მიატოვა მშობლები, გულის გამანყალბებელ დარიგებას მოერიდა, თუ უნდოდა გაეგო ვინ იყო ის კადნიერი, რომელიც შეხვედრას სთხოვდა.

შეუმჩნევლად გამოვიდა გარეთ. ახლომახლო არავინ იყო. მოშორებითაც მოათვალიერა, მაგრამ ამაოდ. მხოლოდ ჯგუფ „მატია ბაზარის“ მელოდიები არღვევდა მყუდროებას, რომელიც დარბაზიდან ყრუდ აღწევდა. „ალბათ ვიღაცამ ჩემი გამასხარავება განიზრახა“. შეტრიალდა და ის-ის იყო უნდა შესულიყო, რომ უკანიდან ვილაცის ხმა მოესმა.

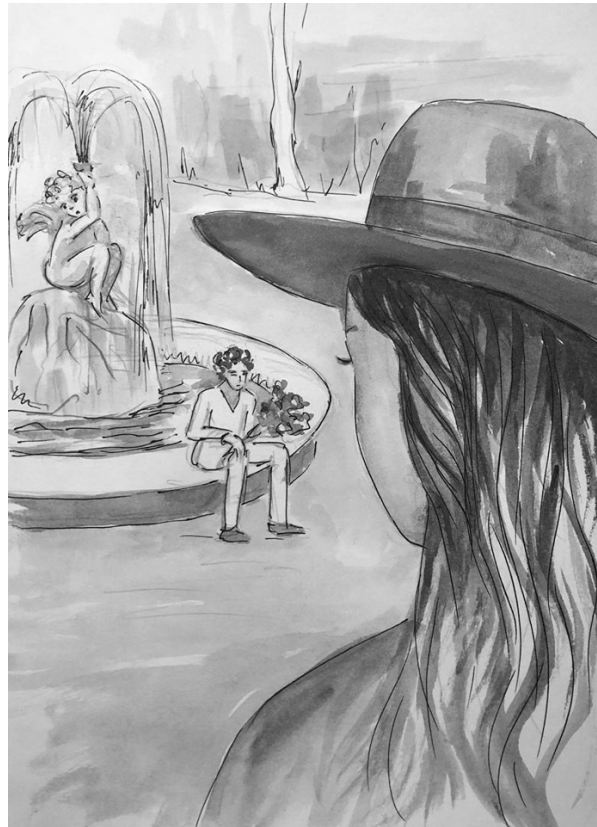
– იქნებ ჩემგანაც მიგელოთ მოკრძალებული მოლოცვა?

შემობრუნდა. მის წინ ახალგაზრდა, თმახუჭუჭა ვაჟი ილიმებოდა.

– კი მაგრამ...

– ნება მიბოძეთ გაგეცნოთ, თქვენი ნიჭის დიდი თაყვანისმცემელი მარიო ბეტი.

სინათლის მკრთალ შუქზე არცთუ ისე სიმპათიური ეჩვენა.

მხატვარი სოფიო ქელიძე

– ისლა დამრჩენია ამ ქათინაურისთვის მადლობა მოგახსენოთ, ოღონდ მეორედ ნუღარ შენუხდებით ნურც ქათინაურისთვის და ნურც ნერილის დანერისთვის.

შეტრიალდა და კარისკენ გაემურა.

– სინიორინა, თუ შეიძლება მომისმინეთ.

„მართლა როგორი კადნიერი ყოფილა“. შეჩერდა.

– სინიორინა, იქნებ დაგეთმოთ რამოდენიმე ნუთი. თქვენ ამით არაფერს დაკარგავთ. სამაგიეროდ, თქვენი ერთი შეხედვით შეგიძლიათ უდიდესი სიამოვნება მიანიჭოთ და სიცოცხლის წყურვილით აღანთოთ ადამიანი.

– კარგი, გისმენ, ოღონდ დიდხანს არ გააჭიანურო.

– მხოლოდ ერთი პირობით.

„ახლა პირობების წამოყენებაც მომინდომა“. ალბათ იმიტომ უპასუხა ასე დაუფიქრებლად, რომ თავიდან მოშორება სურდა მისი.

– კარგი, თანახმა ვარ!

– თქვენ უნდა შემხვედეთ მხოლოდ ორშაბათს, რადგან დღეს თქვენი ღიმილი თქვენვე გეკუთვნით და თქვენს ბედნიერებას სხვას ვერ გაუნანილებთ... ორშაბათს, საღამოს ხუთ საათზე გელოდებით სიყვარულის ღმერთთა ნალკოტში. ნახვამდის!..

ცოტა ხანს კიდევ იდგა და გაკვირვებული მისჩერებოდა ნელი ნაბიჯით სიბნელეში შემავალი ახალგაზრდის ფართო მხრებს. „რა უცნაური

ახალგაზრდაა“, ჩაიცინა და წერილის ჭმუჭვით, რომელიც ხელში შერჩენოდა, თეატრში შევიდა.

...ყველა გვერდს უქცევს ჩაფიქრებულ ახალგაზრდა ქალიშვილს, რომელსაც ნელი სიო საამოდ ესალბუნება გამლილ თმაზე.

დღევანდლამდე არც გახსენებია იმ ვაჟის საქციელი და დანაბარები. მთელი კვირა დღე საქმეებზე სირბილს მოანდომა, რაც კონკურსის შედეგებთან იყო დაკავშირებული. საღამოს ფესტივალში მონაწილეთა პატივსაცემად მონყობილ ბანკეტს დაესწრო. დღეს კი, როცა ვილაცამ ორშაბათი დღე ახსენა, უეცრად ამოუტივტივდა თავში, „ორშაბათს საღამოს...“ და დილას აქეთ მოსვენებას არ აძლევს ფიქრი იმაზე, წავიდეს თუ არა. არა, ნაცნობი რომ იყოს უეჭველად წავიდოდა, მაგრამ მთლად უცხოს ენდოს?.. „არა, არა! არ წავალ!“ გადანყვებდა ამას და მსწრაფლ თვალწინ უდგებოდა ვაჟის სახე, როდესაც ეუბნებოდა: „შეგიძლიათ სიცოცხლის წყურვილით აავსოთ ადამიანი“.

„რა უცნაური ახალგაზრდობაა, როგორ საინტერესოდ იციან სიყვარულის ახსნა“.

მთავარი ქუჩიდან გადაუხვია. აქ მანქანები შედარებით ნაკლებ ხვდებოდა. ესიამოვნა, ვერ იტანდა მანქანების ხმაურს, თუმცა თვითონაც ახალთახალი კადილაკი ჰყავდა, მაგრამ უფრო ხშირად ფეხით დადიოდა, რადგან უყვარდა სინყნარე და ბუნების წიაღში განმარტოება. ცდილობდა ბუნებისგან შეეცნო ის საიდუმლო, რომელსაც სულის დამშვიდება შეეძლო და ბუნების შრიალი მუსიკალურ ნაწარმოებებში აეხმიანებინა. ფესტივალში წარმატებასაც ხომ ამას უმადლიდა, ბუნების ხმოვანებას, საიდანაც შექმნა ის საინტერესო კომპოზიცია, რომელიც ასე გულთბილად მიიღო მაყურებელმა.

ფიქრებში გართული შეუმჩნევლად მიუახლოვდა ბაღს. შესასვლელ კართან აყუდებული ორი უზარმაზარი ქანდაკება გულლიად ეპატიჟება ეულად შთენილ ქალიშვილს „სიყვარულის

ბაღში“. გრძელთმიანი, უწვერულვამო აპოლონი ლირით ხელში, თითქოს მისივე სიმღერებით ეხმიანება, ხოლო მის გვერდით მდგარი დიანა ჩირალდანს უნათებს და გზას ულოცავს სიყვარულის ღმერთებისკენ მიმავალ ქალიშვილს. ევკალიპტებისა და მაგნოლიების იქით, აუზის შუაგულში ორი შეყვარებულის ქანდაკება შენიშნა. ადონისა და ვენუსს ვერაფერს აკლებდა თავზე დადენილი შადრევნის ძლიერი ნაკადი, რომელიც მათივე ხელის თითებიდან ატყორცნილი ეღვრებოდათ ზედ. ამიტომაც უწოდებდნენ „სიყვარულის ნალკოტს“ ამ ბაღს.

შადრევანსა და ქანდაკებას მოჰკრა თვალი და მისივე მოეგო გონს. მიხვდა, დაფიქრებული შემთხვევით წამოსულიყო აქეთ მუზეუმის მაგივრად. ხელზე დაიხედა. „ყვავილებთან ერთად მიწა მოგიძღვნათ გული...“ აღარ ახსოვდა როდის ამოიღო წერილი, რომელსაც ახლა ასე ნერვულად ჭმუჭვინდა და ვერაფერი მოეხერხებინა. „იქნებ კიდევ შემიძლია უკან გაბრუნება?.. ალბათ უკვე გვიანი იქნება...“ კვლავ შადრევანს ჰკიდა თვალი, საიდანაც მზერა ნელ-ნელა დაბლა ჩამოაცოცა. ყმანვილი შენიშნა, რომელიც ყვავილებით ხელში ვილაცას ელოდა. დააკვირდა, მაგრამ ვერ შეიძინო, რადგან სიბნელეში კარგად ვერ დაემახსოვრებინა მისი სახე. მაგრამ მალევე მიხვდა, რომ ეს მხარბეჭიანი და თმახუჭუჭა ახალგაზრდა სხვა არავინ იყო, თუ არა ის და გული ძალუმად აუძგერდა. ახლა უკვე ნამდვილად გვიანი იყო უკან გაბრუნება და გაბედული ნაბიჯით ვაჟისკენ გაემართა, რომელიც უკვე სხივჩამდგარი თვალებით მოსჩერებოდა მას.

ასეთი რამ მას მაშინაც არ დამართნია, როცა კონკურსის შედეგები გამოაცხადეს. ახლა სულ სხვანაირი გულის ძგერა იგრძნო. მიხვდა, რომ მის სულში ჩაიღვარა ახალი სხივი, რაღაც უცხო გრძნობა, რომელიც მოულოდნელად შემოიჭრა და ვაჟის გამონვდილი თაიგულისკენ თავისთავად იზიდავდა.

მხატვარი
ზაქრო ფიცხელაური

„სხვათაბედა“ ქალბატონი

ახლაც სიამოვნებით ვისხენებ იმ დროისთვის კახეთის ავტორიტეტულ გაზეთ „ალაზნის განთიადში“ დამწყები ჟურნალისტების ერთად მუშაობის წლებს, როცა გამოუცდელი, მაგრამ ერთუზიანობით აღსავსენი, ცხოვრების შუაგულიდან ამოკრებილი პრობლემური წერილებით ვქმნიდით გაზეთის სახეს. მაგრამ, აი, გამოსდა ხანი და ჩემ კოლეგა ლამარას გულმა მეცნიერებისკენ გაუწია... თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, სადაც მან წარმატებით დაცვა სადოქტორო დისერტაცია, წლების განმავლობაში მუშაობდა პრორექტორად, შემდეგ მრავალპროფილიანი ფაკულტეტის დეკანად, პედაგოგიკა-ფსიქოლოგიის კათედრის გამგედ, რასაც საუნივერსიტეტო გაზეთ „მოდღარის“ რედაქტორობასაც უნარიანად უთავსებდა. ყოველივე ამის პარალელურად არ იზარებდა და თეთრწყლების სკოლაში, სადაც სწავლა-აღზრდის საქმე საკმაოდ მოიკოჭლებდა, საოჯახო ეთიკისა და ფსიქოლოგიის კურსის წაკითხვასაც ახერხებდა.

თელავის უნივერსიტეტის მაშინდელი ინგილო სტუდენტები დღესაც სიყვარულით იხსენებენ „ლამარა დედად“ მონათლული პრორექტორის მიერ მათ სასიკეთოდ განეულ რიგ ღონისძიებათა მადლს, რამაც ისინი ცხოვრების დიდ გზაზე გამოსაყვანად მოამზადა. სასწავლებლის ხელმძღვანელობამ იცოდა, რომ საერთო საცხოვრებელში დაბინავებულ ინგილოებს უჭირდათ და ჩასაცმელითა და საკვებითაც ეხმარებოდნენ, არც საინგილოში მოქმედ ქართულ სკოლებს ივინყებდნენ და ყოველი ახალი სასწავლო წლის დასაწყისში საჭირო სახელმძღვანელო ნიგნებითა და დამხმარე ლიტერატურით ამარაგებდნენ.

ლამარა იანვარაშვილისგან ხშირად გაიგონებთ – ბავშვები ჩემი ყველაზე დიდი ტკივილიაო და თავად შვილების არმყოფი ქალბატონი სხვათა შვილების სიყვარულით იამებს ამ ტკივილს, ძმისშვილებისთვის განეულ ზრაპრულ ამაგზე რომ აღარაფერი ვთქვათ... როგორც უნივერსიტეტში, ისე თელავქალაქში მას ბავშვების სასიკეთოდ იმდენი ჭაპანწყვეტა გადაუტანია, რომ ომში მეომარი ვაჟკაცის გმირობას არაფრით ჩამოუვარდებდა. ამის დასტურია მაშინდელი თელავის სკოლა-ინტერნატი, სადაც მშობლების ზრუნვას მოკლებული ბავშვების გასაჭირს ლამარას მზრუნველი ხელის მადლი მალამოსავით ეცხოვრდა. ლამარა იანვარაშვილი ისხენებს:

ის 2500 ლარი, იაკობ გოგებაშვილის პრემიაში რომ მომცეს, მთლიანად სკოლა-ინტერნატს გადავურიცხე, ამავე მიზნით გამოვიყენე აკაკი წერეთლის სახელობის პრემია, თეთრწყლების სკოლასა და მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის თელავის ფილიალში წაკითხული ლექციების საფასურად აღებული თანხები. ერთ ცივ ზამთარში 14 ათასი ლარიც შევაგროვეთ და ინტერნატის მოსწავლეებს იმ ფულით თბილი ტანსაცმელი შევუძინეთ.

სხვათა ბედზე ერთთავად მაფიქრალ ლამარა იანვარაშვილს (ეტყობა, „სხვათაბედა“ ამიტომ შეარქვეს), ბავშვებზე ფიქრი მაშინაც არ მოსცილებია, როცა ტურისტული საგზურით გერმანიაში იმოგზაურა. დღემდე შეძრულია იმ არაადამიანური სისასტიკით, რაც ოსვენციმისა და ბუხენვალდის საკონცენტრაციო ბანაკებში იხილა. გერმანელმა ხალხმა სვასტიკიანი ფაშისტების მიერ ჩადენილი ამ გაუგონარი დანაშაულისთვის მსოფლიოს მოუბოდიშა და განაწყენებულთა გულის მოსალობად გახსნა ბავშვთა სარეაბილიტაციო ცენტრი, სადაც დედამიწის სხვადასხვა კუთხიდან ჩასულ ავადმყოფ და ტრამვირებულ ბავშვებს უფასოდ მკურნალობენ. იმ ცენტრში მოხვედრა იოლი არ გახლავთ, მაგრამ გერმანიიდან დაბრუნებულმა ლამარამ პარლამენტსა და მთავრობაში იმდენი ირბინა, ვიდრე თელავიდან გერმანიაში სამკურნალოდ ბავშვი აეროპორტში პირადად არ გააცილა. სამაგიეროდ, იმ ბავშვების მშობლებთან ერთად გულით გაიხარა, როცა თელავში დაბრუნებული ის ტრამვირებული მოზარდები სრულიად ჯანმრთელი და საღსალამათნი იხილა.

დაუჯერებლად შეიძლება მოგეჩვენოთ, როცა გაიგებთ, რომ ქალბატონმა ლამარამ, ბევრ სხვა სიკეთესთან ერთად, მოზარდების სურვილებზეც იზრუნა და ერთ მშვენიერ დღეს 21 ბავშვი ალავერდის მონასტრის მახლობლად გამომავალ ალაზნის ფშანის კამკამა წყალში მამა ალექსანდრეს მოანათვლინა. მათ შორის ერთი ქისტი გოგოც იყო, რომელიც თავისი სურვილით ქრისტიანად მოექცა. აქვე მინდა გაგაცნოთ ლამარას შვილობილები – ანა, თამარი, გიორგი, ანდრია და სხვანი, რომლებიც დედობილს მრავლად ჰყავს თელავში. მათგან ზოგი ბებიას ეძახის, ზოგი – დიდედა ლამარიას, ზოგნიც ქუჩაში შეხვედრისას ყვავილების თაიგულებით ესიყვარულებიან.

ასეა, ლამარა იანვარაშვილის მოღვაწეობის

სათავეში მარადუცვლელად ბავშვები დგანან, მაგრამ მისთვის არც საზოგადოების პოლიტიკურ-სოციალურ პროცესებში მონაწილეობა გახლავთ უცხო ხილი, უკვე წლებია, ნაყოფიერად საქმიანობს ლამარას მიერ დაფუძნებული თელაველ მხცოვან ინტელექტუალთა საკრებულო და შარშან მაისში მისივე ინიციატივით შექმნილი შუამთის ეროვნული საძმო-სამეგობრო, რომელიც მუშაობს დევიზით – ჩვენ ქართული საქართველო გვინდა, ჭეშმარიტად სუვერენული საქართველო, ლალი, ქედუხრელი, ფესვმაგარი,

გაუტეხელი ქართველების საქართველო, სადაც ერი და ბერი გაერთიანდება დასავლეთიდან მოძალებულ უზნეობასთან საბრძოლველად, ეროვნული ღირებულებების დაცვა-გამრავლებაში აქტიური მონაწილეობით ღირსების გრძნობას დაუბრუნებს თითოეულ ჩვენგანს.

დღეგრძელობა და მზეგრძელობა ჩვენო კოლეგავ და მეგობარო, „სხვათაბედა“ ქალბატონო – ლამარა იანვარაშვილო!

ოთარ ხუციშვილი

ღვანლმოსილ, თელაველთათვის უსაყვარლეს და პატივისცემ ქალბატონ ლამარა იანვარაშვილს ვულოცავთ საიუბილეო თარიღს. ქალბატონი ლამარა დღესაც დაუცხრომლად იღვწის ყოველივე ქართულის შენარჩუნება-განვითარებისათვის და მშობლიური თელავის უკეთ წარმოჩენისათვის.

ქალბატონ ლამარას ვუსურვებთ ჯანმრთელობას და ამოუწურავ სიმხნევებსა და შთაგონებას!

**მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთი“,
ჟურნალ „ოლას“ რედაქცია**

ჰოეტის ეხთი ექსი

ღარქჳან ჭანკოტაქი

ჰერას!

ექღვნება თანაკლასელის – ექიმ
ჰერა ჯეჯვილაშვილ-ხუცაიძის
ხსოვნას, რომელიც, 1977 წელს,
თელავის სტომატოლოგიურ პოლიკლინიკაში
გაზის აფეთქების შედეგად,
რამდენიმე თანამშრომელთან ერთად დაიღუპა.

გამორჩეული იყავ სიკეთით,
მიტომ გვიყვარდი, უზომოდ, ყველას,
გახალისებდა მზე სიცოცხლისა,
სხივად რომ ადგა მშობლიურ თელავს.

იმ დღეს... თელავი ფორიაქობდა,
შემოგვწოლოდა დარდი და სევდა,
ირგვლივ ისმოდა: კვნესა, ტირილი,
ცასა სწვდებოდა – „ვაიმე დედა...“

ბოლოს რომ გნახე, უკვე, თბილისში,
ითვლიდი წუთებს, თითქმის დათვლილებს,
გაკოცე ნაზად, შენ კი მითხარი,
როგორ ხედავდი ბინდის აჩრდილებს.

ვაი, პირველი ნახვედი ჩვენგან,
სამოთხეში ხარ... ჩვენ ყველას გეჯერა,
როგორ დაგვაკლდი თანაკლასელებს,
როგორ აკლიხარ, შენ, შვილებს — ჰერა.

გაითავისებს ადამიანი. ხელოვნება ადამიანურია ამ სიტყვის ყველაზე ღრმა გაგებით; იგი მომდინარეობს ადამიანიდან და მიემართება ადამიანისაკენ – მისი ყველაზე ცოცხალის, კეთილისა და საუკეთესოსაკენ. იგი ადამიანთა სულების ერთობას ემსახურება“. კარგად, ძალიან კარგად არის ნათქვამი! აქ რიგი აზრებისა ისე უღერს, როგორც მშვენიერი აფორიზმები. სიმდიდრეს, რომელსაც აძლევს ადამიანს ხელოვნების ნიმუშების გაგება, ვერაფერს ნაართმევს; ეს ნიმუშები ყველგან არის, მათ მხოლოდ დანახვა უნდა.

ბოროტება კი ადამიანში ყოველთვის დაკავშირებულია მეორე ადამიანისადმი გაუგებარ დამოკიდებულებასთან, სულის მტანჯველ გრძნობასთან და კიდევ უფრო მტანჯველ არაკეთილგანწყობასთან. როცა ადამიანს ჭამს ეს მუდმივი ბოროტების გრძნობა, მისთვის ცხოვრებას ეკარგება ხიბლი. ბოროტი ადამიანი თავის თავს თავისივე ბოროტებით სჯის, იგი სიბნელეში თავის თავს ნთქავს, პირველ ყოვლისა.

ხელოვნება თავისთავად სინათლეა და ამავდროულად ანათებს ადამიანის ცხოვრებასაც; კვლავ ვიმეორებ: იგი აკეთილშობილებს ადამიანს, ანიჭებს მას ბედნიერებას.

მაგრამ ხელოვნების ნიმუშების გაგება არც თუ ისე ადვილია. ეს უნდა ვისწავლოთ, ვისწავლოთ ხანგრძლივად, მთელი სიცოცხლე, რამეთუ ხანგრძლივი შესვენებები ხელოვნების შეცნობისაკენ სწრაფვაში არ შეიძლება. ამით მხოლოდ უკან, გაურკვევლობის ბურუსში გადავდგამთ ნაბიჯს. ხელოვნება ხომ ყოველთვის ახალი მოვლენებისკენ გვიბიძგებს და ამაშია მისი უზარმაზარი სიკეთე. გაიხსნა ჩვენთვის სასახლის ერთი კარი, მის მიღმა სხვა კართა გაღების ჯერია.

როგორ ვისწავლოთ ხელოვნების გაგება? როგორ სრულვყოთ ეს გაგება ჩვენში? რა თვისებებს უნდა ვფლობდეთ ამისთვის? მე არ ვაპირებ რეცეპტების მოცემას. მე არაფრის მტკიცება არ მინდა კატეგორიულად, მაგრამ არის თვისებები, რომლებიც მეტნაკლებად საჭიროდ მესახება ხელოვნების ნამდვილი გაგებისთვის. ეს თვისებებია: გულწრფელობა, პატიოსნება, გულის გახსნა ხელოვნების ნაწარმოებთა მისაღებად.

ხელოვნების შემეცნების შესწავლა უპირველესად საკუთარი თავიდან, საკუთარი გულწრფელობიდან უნდა დავიწყოთ.

სწორად ამბობენ ვილაც-ვილაცების შესახებ: მას თანდაყოლილი გემოვნება აქვს. სულაც არა! თუ თქვენ დააკვირდებით ადამიანებს, რომელთა შესახებაც შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ისინი გემოვნებიანი არიან, ყველას ერთ საერთო ნიშანს შეამჩნევთ – ისინი თავიანთი ბუნებით პატიოსნები და გულახდილები არიან, ამიტომაც შეითვისეს ბევრი რამ.

მე არასოდეს შემიმჩნევია, რომ გემოვნება მემკვიდრეობით გადაეცემოდეს. გემოვნება იმ თვისებებში არ შედის, რომლებიც გენებით გადაეცემა,

თუმცა გემოვნება ოჯახში ყალიბდება. ოჯახზე, მის კეთილშობილებაზე ბევრია დამოკიდებული.

ხელოვნების ნაწარმოებს არ უნდა მიუვადგეთ წინასწარი განწყობით, არ უნდა შევაფასოთ ის უკვე ჩამოყალიბებული „შეხედულებით“, მოდის თვალსაზრისით, მეგობრების შეხედულებებზე დაყრდნობით, ანდა არამეგობრულად განწყობილთა უარყოფითი შეხედულებებიდან გამომდინარე. უნდა შეგვეძლოს ხელოვნების ნაწარმოებთან „პირისპირ“ დარჩენა.

თუ თქვენ ხელოვნების ნიმუშის შეცნობისას აპყვებით მოდას, სხვების თვალსაზრისს, ეცდებით, სხვებს დახვეწილად და ნატიფად მოაჩვენოთ თავი, თქვენ თქვენს თავში ჩაახშობთ იმ ბედნიერებას, რომელსაც სიცოცხლე ხელოვნებას ანიჭებს, ხოლო ხელოვნება – სიცოცხლეს.

თავის მოჩვენებით, თითქოს გაიგეთ, რაც სინამდვილეში ვერ გაიგეთ, ატყუებთ არა სხვებს, არამედ საკუთარ თავს. თქვენ ცდილობთ, დაარწმუნოთ საკუთარი თავი, რომ რაღაც გაიგეთ; ბედნიერება კი, რომელსაც ხელოვნება გვანიჭებს, თავისთავადია, როგორც ყოველგვარი ბედნიერება.

მოგწონთ? – ასეც უთხარით საკუთარ თავსაც და სხვებსაც, რომ მოგწონთ, ოღონდ თავს ნუ მოახვევთ მათ თქვენს შეხედულებებს, ანდა, რაც უფრო ცუდია, თქვენს ვერგაგებას; ნუ ჩათვლით, რომ თქვენ ისევე აბსოლუტური გემოვნება გაქვთ, როგორც აბსოლუტური ცოდნა: პირველი შეუძლებელია ხელოვნებაში, ხოლო მეორე – მეცნიერებაში. პატივი ეცით ხელოვნებისადმი დამოკიდებულებას საკუთარ თავშიც და სხვებშიც და გახსოვდეთ ბრძნული შეგონება: „გემოვნებაზე არ კამათობენ“.

ნიშნავს თუ არა ეს იმას, რომ საკუთარ თავში ჩავიკეტოთ, დავკმაყოფილდეთ საკუთარი თავით, ჩვენი დამოკიდებულებით ხელოვნების ნაწარმოებისადმი? „მე ეს მომწონს! ეს კი არ მომწონს!“ და მორჩა, აქ დავსვათ წერტილი. არავითარ შემთხვევაში. ხელოვნების ნიმუშების აღქმამ არ უნდა მოგვგვაროს კმაყოფილების გრძნობა (არ უნდა დავგავკმაყოფილოს – ნ.ა.). უნდა ვისწრაფოდეთ, გავიგოთ ისიც, რაც ვერ გავიგეთ, ანდა ჩავუღრმავდეთ იმას, რაც გავიგეთ, ან, რაც ნაწილობრივ გავიგეთ. ხელოვნების ნიმუშის შეცნობა ყოველთვის არასრულია, რადგან ხელოვნების ნამდვილი ნიმუში თავისი სიმდიდრით ამოუწურავია.

ამოსავალად, როგორც უკვე ვთქვი, სხვების თვალსაზრისი არ უნდა ჩავთვალოთ, მაგრამ მათ აზრს პატივი უნდა ვცეთ, ანგარიში უნდა გავუწიოთ. თუ სხვების აზრი ხელოვნების ნაწარმოების შესახებ უარყოფითია, იგი, ძირითადად, აღარც არის საინტერესო. საინტერესო სხვაა: თუ ბევრი გამოთქვამს დადებით აზრს, თუ რომელიმე მხატვრისა, რომელიმე სამხატვრო სკოლისა ესმით ათასებს, მაშინ ქედმაღლობა იქნებოდა გვემტკიცებინა, რომ ყველა ცდება და მხოლოდ თქვენ ხართ მართალი.

მართალია, გემოვნებაზე არ კამათობენ, მაგრამ

გემოვნებას ავითარებენ, ავითარებენ საკუთარ თავშიც და სხვებშიც. უნდა ვისწრაფოდეთ იქითკენ, რომ გავიგოთ ის, რაც სხვებს ესმით, განსაკუთრებით, თუ ეს სხვა – ბევრია. ხომ არ შეიძლება, რომ ეს სხვანი და სხვანი მატყუარები იყვნენ, თუ ისინი ამტკიცებენ, რომ მათ რაღაც მოსწონთ, რომ მხატვარი თუ კომპოზიტორი, პოეტი თუ სკულპტორი სარგებლობს უზარმაზარი და შეიძლება ითქვას, მსოფლიო აღიარებითაც. საერთოდ, არსებობს მოდა და არსებობს ყოველად გაუმართლებელი უყურადღებო დამოკიდებულება ახლისა და უცხოადადმი; ხშირად სიძულვილით დასნებოვნება „უცხოა“ და ძალზე რთულსადამი და ა.შ.

საკითხი ეხება იმას, რომ არ შეიძლება უცებ გავიგოთ რთული, თუ ჯერ გაცილებით ადვილი არ გავიგეთ. ყოველგვარი გაგებისას, მეცნიერული იქნება ის თუ მხატვრული, არ შეიძლება, გადავახტეთ საფეხურებს. რომ გავიგოთ კლასიკური მუსიკა, უნდა ვიცოდეთ მუსიკის საფუძვლები, ასევე მხატვრობასა და პოეზიაში. არ შეიძლება დავეუფლოთ უმაღლეს მათემატიკას, თუ არ ვიცით ელემენტარული.

გულწრფელობა პირველი პირობაა ხელოვნების ნაწარმოებებთან დამოკიდებულებაში, მაგრამ პირველი პირობა ჯერ კიდევ არ არის ყველაფერი. ხელოვნების გაგებისათვის საჭიროა ცოდნა: ფაქტობრივი მონაცემები ხელოვნების ისტორიიდან, ძეგლის ისტორიიდან, ბიოგრაფიული მონაცემები მისი შემქმნელისა, გვეხმარება ხელოვნების ესთეტიკურ აღქმაში, მაგრამ არ ზღუდავს ამ აღქმას. ეს მონაცემები არ აიძულებენ მკითხველს, მაყურებელსა თუ მსმენელს რაიმე გარკვეული ნიშნით შეაფასოს ან განსაზღვრული დამოკიდებულება იქონიოს ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ, მაგრამ ერთგვარ კომენტარს უკეთებენ მას, გვეხმარებიან მის შეცნობაში.

ფაქტობრივი მონაცემების ცოდნა გვჭირდება, უპირველეს ყოვლისა, იმიტომ რომ ხელოვნების ნაწარმოების აღქმა მოხდეს ისტორიულ პერსპექტივაში, გამსჭვალული იყოს ისტორიზმით, თორემ ესთეტიკური დამოკიდებულება ძეგლისადამი ისედაც ყოველთვის ისტორიულია.

თუ ჩვენს წინაშეა თანამედროვე ძეგლი, უნდა გვახსოვდეს, რომ თანამედროვეობაც ისტორიის გარკვეული მონაკვეთია და ჩვენ უნდა ვიცოდეთ, რომ ძეგლი შექმნილია ჩვენს დროში. თუ ჩვენ ვიცით, რომ ძეგლი შექმნილია ძველ ეგვიპტეში, ეს ქმნის მისადამი ისტორიულ დამოკიდებულებას და გვიადვილებს ძეგლის აღქმას; ხოლო ძველეგვიპტური კულტურის უფრო მძაფრი აღქმისათვის დაგვჭირდება იმის ცოდნაც თუ ძველი ეგვიპტის ისტორიის რომელ ეპოქაშია შექმნილი ესა თუ ის ძეგლი.

ცოდნა გვიხსნის კარებს, ხოლო შიგნით შესვლა უკვე ჩვენი საქმეა. განსაკუთრებით მინდა გავუსვა ხაზი დეტალების მნიშვნელობას. ხშირად წვრილმანი გვაძლევს საშუალებას, ჩავწვდეთ მთავარს. რაოდენ

საჭიროა იმის ცოდნა, თუ რისთვის იწერებოდა ან იხატებოდა ესა თუ ის ნაწარმოები!

ერმიტაჟში ერთხელ გამოიფინა რუსეთში მოღვაწე დეკორატორის, პავლოვსკის ბალების გამშენებლის პეტრო გონზაგოს ნამუშევრები. პეტრო გონზაგო მოღვაწეობდა მე-18 საუკუნის ბოლოსა და მე-19 საუკუნის დასაწყისში. მისი ნახატები, რომელთა ძირითადი სიუჟეტი არქიტექტურაა, განსაცვიფრებელია ნაგებობათა პერსპექტივის მშვენივრით. იგი თავს იწონებს თავისი ოსტატობით, მიუთითებს რა ყველა ხაზზე, რომლებიც ნატურაში ჰორიზონტალურია, მაგრამ ნახატებში ჰორიზონტს ერწყმიან, როგორც უნდა იყოს სინამდვილეში ნაგებობათა პერსპექტივაში. თანაც რამდენია მასთან ეს ჰორიზონტალური ხაზები ნატურაში, ქონგურები, სახურავები. ეს ჰორიზონტალური ხაზები ყველგან გაცილებით უფრო მსუყეა, ვიდრე საჭიროა, თუმცა ზოგჯერ ისინი სცილდებიან იმ „უცილებლობის“ საზღვრებს, რომლებიც ნატურაშია.

და კიდევ ერთი: ყველა ამ საოცარი პერსპექტივის აღქმის წერტილი გონზაგოს მიერ არჩეულია როგორღაც ქვემოდან. რატომ? დამთვალეირებელი ხომ ნახატს პირდაპირ უცქერის. იმიტომ, რომ ყველა ეს ესკიზი თეატრალური დეკორაციის ესკიზია, დეკორატორის ნახატი. თეატრში კი მაყურებელთა დარბაზი (ყოველ შემთხვევაში, ყველაზე „პატივსაცემი“ მაყურებლის ადგილი) ქვემოთაა და გონზაგოც თავისი კომპოზიციის აღქმას სწორედ მაყურებელზე, პარტერში მსხდომებზე გათვლის. ეს უნდა ვიცოდეთ.

ყოველთვის, როცა გვსურს გავიგოთ ხელოვნების ნაწარმოები, უნდა ვიცოდეთ ამ ნაწარმოების შექმნის პირობები, მიზანი შექმნისა, მხატვრის პიროვნება და ეპოქა. ხელოვნებას შიშველი ხელებით ვერ დაიჭერ. მაყურებელი, მსმენელი, მკითხველი ვალდებული არიან „შეიარაღდნენ“, – შეიარაღდნენ ცოდნით, მონაცემებით. აი, რატომ აქვს დიდი მნიშვნელობა შესავალ წერილებს, კომენტარებს და საერთოდ, ნაშრომებს ხელოვნებაზე, ლიტერატურასა და მუსიკაზე.

შეიარაღდით ცოდნით! ტყუილად არ არის ნათქვამი, – ცოდნა ძალაა, მაგრამ ძალაა არა მხოლოდ მეცნიერებაში, არამედ ხელოვნებაშიც; ხელოვნება უძღურთათვის მიუწვდომელია. ცოდნის იარაღი მშვიდობიანი იარაღია.

თუ ბოლომდე ჩავწვდებით ხალხის ხელოვნებას და არ შევხედავთ მას როგორც პრიმიტიულს, იგი შეიძლება მივიჩნიოთ ამოსავალ წერტილად ყოველგვარი ხელოვნების გაგებისას – როგორც ერთგვარი სიხარულის, თავისთავადი ფასეულობის, ხელოვნების აღქმის სხვადასხვა ხელისშემშლელი მომენტებისგან დამოუკიდებლის, ყოველგვარი მოთხოვნებისაგან (პირველ რიგში, უცდლობელი „მსგავსების“ მოთხოვნისგან) თავისუფალის. ხალხური შემოქმედება გვასწავლის ხელოვნების მოთხოვნათა გაგებას. რატომ არის ეს ასე? რატომ არის

მინცდამინც ხალხური შემოქმედება ამოსავალი და საუკეთესო მასწავლებელი? იმიტომ, რომ ხალხურ შემოქმედებაში ათასწლეულების გამოცდილებაა ხორცშესხმული. ადამიანების დაყოფა „კულტურულებად“ და „უკულტუროებად“, უმეტეს შემთხვევაში, გამოწვეულია საკუთარი თვალსაზრისის უკიდურესობით და მოქალაქეთა ერთგვარი გადაფასებით. გლეხებს თავიანთი რთული კულტურა აქვთ, რომელიც გამოიხატება არა მხოლოდ ფოლკლორში (შეადარეთ თავისი შინაარსით ღრმა რუსული ტრადიციული გლეხური სიმღერა), არა მხოლოდ ხალხურ შემოქმედებაში, ჩრდილოეთში ხის მხატვრულ დამუშავებაში, არამედ იქაურ მძიმე ყოფაშიც, გლეხური თავაზიანობის მძიმე ჩვევებში, მშვენიერ რუსულ საქორწილო ადათებში, სტუმრის მიღების წესში, საერთო საოჯახო ტრაპეზსა თუ მძიმე შრომით ჩვევებში, შრომით დღესასწაულებში.

წეს-ჩვეულებანი ტყუილად როდი იქმნება. ისინი შედეგია მიზანშეწონილობის მიხედვით მათი მრავალსაუკუნოვანი შერჩევისა, ხოლო ხალხის ხელოვნება – მშვენიერების მიხედვით შერჩევისა. ეს არ ნიშნავს, რომ ტრადიციული ფორმები ყოველთვის საუკეთესოა და ყოველთვის მხოლოდ მათ უნდა მივსდეთ; უნდა ვისწრაფოთ სიახლისკენაც, მხატვრული აღმოჩენებისკენ (ტრადიციული ფორმებიც თავის დროზე აღმოჩენა იყო), მაგრამ ახალი ძველის, ტრადიციულის გათვალისწინებით უნდა შეიქმნას, როგორც შედეგი და არა როგორც შეცვლა ძველისა და მოპოვებულისა.

* * *

ხალხური ხელოვნება ბევრის მომცემია სკულპტურის შეცნობაშიც: მასალის გრძნობა, მისი წონა, სიმკვრივე, ფორმის მშვენიერება გამოკვეთილად ჩანს სოფლურ ხის ჭურჭელზე: ხისგან გამოჭრილ სამარილებზე, ხის დოქ-სასამურებზე, რომლებიც გამოჰქონდათ სადღესასწაულო სუფრებზე. ი.ი.ბოგუსლავსკაია თავის წიგნში „ჩრდილოეთის განძი“ წერს დოქ-სასამურებსა და სამარილებზე, რომლებსაც აკეთებდნენ იხვის ფორმისას: „დიდებულად მშვიდი, მოცურავე ფრინველის გამოსახულება ამშვენებდა მაგიდას, თანამეინახეებს კი იგი ხალხური გადმოცემების პოეზიით აბრუნებდა. ოსტატთა მრავალი თაობის მიერ იქმნებოდა ამ საგანთა სრულყოფილი ფორმა, რომელშიც ერთდებოდა სასმისის მოხერხებულობა სკულპტურის პლასტიკურ ხატთან. მოლივლივე კონტურები, ტალღისებრი ხაზები სილუეტისა თითქოს თავის თავში აერთიანებდა წყლის დინების ნელ რიტმს. ასე, რეალურმა წინა ხატმა გაასულიერა საყოფაცხოვრებო ნივთი, მიანიჭა დამაჯერებელი გამომსახველობა მის პირობით ფორმას. უფრო ძველად კი იგი ჩამოყალიბდა როგორც სახე რუსული ნაციონალური ჭურჭლისა“.

ხალხური შემოქმედების ნიმუშთა ფორმა, – ესაა დროით ნაწარმოები მხატვრული ფორმა. ასევე გამოჭედილი ცხენები – ფიგურები ჩრდილოური

სოფლების ქოხების სახურავებზე. ტყუილად როდი აირჩია ეს ცხენები თავისი ერთ-ერთი საუკეთესო ნაწარმოების „ცხენების“ სიმბოლოდ ჩვენმა თანამედროვე საბჭოთა მწერალმა ფიოდორ აბრამოვმა.

რა არის ასეთი ეს „ცხენები“? სოფლური ქოხის ჭურზე იდებოდა უზარმაზარი მორი, რათა მიეცათ მისთვის სიმყარე და მის ბოლოებზე დაემაგრებინათ ფიცრის ნაჭრები. ამ მორის ერთ ბოლოზე იყო ხის ფესვიდან წამოსული ძარღვი, ძირითადი ნაწილი მორისა, რომლიდანაც ცულით ჭრიდნენ ცხენის თავსა და მძლავრ მკერდს. ეს ცხენი ამშვენებდა ქოხის ფრონტონს და ჩანდა როგორც ერთგვარი სიმბოლო ქოხში ოჯახური ცხოვრებისა. და როგორი საოცარი ფორმა ჰქონდა ამ ცხენს? მასში ერთდროულად იგრძნობოდა მასალის – მრავალწლიანი თანდათან გაზრდილი ხის სიდიდე, რომლისგანაც იყო იგი გამოკვეთილი და დიდებულება ცხენისა, მისი ძალაუფლებისა არა მხოლოდ სახლზე, არამედ მთელ გარემომცველ სივრცეზე.

ცნობილი ინგლისელი სკულპტორი გენრი მური თავისი ძალის პლასტიკურობას თითქოს ამ რუსული ცხენებისგან სწავლობდა. გ. მურმა თავისი უზარმაზარი ნახევრადმწოლიარე ფიგურები ნაწილებად დაჩეხა. რატომ? ამით მან ხაზი გაუსვა მათ მონუმენტალურობას, ძალას და სიმძიმეს. იგივე ემართებოდათ ჩრდილოეთში რუსული ქოხების ხის ცხენებს. მორში ჩნდებოდა ღრმა ნაპრალები. ნაპრალები მანამდეც ჰქონდა მორს, სანამ მას ცული შეეხებოდა, მაგრამ ეს არ აბრკოლებდა რუს სკულპტორებს. ისინი მიჩვეული იყვნენ ამ „მასალის დაჩეხვას“, რადგან ნაპრალების გარეშე ვერც ქოხის მორი გადარჩებოდა და ვერც ხის რიკულების სკულპტურა. ასე გვასწავლის ხალხური სკულპტურა, – გავიგოთ თანამედროვე სკულპტურის ურთულესი ესთეტიკური ელემენტები.

ხალხური ხელოვნება არა მხოლოდ გვასწავლის, არამედ თვითონვე წარმოადგენს საფუძველს ბევრი თანამედროვე მხატვრული ნაწარმოებისა. თავისი შემოქმედების ადრეულ პერიოდში მარკ შაგალი ითვალისწინებდა ბელორუსი ხალხის ხელოვნებას, მისი ფერადოვანი პრინციპებისა და კომპოზიციების სახეობებს, ამ კომპოზიციების სიცოცხლისმოყვარეობით აღსავსე შინაარსს, რომლებშიც სიხარული ადამიანის აღმაფრენაში გამოიხატება, სახლები სათამაშოებს ემსგავსებიან და ოცნება სინამდვილეს ერწყმის. მისი მკვეთრად ჭრელი მხატვრობა თავის თავში ავლენს ხალხისთვის საყვარელ ფერთა ანარეკლს ნითლისა, მკვეთრი ცისფერისა, ხოლო ცხენები და ძროხები სევდიანი ადამიანური თვალებით უმზერენ მაყურებელს. დასავლეთში ცხოვრებამაც ვერ შეძლო მოენწყვიტა მისი შემოქმედება ამ ბელორუსული ხალხური სანყისებიდან.

მხატვრობისა და სკულპტურის ბევრი ურთულესი ნაწარმოების გაგებაში გვეხმარება თიხის სათამაშოები ვიატიკიდან და ჩრდილოელი დურგლების გაკეთებული ხის სათამაშოები.

ცნობილი ფრანგი არქიტექტორი ლე კორ-ბიუზე თვითონვე აღიარებდა, რომ მრავალ არქიტექტურულ ხერხს ქალაქ ოხრიდას ხალხური არქიტექტურის ფორმებიდან სესხულობდა; კერძოდ, სწორედ აქედან გადმოიღო მან სართულების დამოუკიდებელი განლაგების სტილი. ზედა სართული ცოტათი გვერდით არის დადგმული ქვემოთასთან შედარებით, რომ მისი ფანჯრებიდან იშლებოდა ქუჩების, მთებისა და ტბის მშვენიერი ხედი.

ხანდახან თვალსაზრისი, რომლითაც ხელოვნების ნიმუშს აფასებენ, ამკარად არასაკმარისია. აი, ერთი „არასაკმარისობა“ – პორტრეტი განიხილება მხოლოდ ასე: „ჰგავს“ თუ „არ ჰგავს“. პორტრეტი ორიგინალს თუ არ ჰგავს, საერთოდ არც არის პორტრეტი, თუმცა ეს პორტრეტი შეიძლება ხელოვნების შესანიშნავი ნიმუში იყოს. და თუ უბრალოდ „ჰგავს“, განა ეს საკმარისია? მსგავსების ძებნა ხომ უმჯობესია მხატვრულ ფოტოგრაფიაში. აქ მხოლოდ მსგავსება კი არა დოკუმენტაციაა, ყველა ნაოჭი თუ გამონაზარდი ადგილზეა.

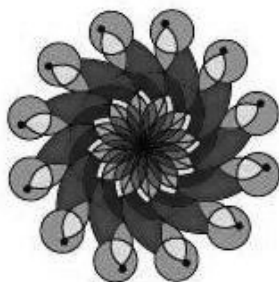
რა სჭირდება პორტრეტს მსგავსების გარდა, რომ იგი ხელოვნების ნამდვილი ნიმუში იყოს? პირველ რიგში, თვითონ მსგავსება შეიძლება სხვადასხვა რანგის იყოს ადამიანის სულის სიღრმეებში წვდომისას. ეს კარგმა ფოტოგრაფებმაც იცინან, როდესაც ცდილობენ დაიჭირონ გადაღებისათვის შესაფერისი მომენტი, რომ სახეზე არ იყოს დაძაბულობა, რომელიც, ჩვეულებრივ, დამახასიათებელია გადაღების მოლოდინში; რომ სახის გამომეტყველება იყოს სახასიათო, რომ სხეულის მდგომარეობა იყოს თავისუფალი და მისეული. „ასეთ შინაგან მსგავსებაზე“ ბევრად არის დამოკიდებული გახდება თუ ვერა პორტრეტი ან ფოტო ხელოვნების ნიმუში. მაგრამ საქმე სხვა მშვენიერებაშიცაა – ფერის, ხელოვნების, კომპოზიციის მშვენიერებაში. თუ თქვენ მიეჩვიეთ, გააიგივოთ პორტრეტის მშვენიერება იმ ადამიანის მშვენიერებასთან, ვინც პორტრეტზეა გამოსახული და ფიქრობთ, რომ არ შეიძლება იყოს რაიმე განსაკუთრებული ფერწერული ან გრაფიკული პორტრეტის მშვენიერებაში პორტრეტზე გამოსახული პირის მშვენიერებისგან დამოუკიდებლად, – თქვენ ჯერ კიდევ არ შეგიძლიათ გაიგოთ არსი პორტრეტისა, ფერწერისა.

რაც პორტრეტზე იყო ნათქვამი, გაცილებით დიდ მასშტაბებში შეიძლება ითქვას პეიზაჟზე. ესეც „პორტრეტებია“, მხოლოდ ბუნების პორტრეტები. აქაც საჭიროა მსგავსება, მაგრამ გაცილებით მეტად არის საჭირო ფერწერის მშვენიერება, ცოდნა იმისა, რომ გაიგო და გადმოსცე „სული“ ნახატზე ასახული ადგილისა, „იქაურობის გენია“, მაგრამ მხატვარმა, შესაძლებელია, ბუნება გადმოსცეს მეტისმეტი „შესწორებებით“, არა ის, რაც არის, არამედ ის, რაც მას სურს და რისთვისაც არსებობს ესა თუ ის სერიოზული საფუძველი. თუმცა, თუ მხატვარი მიზნად ისახავს, არა მხოლოდ შექმნას სურათი, არამედ მასზე გამოსახოს გარკვეული ადგილი ბუნებაში ან ქალაქში, მისცეს თავის ნახატს განსაზღვრული ნიშნები განსაზღვრული ადგილისა, – მსგავსების არქონა ამ შემთხვევაში საკმაოდ დიდი ნაკლია.

მაგრამ თუ მხატვრის მიზანია, გამოსახოს არა უბრალოდ პეიზაჟი, არამედ, მხოლოდ გაზაფხულის ფერები: ნორჩი არყის სიმწვანე, არყის ხის ქერქის ფერი, გაზაფხულის ცის ფერი, და ყველაფერი ეს ისე განალაგა, რომ ამ გაზაფხულის ფერთა მშვენიერება მეტი სისრულით გამოჩნდეს, გაგებით უნდა მივუდგეთ ასეთ ნახატსაც, ასეთ ხედვასაც და მხატვარს ის მოთხოვნები არ უნდა წავუყენოთ, რომელთა დაკმაყოფილებაც მას მიზნად არ ჰქონია.

თუ უფრო შორს წავალთ და წარმოვიდგინოთ მხატვარს, რომელიც ისწრაფის, თავისი სათქმელი მხოლოდ ფერთა შეხამებით ან ხაზებით გადმოსცეს და არ ცდილობს, მოძებნოს მსგავსება რაიმესთან მაინც? უბრალოდ, გადმოსცეს საკუთარი განწყობა ან სამყაროს მისეული აღქმა? სანამ ასეთი ცდის ხილვისას ხელს ჩავიქნევდეთ, აუცილებელია, კარგად დავფიქრდეთ. ყველაფერი, რაც ჩვენ ერთი შეხედვით არ გვესმის, არ უნდა გავატანოთ ქარს, არ უნდა უარვყოთ. ასე ჩვენ ძალიან ბევრ შეცდომას დავუშვებდით. სერიოზული კლასიკური მუსიკის გაგებაც ხომ შეუძლებელია ისე, თუ არ სწავლობ მუსიკას; სერიოზული მხატვრობის გასაგებადაც სწავლაა საჭირო.

**რუსულიდან თარგმნა
ნიმო არსენაშვილმა**

ლიტერატურული ცხოვრების ქრონიკა

ვაჟაოზა ლაფანყურში

27 ივლისს, თელავის მუნიციპალიტეტის სოფელ ლაფანყურში ვაჟაოზა აღინიშნა. ღონისძიების ფარგლებში სპორტული და კულტურული აქტივობები ჩატარდა. გაიმართა ქართული ჭიდაობა და დოლი. კულტურულ ღონისძიებაში მონაწილეობა მიიღეს ადგილობრივმა და მოწვეულმა ფოლკლორულმა ანსამბლებმა: „წინანდალი“, „პატარა კახი“, „მზე შინა“, „ლილილო“ (გარდაბანი), „ფხოვი“ (დუშეთი). ლექსები წაიკითხეს პოეტებმა: **ტარიელ ხარხელაურმა**, **ლექსო ტურაშვილმა** და **დეკა ნაყურმა**.

ღონისძიებას ესწრებოდნენ თელავის მუნიციპალიტეტის მერი – **შოთა ნარეკლიშვილი**, თიანეთის მუნიციპალიტეტის მერი – **თამაზ მეჭიაური**, ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები და მოწვეული სტუმრები.

64

გურამ რჩეულიშვილის საღამო

თელავის მუნიციპალიტეტის მერიის მხარდაჭერით და თელავის მთავარი ბიბლიოთეკის ორგანიზებით, 6 სექტემბერს, თელავის კულტურის ცენტრში მწერალ გურამ რჩეულიშვილის 85 წლის იუბილესადმი მიძღვნილი საღამო გაიმართა. საღამოს მწერლის ოჯახის წევრები, მკვლევარები და მისი შემოქმედების ქომაგები ესწრებოდნენ.

ღონისძიებაზე ისაუბრეს მწერლის მოღვაწეობის შესახებ, წაიკითხეს ამონარიდები გურამ რჩეულიშვილის მოთხრობებიდან და მისი ცხოვრებისეული მომენტები გაიხსენეს.

ღონისძიებას თელავის მუნიციპალიტეტის მერის მოადგილე **ლევან შალამბერიძე** და მერიის კულტურის, განათლების სპორტისა და ახალგაზრდობის სამსახურის უფროსი **ფიქრია ყუშიტაშვილი** ესწრებოდნენ.

გვანცა ქეშიკაშვილის წიგნის „ჩემი ხილვები“ პრეზენტაცია

25 სექტემბერს თელავის ისტორიული მუზეუმის საკონფერენციო დარბაზში გვანცა ქეშიკაშვილის წიგნის „ჩემი ხილვები“ პრეზენტაცია გაიმართა.

ღონისძიება მუზეუმის დირექტორმა **გურამ ურჩუხიშვილმა** გახსნა და ავტორს წარმატებები უსურვა. წიგნის პრეზენტაციას საზოგადოებისთვის ცნობილი სახეები ესწრებოდნენ.

„ჩემი ხილვები“ თელავის მუნიციპალიტეტის მერიის დაფინანსებით გამოიცა.

ტარიელ ხარხელაურისა და გვანცა ქეშიკაშვილის საღამო

21 ოქტომბერს თელავის ისტორიულ მუზეუმში პოეტების, **ტარიელ ხარხელაურისა** და **გვანცა ქეშიკაშვილის** ერთობლივი საღამო სახელწოდებით „ლამაზად შვილის გამზრდელი დედა მიცვნია ღმერთადა“ გაიმართა.

ღონისძიებას თელავის მუნიციპალიტეტის მერის მოადგილე **ლევან შალამბერიძე**, საკრებულოს თავმჯდომარე **არჩილ თხლაშიძე** და საზოგადოების სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლები დაესწრნენ.

ღონისძიება თელავის მუნიციპალიტეტის მერიის მხარდაჭერით ჩატარდა.

ხსოვნის საღამო

25 ოქტომბერს თელავის მუნიციპალიტეტის კულტურის ცენტრში პოეტ **ბაადურ ბალარჯიშვილის** და მხატვრების **ვატია დავითაშვილის** და **გია დავითაშვილის** ხსოვნის საღამო გაიმართა.

თელავის მთავარი ბიბლიოთეკის მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებას პოეტისა და მხატვრების ოჯახის წევრები, თელავისა და ახმეტის მაჟორიტარი დეპუტატი გელა სამხარაული, თელავის მერიის წარმომადგენლები და საზოგადოებისათვის ცნობილი სახეები დაესწრნენ.

ღონისძიება თელავის მუნიციპალიტეტის მერიის მხარდაჭერით ჩატარდა.

მხატვარი ზაქრო ფიცხელაური

